

Raport o Stanie Gminy TUSZYN

za rok 2018

I .Wstęp

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta Tuszyna, co roku do 31 maja przedstawia Radzie Miejskiej raport o stanie Gminy. Raport podsumowuje działalność samorządu gminnego w roku poprzednim. Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, strategii, uchwał Rady Miejskiej w Tuszynie za rok 2018.

Raport zawiera analizę następujących obszarów tematycznych Gminy:

- gospodarki przestrzennej,
- finansów gminy,
- gospodarki komunalnej,
- infrastruktury technicznej,
- oświaty i edukacji,
- kultury,
- sportu i rekreacji,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej,
- rolnictwa,
- ochrony środowiska i przyrody,
- gospodarki nieruchomościami,
- przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie posłużą mieszkańcom Gminy Tuszyn do zwiększenia wiedzy w zakresie funkcjonowania samorządu gminy.

II. Informacje ogólne

2.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Tuszyn jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej Polsce, w środkowej części województwa łódzkiego. Centralnym punktem i siedzibą gminy jest Miasto Tuszyn, które liczy wraz z gminą ponad 12 tysięcy mieszkańców. W Gminie funkcjonują 23 jednostki pomocnicze: 3 dzielnice i 20 sołectw. Gmina zajmuje powierzchnię 130 km² i położona jest w odległości 20 km od Miasta Wojewódzkiego Łodzi przy drodze krajowej DK 12/91, w odległości 5 km od Węzła Tuszyn usytuowanego na autostradzie A1, na skrzyżowaniu z drogą krajową DK 12/91 oraz w odległości 4 km od skrzyżowania drogi ekspresowej S8 z drogą krajową DK 12/91 Węzeł Rzgów.

Atutem Gminy jest zrównoważony i stabilny rozwój, z dbałością o zachowanie walorów środowiskowych oraz o równomierny rozwój terenów zabudowy przemysłowej, usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej. Bliskość Łodzi oraz doskonałe położenie Gminy Tuszyn pod względem układu komunikacyjnego stanowią bardzo dobrą lokalizację dla potencjalnych inwestorów. Najbliższe lotnisko obsługujące połączenia krajowe, jak również zagraniczne znajduje się w Łodzi.

Rozwój Gminy oparty jest przede wszystkim na wykorzystaniu położenia geograficznego w sąsiedztwie ważnych dróg krajowych: DK 12/91, A1 i S8, przygotowaniu obszarów pod działalność gospodarczą na terenach zlokalizowanych w obrębie węzła Tuszyn na A1 oraz wzdłuż nowych ciągów komunikacyjnych, sprzyjaniu rozwojowi rolnictwa w południowej części gminy oraz tworzeniu kolejnych kompleksów terenów pod budownictwo mieszkaniowe i letniskowe o cennych walorach krajobrazowych. To także atrakcyjne miejsce rekreacji, turystyki i wypoczynku dla mieszkańców województwa łódzkiego z dobrze rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjno-sportową, obszarami leśnymi i zbiornikami wodnymi.

Gmina Tuszyn jest również ważnym ośrodkiem edukacyjnym w powiecie. Mieszkańcy mają dostęp do szerokiej oferty edukacyjnej na różnych poziomach nauczania. W Gminie Tuszyn w 2018r. funkcjonowało 20 jednostek organizacyjnych pod nazwami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie, Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie, Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie, Miejskie Centrum Sportu i Wypoczynku w Tuszynie, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Tuszynie, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tuszynie, Centrum Obsługi Administracyjno-Finansowej Szkół i Przedszkoli w Tuszynie, Dzienny Dom Senior-Wigor

w Tuszynie, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Tuszyńku Majorackim, Przedszkole Miejskie Nr 1 w Tuszynie, Przedszkole Miejskie Nr 2 w Tuszynie, Przedszkole Miejskie Nr 3 w Tuszynie wraz z oddziałami w Garbowie i Tuszynie, Szkoła Podstawowa Nr 1 w Tuszynie, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Tuszynie, Szkoła Podstawowa w Górkach Dużych, Szkoła Podstawowa w Wodzinie Prywatnym, Gimnazjum Nr 1 w Tuszynie, Gimnazjum Nr 2 w Tuszynie, Gimnazjum w Wodzinie Prywatnym, Liceum Ogólnokształcące w Tuszynie w formach organizacyjno-prawnych: 2 zakłady budżetowe, instytucja kultury, podmiot leczniczy, spółka prawa handlowego oraz 15 jednostek budżetowych

2.2 Ludność Gminy

Na koniec roku 2018 w Gminie Tuszyn zameldowanych było 12043 osoby.

Szczegółowe dane przedstawiają poniższe tabele.

Stan ludności – porównanie lat 2017 - 2018				
Rok	Liczba ludności zameldowanych w Gminie		Urodzenia dzieci, które są zameldowane na pobyt stały w Gminie	Zgony osób ostatnio zameldowanych na pobyt stały w Gminie
	pobyt stały	pobyt czasowy		
2017	12045	169	139	149
2018	12043	219	133	151

Statystyka ludności wg płci na koniec 2018 r. (pobyt stały)			
Mężczyźni (M)		Kobiety (K)	
Wiek	Liczba	Wiek	Liczba
0-2	195	0-2	187
3	58	3	62
4-5	105	4-5	121
6	74	6	64
7	74	6	59
8-12	330	8-12	337

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

13-15	178	13-15	158
16-17	104	16-17	103
18	57	18	68
19-20	119	19-20	119
21-40	1740	21-40	1644
41-60	1609	41-59	1735
61-64	424	60-64	452
65-70	291	65-70	366
71-81	297	71-81	452
>81	122	>81	339
SUMA (M)	5777	SUMA (K)	6266
RAZEM M+K	12043		

Zameldowania osób na pobyt stały w Gminie w 2018 r.		
Liczba osób zameldowanych z innej gminy	Liczba dzieci urodzonych i zameldowanych	Liczba osób, które zmieniły miejsce zameldowania
288	133	89

Wymeldowania z pobytu stałego z Gminy w 2018 r.	
Liczba osób wymeldowanych	Liczba osób zmarłych
165	151

2.3. Realizacja zadań z zakresu Urzędu Stanu Cywilnego i Ewidencji Ludności

Czynności wykonywane przez USC i Ewidencję Ludności	Ilość spraw
Sporządzanie aktów stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa, zgony)	388
Śluby cywilne/ śluby konkordatowe	25/35
Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego	1710
Zameldowania, wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu na pobyt: - czasowy, -stały oraz zgłoszenie powrotu z pobytu czasowego	527
Wydawanie dowodów osobistych	1437

III. Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020

Uchwalona została w 2016 roku przez Radę Miejską w Tuszynie – Uchwała Nr XXVI/194/16 z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą “Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020”. Aktualizowana w 2016 roku - Uchwała Nr XXXIV/263/16 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 29 grudnia 2016 r. oraz w 2017 r. – Uchwała Nr XXXVIII/289/17 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 31 marca 2017 r.

Strategia wyznacza cele jakie Gmina ma osiągnąć do 2020 roku, sformułowanie misji, wizji i celów strategicznych pozwoliło na stworzenie celów operacyjnych oraz kierunków działania.

3.1. Stan realizacji strategii

OBSZAR 1

INWESTYCJE I ROZWÓJ GOSPODARCZY

Cel strategiczny:

Wzrost konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Tuszyn

Cel operacyjny 1.1.

Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym promocja przedsiębiorczości

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych:

- w roku 2017 - 81,
- w roku 2018 – 69.

W 2018 r. zauważa się tendencję spadkową w stosunku do roku 2017. Jako przedmiot działalności gospodarczej nadal występuje dominacja usług budowlanych oraz handlu.

Cel operacyjny 1.2.

Poprawa warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu na terenie gminy

Zadania służące realizacji ww. celu to :

a) zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuszyn,
b) zmiany planów zagospodarowania gminy obejmujące część terenów w Rydzynkach, Głuchowie i Tuszynie (ul. 3 Maja 49). Oba wskazane w strategii zadania zostały wykonane poprzez uchwalenie:

- a) zmiany studium,
- b) zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Głuchów – Uchwała Nr XXXV/281/17 z dnia 21.02.2017r., zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Głuchów – Uchwała Nr XXXV/282/17 z dnia 21.02.2017r.;
- c) zmiany mpzp Miasta Tuszyn obejmującej teren przy ul. 3 Maja 49 – Uchwała Nr XLVII/351/17 z dnia 28.09.2017r.;
- d) zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej teren działek nr 161/2, 161/4, 161/16 w Rydzynkach – Uchwała Nr XLVIII/352/17 z dnia 28.09.2017r.

Cel operacyjny 1.3.

Rozwój systemu usług magazynowych i logistycznych

W 2018r. wydano jedną decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji obejmującej budowę centrum logistycznego w Głuchowie.

Przewidywana powierzchnia zabudowy projektowanych budynków – 8,86 ha.

Inwestycja może powstać dzięki zmianie MPZP Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Głuchów (Uchwała Nr XXXV/282/17 z dnia 21.02.2017r.).

W 2018r. budowa centrum dystrybucyjnego Zalando w Głuchowie o powierzchni 130 000 mkw. Dzięki nowemu centrum dystrybucyjnemu w Głuchowie, Zalando zostaną stworzone nowe miejsca pracy w regionie (około 1000 nowych miejsc pracy).

Cel operacyjny 1.4.

Rozwój sektora handlowego, w szczególności targowisk handlowych

W roku 2018 w ramach ww. celu Gmina Tuszyn planowała realizację zadania: "Budowa i modernizacja targowiska przy ul. Zwierzyńskiego w Tuszynie w ramach projektu "Mój Rynek". Jednak z uwagi na brak zainteresowania ogłoszonym przetargiem ze strony potencjalnych wykonawców zadanie nie zostało zrealizowane. Procedura w przedmiotowym zakresie zostanie powtórzona w 2019r. Na realizację zadania Gmina Tuszyn pozyskała środki z Unii Europejskiej w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury i powiązanej infrastruktury" Programu Rozwoju Oszarów Wiejskich w wysokości 465 670,00 zł, wartość całkowita zadania 900.164,76 zł.

Cel operacyjny 1.5.

Rozwój sektora rolno-spożywczego oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych

Realizując cel określony w strategii tj. Cel operacyjny 1.5. *Rozwój sektora rolno-spożywczego oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych* dokonano zmian w studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W studium (Uchwała Nr XXXII/241/16 Rady Miejskiej w Tuszynie z 29.11.2016r.) na terenach rolnych w sołectwach Syski i Mąkoszyn wyznaczono obszary, na których mogą powstawać nowe ośrodki hodowli zwierząt.

W ślad za tym dokonano zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Mąkoszyn (Uchwała Nr LXV/481/18 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 28 sierpnia 2018r.).

Przez zapisy w miejscowym planie stworzone zostały warunki do budowy nowych budynków inwentarskich i zwiększenia odsady DJP na terenie gminy.

Cel operacyjny 1.6.

Opracowanie i wdrożenie systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej

Przyjęto założenia realizacji celu w latach następnych.

OBSZAR 2

OSADNICTWO

Cel strategiczny:

Wysoka atrakcyjność osadnicza gminy Tuszyn

Cel operacyjny 2.1.

Rozwój lokalnego układu drogowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ciągi rowerowe, parkingi)

W 2018 r. na inwestycje związane z drogami wykorzystano środki w łącznej wysokości 3 535 287,30 zł, w tym na drogi gminne 3 352 777,30 zł i na drogi powiatowe 182 510,00 zł (gmina przekazała dotację w wysokości 137.000,00 zł dotyczy poz. 8 całkowita wartość zadania 711 952,71 zł oraz wykonała na kwotę 45.510,00 zł dwie dokumentacje poz. 9 i 10).

W 2018 r. na terenie gminy wykonano nawierzchnię asfaltową na drogach gminnych gruntowych o dł. 3 311,80 m, a także wyremontowano zniszczone nawierzchnie dróg bitumicznych o dł. 63 m, ponadto powstał nowy odcinek chodnika z kostki o szerokości 2 m i dł. 534,70 m.

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano poniższe inwestycje:

1. Przebudowa ul. Sosnowej w Tuszynie na terenie działek nr ew. 180/10, 191/1 i 152/1 w obrębie nr 8 o długości 415,40 m – zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 470 070,03 zł;
2. Przebudowa drogi wewnętrznej – ul. Noworzgowskiej w Tuszynie o długości 222,00 m – zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 402 139,35 zł;
3. Przebudowa drogi gminnej ul. Stodolnianej w Tuszynie na działce 89/1 o długości 553,03 m - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 944 142,64 zł;
4. Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Parkowej w Tuszynie o długości 63 m, zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 60 915,70 zł brutto;
5. Budowa chodnika ulicy Młynkowej w Tuszynie, obręb 5, działka nr ewid. 1, droga gminna 106832E o szerokości 2 m i długości 534,70 m, zadanie dofinansowane w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Rejonów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej, środki własne – 144 597,71 zł, środki budżetu

- państwa – 216 867,00 zł, koszt realizacji zadania 361 464,71 zł;
6. Remont drogi w miejscowości Jutroszew na działkach nr ew. 499 i 473/11 o długości 1 242,65 m, zadanie sfinansowane w części ze środków Funduszu Sołeckiego, środki własne – 585 375,67 zł, Fundusz Sołecki Jutroszew – 16 676,93 zł, koszt realizacji zadania 607 464,60 zł;
  7. Przebudowa drogi gminnej 10660E odcinek od działki nr 54/2, 44 do ul. Sadowej w Woli Kazubowej w Gminie Tuszyn – etap II, o długości 878,72 m, zadanie współfinansowane ze środków pochodzących z tytułu wyłączeń z produkcji gruntów rolnych, środki własne – 466 323,27 zł, dotacja z Województwa Łódzkiego - 33 000,00 zł, koszt realizacji zadania 499 323,27 zł;
  8. Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 2900E Tuszyn-Czarnocin, zadanie zrealizowane przez Starostwo Powiatowe w Łodzi. Całkowita wartość zadania: 711.952,71 zł, w tym środki powiatu 574.952,71 zł i dotacja gminy 137.000,00 zł;
  9. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej nakładki bitumicznej na drodze powiatowej Nr 2929E w miejscowości Szczukwin ul. Gliniana - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 19 680,00 zł;
  10. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej do wykonania przebudowy mostu w ciągu drogi nr 2904E ul. Ściegiennego w Tuszynie - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 25 830,00 zł (droga powiatowa);
  11. Wykonanie dokumentacji projektowej nawierzchni ul. Ogrodowej w Tuszynie - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 7 257,00 zł.

Cel operacyjny 2.2.

Rozwój zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy

Zbiorowy transport publiczny na trasach: Tuszyn-Łódź, Łódź-Piotrków Tryb. przez Tuszyn oraz Piotrków Tryb.- Rzgów przez Tuszyn obsługiwało 8 przewoźników (prywatne podmioty gospodarcze).

Cel operacyjny 2.3.

Rozwój zbiorowego transportu publicznego

W ramach ww. celu zgodnie z umową Nr 48.2017 z dnia 27 października 2017 roku zawartą pomiędzy Gminą Tuszyn a Goodman Poland sp. z o. o. w Warszawie obejmującą realizację zadania „Budowa drogi gminnej klasy L w Głuchowie” zrealizowano:

Etap I – budowa drogi gminnej na odcinku 941,72 m (od km 0+719,23 do km 1+660,95) od miejsca włączenia istniejącej drogi gruntowej do drogi krajowej Nr 12 (w km 380+712,37) do zjazdu publicznego z projektowanej drogi gminnej na działkę o nr ewid. 451/1 wraz z proj. Łącznikiem do granicy pasa drogowego drogi krajowej Nr 12 długości 88,74 m (od km 0+008,76 do km

0+097,50);

Etap II – budowa drogi gminnej na długości 719,23 m (od km 0+000 do km 0+719,23) od ulicy Podolińskiej do włączenia istniejącej drogi gruntowej do drogi krajowej Nr 12 (w km 380+712,37);

Etap III – budowa drogi gminnej na długości 98,51 m (od km 1+660,95 do km 1+759,46) od zjazdu publicznego z proj. drogi gminnej do miejsca włączenia istniejącej drogi serwisowej do ulicy Grabińskiej (w rejonie wiaduktu nad autostradą A1).

W zakresie Etapu I wykonano:

- budowę drogi gminnej lokalnej długości 1030,46;
- budowę odwodnienia powierzchniowego w postaci rowów i zbiornika infiltracyjnego „Z2”;
- budowę obiektu inżynierskiego w km 0+780,44;
- budowę oświetlenia ulicznego.

W zakresie Etapu II wykonano:

- budowę drogi gminnej klasy lokalnej długości 719,23 m (95% robót – zgodnie z zawartą umową Nr 48.2017 z dnia 27.10.2018 r.);
- budowę odwodnienia powierzchniowego w postaci rowów i zbiornika infiltracyjnego „Z1”;
- budowę oświetlenia ulicznego;
- przebudowę sieci SN (budowę stanowiska słupowego dla usunięcia kolizji napowietrznej linii SN z projektowaną drogą gminną).

W zakresie Etapu III wykonano:

- budowę drogi gminnej klasy lokalnej długości 98,51;
- budowę oświetlenia ulicznego.

Zadanie zostało odebrane pod względem technicznym w roku 2018, natomiast przekazanie drogi gminie nastąpi w roku 2019.

Realizacja ww. trzech etapów budowy drogi gminnej w Głuchowie stanowiła I Etap rozwoju zbiorowego transportu publicznego. II Etap obejmuje zakup taboru autobusowego i budowę ścieżki rowerowej oraz węzłów przesiadkowych. W 2018r. złożono do UMWŁ wnioski o dofinansowanie projektu "Niskoemisyjny transport zbiorowy w Gminie Tuszyn". Wartość całkowita projektu: 14.600.000,00 zł, planowane dofinansowanie: 9.998.968,13 zł. Wniosek do rozpatrzenia w 2019 roku.

Cel operacyjny 2.4.

Rozwój systemu infrastruktury technicznej i komunalnej na terenie gminy

W 2018 r. wykupiono sieć wodociągową o długości 621,55 m o łącznej wartości 12 500,00 zł.

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano poniższe inwestycje:

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w pasie drogowym (kategoria obiektu XXVI) na terenie ulicy Wschodniej w Tuszynie oraz ulicy Sadowej, Owocowej i Kwiatowej w Tuszynku Majorackim, gmina Tuszyn – zadanie współfinansowane ze środków PROW na lata 2014-2020 w ramach projektu pn.: Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Wschodniej, Sadowej, Kwiatowej w Tuszynku Majorackim oraz rozbudowa stacji uzdatniania wody w Rydzynkach” - ETAP I w ramach Podziałania “Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej architektury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”, na podstawie umowy o przyznanie pomocy Nr 00050-65150-UM0500054/17 z dnia 24 lipca 2017, wartość projektu ETAPU I wynosi 1 105 569,87 zł, dofinansowanie 483 989,97 zł – zrealizowano w 2018 r. Wybudowano 1 658,05 m kanalizacji i 63 przyłączy kanalizacyjnych;
2. Rozpoczęto realizację zadania pn.: "Budowa kanalizacji ściekowej w Tuszynie" – zadanie współfinansowane w formie pożyczki ze środków WFOŚiGW w Łodzi, wartość zadania 3 947 483,28 zł, dofinansowanie 2 149 334,00 zł;
3. Wykonanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej oraz budowa sięgaczy dla kanalizacji sanitarnej w ul. Wschodniej w Tuszynie - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 23 200,00 zł;
4. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy wodociągu w ul. Kocha w Tuszynie wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 4 500,00 zł.

Cel operacyjny 2.5.

Rozwój infrastruktury i technologii informacyjno – komunikacyjnych

Przyjęto założenie realizacji celu w latach następnych.

Cel operacyjny 2.6.

Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Gmina Tuszyn w roku 2017 przystąpiła do konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 o dofinansowanie projektów w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii.

W roku 2018 prowadzono ocenę formalną wniosków, której zakończenie przewidziano na rok 2019. Niniejsze działania w perspektywie prowadzą do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym: CO₂, pyłków dwutlenku siarki oraz tlenków azotu).

Gmina przystąpiła również do wsparcia programu mającego na celu zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzonych do atmosfery przez domy jednorodzinne.

Program „Czyste Powietrze” skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią.

Cel operacyjny 2.7.

Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa publicznego

W 2018 r. na terenie gminy realizowano zadania dotyczące m. in. rozbudowy oświetlenia o nowe ciągi świetlne lub też dobudowy pojedynczych punktów oświetleniowych. Zlecono wykonanie dokumentacji projektowo – kosztorysowych budowy oświetlenia.

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano poniższe inwestycje:

1. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej oświetlenia w części ul. Nadrzecnej - zadanie finansowane ze środków Funduszu Sołeckiego na 2018 r. w wysokości 3 900,00 zł;
2. Wykonanie przyłącza elektrycznego oraz wewnętrznej linii zasilającej dla działki 199/2 i oświetlenia w pomieszczeniu świetlicy wiejskiej – zadanie sfinansowane ze środków Funduszu Sołeckiego na 2018 r., koszt realizacji zadania 3 336 zł;
3. Dokończenie budowy oświetlenia ulicznego w ul. Pszczelej w Tuszynie – zamontowano 5 sztuk lamp oświetleniowych - zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 18 851,09 zł;
4. Wykonanie dokumentacji kosztorysowo – projektowej oświetlenia na ul. Kwiatowej, Sadowej oraz na ul. Wschodniej na odcinku od ul. Królewskiej do ul. Owocowej - zadanie sfinansowane ze środków Funduszu Sołeckiego na 2018 r., koszt realizacji zadania 14 00,00 zł.
5. Wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej oświetlenia na ul. Kasztelańskiej - zadanie sfinansowane ze środków Funduszu Sołeckiego na 2018 r., koszt realizacji zadania 12 682,78 zł;
6. Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego przez Ochotniczą Straż Pożarną w Tuszynie.

Cel operacyjny 2.8.

Zwiększenie atrakcyjności osadniczej miasta Tuszyna poprzez działania rewitalizacyjne

Przyjęto założenie realizacji celu w latach następnych.

OBSZAR 3

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny:

Sprawny i efektywny system publicznych usług społecznych zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców

Cel operacyjny 3.1.

Doskonalenie jakości usług edukacyjnych

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano inwestycję dotyczącą:

Adaptacji pomieszczeń na potrzeby przedszkola gminnego w budynku Liceum Ogólnokształcącego w Tuszynie ul. Żeromskiego 31 – II ETAP – zadanie sfinansowano ze środków własnych gminy, koszt realizacji zadania 116 976,42 zł brutto.

Cel operacyjny 3.2.

Doskonalenie systemów opieki społecznej

Przyjęto założenie realizacji celu w latach następnych.

Cel operacyjny 3.3.

Promocja aktywizacji zawodowej osób zależnych oraz mechanizmów ekonomii społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi - Lider projektu we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tuszynie – Partnerem realizował w okresie od 01.12.2016 roku do 30.06.2018 roku projekt pn. **„Siłą Dziecka – Stabilna Rodzina”**, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, którego celem głównym jest polepszenie dostępu do świadczonych usług społecznych ograniczających marginalizację, ubóstwo i wykluczenie społeczne na terenie Powiatu Łódzkiego Wschodniego, w tym w Gminie Tuszyn poprzez kompleksowe wsparcie.

Realizacja projektu przyczyniła się bezpośrednio do osiągnięcia celu szczegółowego, a mianowicie do poprawy dostępu do usług społecznych oraz zmiany sytuacji zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym beneficjentów projektu wyniku kontynuowania przez nich nauki i podjęcia pracy. W projekcie wzięły udział 24 rodziny (84 osoby) z Gminy Tuszyn. Uczestnicy projektu zostali objęci wsparciem psychologicznym oraz wsparciem Asystentów Rodziny. Dzieci z rodzin biorących udział w projekcie uczestniczyły w specjalnie organizowanych obozach terapeutycznych, zajęciach grupowych, a także indywidualnych zajęciach z psychologami oraz terapeutami.

W ramach projektu po stronie partnera Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie zatrudniono na umowę o pracę w okresie od 01.12.2016r. do 30.06.2018r. Asystenta Rodziny. Należy zauważyć, że Gmina Tuszyn w ramach realizacji projektu nie poniosła żadnych kosztów finansowych. Na budżet projektu złożyły się środki pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz wkład własny Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

Cel operacyjny 3.4.

Rozwój usług opieki zdrowotnej

W 2018r. Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie realizowała 4 programy z Narodowego Funduszu Zdrowia o nazwach: Program profilaktyki raka piersi (badania mammograficzne w mammobusach), Program profilaktyki raka szyjki macicy (badania cytologiczne w poradni położniczo-ginekologicznej), Program profilaktyki gruźlicy w poradni podstawowej opieki zdrowotnej, Program zapobiegania Chorobom Układu Krążenia w poradni podstawowej opieki zdrowotnej. Programami zostało objętych 408 osób, a liczba porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 4,41.

Cel operacyjny 3.5.

Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano inwestycję dotyczącą:

Adaptacji pomieszczeń w budynku gminnym na potrzeby utworzenia Izby Pamięci funkcjonującej w strukturze MOK w Tuszynie – zadanie współfinansowane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 200 000,00 zł, środki własne – 133 489,39 zł koszt realizacji zadania 333 489,39 zł.

OBSZAR 4

ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA

Cel strategiczny:

Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej Gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe

Cel operacyjny 4.1.

Rozwój infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej oraz oferty czasu wolnego

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano inwestycję dotyczącą:

Budowy i wyposażenia placu zabaw w Szczukwinie, gmina Tuszyn – I ETAP – zadanie współfinansowane ze środków PROW na lata 2014-2020 w ramach projektu pn.: “ Budowa placu zabaw w Rydzynkach i Szczukwinie, gmina Tuszyn” w ramach Poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, na podstawie umowy o przyznanie pomocy Nr 00303-693-693-UM0510420/17 z dnia 22.01.2018 r. wartość I ETAPU projektu wyniosła 70 505,64 zł, dofinansowanie 36 473,00 zł - II ETAP projektu zaplanowano do realizacji w 2019 roku.

Cel operacyjny 4.2.

Wsparcie dla rozwoju agroturystyki i ekoturystyki

Przyjęto założenie realizacji celu w latach następnych.

Cel operacyjny 4.3.

Skuteczny system promocji walorów turystycznych gminy

Przyjęto założenie realizacji celu w latach następnych.

OBSZAR 5

EFEKTYWNY I PARTNERSKI SYSTEM ZARZĄDZANIA GMINĄ

Cel strategiczny:

Doskonalenie jakości systemu zarządzania gminą

Cel operacyjny 5.1.

Wzmocnienie kwalifikacji kadr samorządowych oraz rozwój usług e-administracji

- W 2018r. Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie w ramach ww. celu zakupiła sprzęt informatyczny za kwotę 26.012,09 zł w celu ulepszenia świadczonych usług zdrowotnych.

- Wychodząc naprzeciw postępowi technologicznemu, a także realizując zapisy strategii Gmina Tuszyn założyła realizację projektu pn.: "Wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w Urzędzie Miasta w Tuszynie" mającego na celu zwiększenie dostępności e-usług publicznych czyli świadczenie przez urząd więcej usług, które mieszkańiec może załatwić nie wychodząc z domu, posługując się internetem i płatnością e-puap.

Zadanie zostało ujęte w Strategii ZIT, planowany koszt całkowity projektu – 465 000,00 zł, w tym przewidywana kwota dofinansowania 321 341,46 zł.

- Ponadto pracownicy Urzędu Miasta w Tuszynie i jednostek organizacyjnych gminy brali w szkoleniach, warsztatach i seminariach m.in. z zakresu interpretacji przepisów prawa, poprawnego stosowania w prowadzonych postępowaniach administracyjnych zgodnie z powierzonymi zakresami obowiązków.

- W 2018 r. zawarto 5 umów z Powiatowym Urzędem Pracy w Łodzi w sprawie zorganizowania robót publicznych łącznie dla 12 osób. Urząd otrzymał kwotę 69.602,93 zł tytułem refundacji kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych pracowników. Również zostały zawarte umowy o staż dla 5 osób z różnymi instytucjami.

Cel operacyjny 5.2.

Wzrost poczucia tożsamości mieszkańców gminy ze wspólnotą samorządową

W roku 2018 w ramach ww. celu zrealizowano poniższe inwestycje:

- Wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej np. imprezy integracyjne w sołectwach:

- "Sport i rekreacja to super integracja" – projekt współfinansowany z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego. Całkowita wartość projektu 11 999,69 zł, dotacja celowa z budżetu Województwa Łódzkiego 5 000,00 zł, środki własne 6 999,69 zł.

- "Razem można wiele – projekt współfinansowany z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego. Całkowita wartość projektu 6 198,64 zł, dotacja celowa z budżetu Województwa Łódzkiego 5 000,00 zł, środki z Funduszu Sołeckiego na 2018 r. w wysokości 1 198,64 zł.

Cel operacyjny 5.3.

Wdrożenie spójnego systemu promocji gminy przy wykorzystaniu nowoczesnych technik informacyjno – komunikacyjnych

W 2017r. Urząd Miasta w Tuszynie wykonał cyfryzację obowiązujących dokumentów planistycznych. Od 2018r. akty prawa miejscowego w zakresie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego MPZP Gminy Tuszyn i Miasta Tuszyna w części tekstowej i graficznej są dostępne w sieci internetowej. Dostęp do MPZP w postaci cyfrowej jest realizowany na platformie do publikacji danych przestrzennych dla gmin pod adresem http://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_tuszyn.

W 2018r. zakupiono sprzęt do transmisji dźwięku i obrazu z sesji Rady Miejskiej oraz system do głosowania imiennego za pomocą terminali.

Cel operacyjny 5.4.

Zacieśnienie terytorialnej współpracy między samorządowej i międzysektorowej

Gmina Tuszyn współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego w ramach czynnego udziału w:

- **Stowarzyszeniu Łódzki Obszar Metropolitalny**, którego tworzy 31 jednostek samorządu terytorialnego pięciu powiatów: Miasta Łodzi, brzezińskiego, łódzkiego - wschodniego, pabianickiego i zgierskiego. Jego celem jest sprzyjanie współpracy i integracji działań jednostek samorządu obszaru metropolitalnego. Pełni funkcję tzw. Związku ZIT (Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej), który według wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, ma koordynować współpracę metropolitalną i w perspektywie finansowej 2014 - 2020 decydować o wydatkowaniu na terenie obszaru środków w wysokości 217 mln euro z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,

- **Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „BUD-UJ RAZEM”**, które powstało, by aktywizować społeczności lokalne do wspólnego działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i poprawy jakości życia mieszkańców 21 JST: Będków, Budziszewice, Czarnocin, Dobryszce, Gomunice, Gorzkowice, Grabica, Masłowice Moszczenica, Kamieńsk, Kodrąb, Ksawerów, Łęki Szlacheckie, Pabianice, Rozprza, Rzgów, Ujazd, Wola Krzysztoporska, Ręčno, powiat piotrkowski. Lokalna Grupa Działania „BUD-UJ RAZEM” współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej,

- **Stowarzyszeniu Związków Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego**, które powstało dla potrzeb racjonalnej integracji gmin, miast i powiatów w celu prowadzenia planowanych i przemyślanych działań promujących region łódzki. Członkami Stowarzyszenia są gminy: Łódź, Konstantynów Łódzki, Sieradz, Radomsko, Pabianice, Kutno, Bełchatów, Powiat Pabianicki, Ksawerów oraz Powiat Łódzki Wschodni. Stowarzyszenie stanowi dla swych członków jedyne w swoim rodzaju forum dyskusyjne i opiniotwórcze, z możliwością realizacji projektów infrastrukturalnych. Brak organizacji o podobnym zasięgu na terenie województwa łódzkiego niesie niebezpieczeństwo braku wokandy dla gmin, miast i powiatów, które wspólnie mogą występować w obronie własnych interesów.

Ponadto Gmina Tuszyn współpracuje z samorządami zagranicznymi: Miasto Bucza i Miasto Tiacziw na Ukrainie. Współpraca z Miastem Tiacziw została nawiązana w roku 2016r. i nadal aktywnie jest kontynuowana.

IV. Realizacja planów, programów i polityk

4.1. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został pierwotnie przyjęty Uchwałą Nr VII/43/15 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 12 marca 2015 r. Obecnie obowiązującym aktem jest zaktualizowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tuszyn podjęty Uchwałą Nr LXVIII/493/18 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 18 października 2018 r.

Istotą przyjętego dokumentu jest osiągnięcie celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020.

Działania określone w Planie doprowadzą do redukcji zanieczyszczeń do powietrza (w tym: CO₂, pyłów dwutlenku siarki oraz tlenków azotu). Zmniejszy się ilość emiterów szkodliwych substancji. Poprawie ulegnie zatem jakość powietrza na terenie Gminy Tuszyn.

Cel główny realizowany będzie poprzez cele strategiczne:

1. Ograniczenie emisji niskiej w Gminie, redukcja emisji gazów cieplarnianych
2. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł ciepła w procesie produkcji energii
3. Poprawa efektywności energetycznej budynków z obszaru gminy Tuszyn
4. Promocja racjonalnego zużycia energii, rozwiązań podnoszących efektywność energetyczną oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii

W ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w roku 2018 zostały zrealizowane zadania:

1. Wykonanie dokumentacji dla potrzeb realizacji zadania inwestycyjnego "Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej Tuszyn ul. 3 Maja 49" –

dokumentacja finansowana ze środków własnych gminy w wysokości 29 224,80 zł;

2. Wykonanie inwentaryzacji budowlanej oraz oceny stanu technicznego pod kątem przebudowy i termomodernizacji budynku gastronomicznego z częścią hotelową w Tuszynie przy ul. 3 Maja 49 - dokumentacja finansowana ze środków własnych gminy w wysokości 10 000,00 zł.

Ponadto realizowane jest zadanie wieloletnie pod nazwą "Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Tuszyn" obejmująca swym zakresem termomodernizację siedmiu budynków.

W 2017 r. zrealizowano poniższe inwestycje za łączną kwotę 1 213 840,61 zł, w tym dofinansowanie z RPO WŁ w wysokości 682 924,23 zł, środki własne 530 916,38 zł:

- "Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Tuszyn" - budynek Urzędu Miasta w Tuszynie,
- "Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Tuszyn" - budynek Szkoły Podstawowej Nr 2 w Tuszynie,
- "Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Tuszyn" - budynek Dziennego Domu Senior-Wigor.

4.2. Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Tuszyn na lata 2018-2023

Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Gminy Tuszyn odbywa się zgodnie z Uchwałą Nr LXVII/489/18 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 5 października 2018 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuszyn na lata 2018-2023. W roku 2018 czynsz kształtował się na poziomie roku 2017 (nie było podwyżki). Stawka bazowa obowiązująca w roku 2018 wynosiła 2,29 zł za 1 m² była podwyższana w zależności od położenia, usytuowania i wyposażenia lokalu. Stawki te kształtowały się od 2,75 zł do 4,81 zł za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu. Czynsz za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego wynosił 1,26zł.

4.3. 3 Letni Program Wspierania Rodziny w Gminie Tuszyn za rok 2018

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek ten realizowany jest w szczególności w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organizacjami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także z parafiami oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Uchwałą Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 25 listopada 2011 r. Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej została powierzona realizacja zadania wynikającego z ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, określająca:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Założeniem podstawowym ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Chodzi o zapewnienie pomocy mającej na celu eliminację groźby zabrania dziecka rodzinie biologicznej lub, w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny biologicznej po okresowym pobycie poza nią. Istotne znaczenie ma także sama praca z rodziną, która decyduje o psychicznym i intelektualnym rozwoju dziecka, o jego poczuciu własnej wartości i bezpieczeństwie emocjonalnym. Praca ta powinna być prowadzona m.in. w formie wsparcia asystenta rodziny, specjalistycznego poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

Formy pracy, jakie mogą być prowadzone w stosunku do rodziny doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej ujęte zostały w art.10 ust 3 ustawy:

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- organizacja dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji społecznej.

Asystent Rodziny - w 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie swoje zadania realizował poprzez jednego Asystenta Rodziny. Drugi z Asystentów 30.06.2018 r. zakończył współpracę w ramach projektu unijnego „Siłą Dziecka-Stabilna Rodzina” i od 01.07.2018 r. został zatrudniony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie.

Asystent Rodziny jest to osoba, która przez pewien czas wspiera rodziny mające trudności opiekuńczo-wychowawcze, które borykają się z problemami z wychowaniem dzieci, z prowadzeniem gospodarstwa domowego, czy z załatwieniem spraw w urzędzie, aby te w przyszłości samodzielnie potrafiły pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

W roku 2018 pod opieką Asystentów Rodziny zatrudnionych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie było 30 rodzin. Wśród nich rodziny wielodzietne żyjące w konkubinatach a także osoby samotnie wychowujące dzieci. Z czterema rodzinami została rozpoczęta współpraca na wniosek pracownika socjalnego. Z czterema rodzinami, z którymi zakończono współpracę w 2018 r. prowadzony jest w dalszym ciągu monitoring.

Uchwałą Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 29 września 2016 roku w sprawie wyrażenia zgody na realizację przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach partnerstwa z Powiatem Łódzkim Wschodnim - Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi projektu unijnego pt. „**Siłą Dziecka-Stabilna Rodzina**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020-Oś priorytetowa: IX Włączenie Społeczne, Działanie: IX.2. Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie: IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne, przystąpiliśmy do realizacji projektu.

Projekt ten realizowany jest od 01.12.2016 do 30.06.2018 roku. Wnioskodawcą projektu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi. Partnerem projektu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie.

Realizacja projektu w okresie od 01.12.2016 r. do 30.06.2018 r. przyczyniła się bezpośrednio do osiągnięcia celu szczegółowego a mianowicie do poprawy dostępu do realizowanych usług społecznych, oraz zmiany sytuacji dzieci zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym w wyniku kontynuacji nauki i podjęcia pracy. W projekcie wzięły udział 24 rodziny (84 osoby) z Gminy Tuszyn. Uczestnicy projektu zostali objęci wsparciem psychologicznym oraz wsparciem Asystentów Rodziny. Dzieci z rodzin biorących udział w projekcie uczestniczyły w specjalnie organizowanych obozach terapeutycznych, zajęciach

grupowych, indywidualnych z psychologami oraz terapeutami.

W ramach projektu po stronie partnera Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie zatrudniono na umowę o pracę w okresie od 01.12.2016 r. do 30.06.2018 r. Asystenta Rodziny.

Należy zauważyć, że Gmina Tuszyn w ramach realizacji projektu nie poniosła żadnych kosztów finansowych. Na budżet projektu składają się środki pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz wkład własny Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

W roku 2018 pod opieką Asystenta Rodziny zatrudnionego w ramach projektu unijnego „Siłą Dziecka - Stabilna Rodzina” było 14 rodzin. Pod opieką asystenta było 19 dzieci .

Po zakończeniu współpracy z daną rodziną przez pół roku asystenci rodziny prowadzą monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą MOPS. Polega on na szerokiej współpracy ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub niepokojącej sytuacji w rodzinie o takiej okoliczności powiadamiani są kuratorzy oraz Sąd Rodzinny w Piotrkowie Trybunalskim.

System pieczy zastępczej - pojęcie pieczy zastępczej związane jest z działaniami na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Na terenie Gminy Tuszyn w 2018 r. funkcjonowało:

- 11 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywa 14 dzieci (w tym 2 pełnoletnich);
- 5 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywa 6 dzieci (w tym 1 pełnoletnie);
- 1 rodzina zastępcza zawodowa, w której przebywa 1 dziecko,
- 1 rodzina zastępcza zawodowa (specjalistyczna), w której przebywa 3 dzieci;
- 1 pogotowie rodzinne, w którym przebywa 1 dziecko.

Razem było 19 rodzin zastępczych, w których przebywało 25 dzieci.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną mogą utworzyć dziadkowie lub rodzeństwo.

Jest to stan na 31.12.2018 r. przekazany przez koordynatora pieczy zastępczej zatrudnionego

w PCPR w Łodzi.

Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie oferuje szeroką ofertę wsparcia mieszkańcom.

1. Pomoc Prawna i Psychologiczna.

Działania nakierowane na wspieranie osób, grup w szczególnie trudnej sytuacji. Dla mieszkańców Tuszyna oferujemy możliwość korzystania z bezpłatnych porad radcy prawnego z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i karnego oraz psychologa w zakresie przemocy domowej, uzależnień i interwencji kryzysowej. Pomoc ta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród lokalnej społeczności.

2. „Niebieska Karta”.

Od 2012 r. na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw realizowana jest procedura „Niebieskiej Karty”. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Tuszynie w 2018 r. Policja założyła 10 kart na prośbę kobiet. W ramach Zespołu odbyło się 8 posiedzeń. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy Tuszyn przeprowadzonych było około 239 interwencji domowych.

3. Pomoc żywnościowa.

Tuszyńska Fundacja Inicjatyw Społecznych przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tuszynie realizuje również na terenie Gminy Tuszyn Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 (PO PŻ) – Podprogram 2017, który jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Fundacja nawiązała współpracę z Bankiem Żywności w Łodzi i realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) na terenie Gminy Tuszyn w 2016 -2018 roku. Fundacja wydaje sukcesywnie paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy, którzy otrzymali skierowania na paczki żywnościowe wydawane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie.

W 2018 r. wydano 202 skierowań na paczki żywnościowe. Z tej formy pomocy skorzystało 354 osób w rodzinach.

4. Karta Dużej Rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie realizuje program Rządowej Karty Dużej Rodziny. Karta ta przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci niezależnie od dochodu. Karta oferuje np. zniżki na komunikację lub korzystanie z instytucji kultury. Od samego początku funkcjonowania idei rządowego programu dla rodzin wielodzietnych w samej Gminie Tuszyn, tym

programem jest objęte już ponad 147 rodzin. Akcja ta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród lokalnej społeczności, w miarę zapotrzebowania karty będą wydawane sukcesywnie.

5. Program Rodzina 500+.

Od 1 sierpnia 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie, wydaje i przyjmuje wnioski na nowy okres zasiłkowy 2018/2019 w ramach świadczenia wychowawczego, funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych.

Główne założenia Programu 500+ pozostają niezmiennie. Program Rodzina 500 plus to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez dodatkowych warunków. Składającego wniosek na pierwsze dziecko obowiązuje udokumentowanie sytuacji dochodowej swej rodziny. Rodziny o niskich dochodach otrzymają wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko. To nawet 6.000 zł netto rocznego wsparcia dla dziecka. Świadczenie wychowawcze to wsparcie długofalowe.

W 2018 r. wpłynęło do Ośrodka MOPS ponad 1061 wniosków oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie wypłacił kwotę 8.420.855 zł w ramach Programu 500+ .

6. Fundusz Alimentacyjny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Fundusz alimentacyjny wypłaca świadczenia osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są wypłacane tylko osobom, które nie ukończyły 18 roku życia, albo które nie ukończyły 25 roku życia i w dalszym ciągu uczęszczają do szkół. Jeżeli osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności świadczenia te przysługują bezterminowo. Z funduszu alimentacyjnego w 2018 r. korzysta 73 rodzin, 114 osoby uprawnione są do alimentacji. Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie wynosi 69 osób. Łączna kwota wypłaconych alimentów w 2018 r. wynosiła 384 400,00 zł.

7. Usługi opiekuńcze.

Systematycznie i w miarę potrzeb świadczone są usługi opiekuńcze na terenie naszej gminy. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. MOPS w Tuszynie przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. W 2018 r. z tej formy pomocy skorzystało 7 osób. Są to osoby starsze i schorowane wymagające pomocy osób

drugich.

4.4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjęty został Uchwałą Nr XXXVI/286/17 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 10 lutego 2017 r. i jest planowany do realizacji w latach 2017-2021.

Uchwalenie Programu jest zadaniem wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program jest skierowany do lokalnej społeczności Gminy Tuszyn i ma charakter ciągły. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy.

Program przeznaczony jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie:
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - c) osób starszych,
  - d) osób niepełnosprawnych;
- 2) sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą,
- 4) świadków przemocy,
- 5) społeczności lokalnej.

Realizatorami Gminnego Programu są:

- Zespół Interdyscyplinarny w Tuszynie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Centrum Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Policja,
- Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie,
- Placówki Oświatowe.

I. Realizowane cele w ramach programu

Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

II. Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe i podejmowane działania m.in.:

1. poprzez podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy;
2. podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie;
4. podnoszenie kompetencji osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie lub osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

III. Analiza i badanie skali zjawiska

Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Tuszynie procedura „Niebieskiej Karty” realizowana była w następujący sposób:

Okres sprawozdawczy (rok)	2018
Liczba Niebieskich Kart wszczynających procedurę w okresie sprawozdawczym	10
- w tym założonych przez Policję	10
- w tym założonych przez inny podmiot	0
- liczba procedur Niebieskich Kart kontynuowanych z lat poprzednich	9
Liczba prowadzonych procedur ogółem	19
Liczba zakończonych Niebieskich Kart w okresie sprawozdawczym	8
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	8

Osoby i rodziny dotknięte przemocą były objęte wsparciem specjalistycznym w formie porad prawnych z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i karnego oraz psychologicznych w zakresie przemocy domowej, uzależnień, interwencji kryzysowej.

Porady specjalistów są udzielane bezpłatnie w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie.

Według danych Centrum Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii pomoc została zapewniona w formie porad, z której skorzystało około 167 osób. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Tuszyn w 2018 r. przeprowadzonych zostało 239 interwencji domowych, gdzie sprawcą przemocy była osoba uzależniona od alkoholu.

W 2018r. procedura „Niebieskiej Karty” była rozpoczęta w 10 rodzinach oraz 9 kart kontynuowanych z lat poprzednich.

Według danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2018 r. wpłynęło 17 wniosków celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu i odbyły się 22 posiedzenia.

IV. Finansowanie

Rok	2018
Zespół Interdyscyplinarny – przy MOPS w Tuszynie	2 000,00 zł
Porady prawne i psychologiczne z zakresu przemocy	7 344,00 zł
Centrum Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii	
- przeciwdziałania narkomanii	18 835,00 zł
- przeciwdziałanie alkoholizmowi	156 744,00 zł

4.5. Roczny program współpracy Gminy Tuszyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Realizacja rocznego programu współpracy Gminy Tuszyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 r. odbywała się w następującym zakresie:

- 1) pomocy społecznej - poprzez pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej;
- 2) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym - poprzez prowadzenie działań pobudzających aktywność życiową i integrację seniorów;
- 3) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych - poprzez organizację imprez i przedsięwzięć na rzecz pobudzania lokalnej świadomości wspólnotowej mieszkańców oraz

ich integracji;

4) działalności na rzecz dzieci i młodzieży - poprzez organizację wypoczynku dzieci i młodzieży w formie obozów i kolonii w czasie ferii zimowych i letnich wakacji;

5) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - poprzez prowadzenie zajęć i innych działań terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin;

6) ochrony i promocji zdrowia - poprzez organizację przedsięwzięć i działań w zakresie podnoszenia świadomości prozdrowotnej mieszkańców.

W budżecie Gminy na 2018 r. zaplanowana kwota dotacji na realizację zadań publicznych wymienionych:

- w punktach 1, 2 i 3 wynosiła 15.800,00 zł i została wykorzystana w całości;
- w punkcie 4 wynosiła 25.000,00 zł i została wykorzystana w całości;
- w punkcie 5 wynosiła 12.980,00 zł i została wykorzystana w całości;
- w punkcie 6 wynosiła 1.000,00 zł i została wykorzystana w całości.

1. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej – poprzez pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej przeznaczono dotację w kwocie 2.500,00 zł.

Dotację otrzymała:

Tuszyńska Fundacja Inicjatyw Społecznych - kwota dotacji: 2.500,00 zł (wykorzystano 100 %);

2. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym – poprzez prowadzenie działań na rzecz pobudzania aktywności życiowej i integracji seniorów przeznaczono dotację w kwocie 8.800,00 zł.

Dotację otrzymały:

1) **Koło Nr 10 w Tuszynie-Lesie Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów przy Oddziale Okręgowym w Łodzi** - kwota dotacji: 3.650,00 zł (wykorzystano 100 %);

2) **Koło Nr 11 „Marzenie” w Tuszynie Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów przy Oddziale Okręgowym w Łodzi** - kwota dotacji: 5.150,00 zł (wykorzystano: 100 %);

3. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie działalności wspomagającej rozwój społeczności lokalnej – poprzez organizację imprez i przedsięwzięć na rzecz pobudzania lokalnej świadomości wspólnotowej mieszkańców oraz ich integracji przeznaczono dotację w kwocie

4.500,00 zł.

Dotację otrzymały:

1) **Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju i Aktywizacji Wsi „Dolina Dobrzyńki”** - kwota dotacji: 2.500,00 zł (wykorzystano: 100 %);

2) **Stowarzyszenie Kocham Tuszyn** - kwota dotacji: 2.000,00 zł. (wykorzystano: 100 %);

4. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie działalności na rzecz dzieci i młodzieży - poprzez organizację wypoczynku dzieci i młodzieży w formie obozów i kolonii w czasie ferii zimowych i letnich wakacji przeznaczono dotację w kwocie 25.000,00 zł.

Dotację otrzymały:

1) **Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „Tuszyn”** - kwota dotacji: 6.000,00 zł (wykorzystano 100 %);

2) **Miejski Klub Sportowy „2000 – Tuszyn” (w dniu 29.08.2018 r. Stowarzyszenie zmieniło nazwę na: Miejski Klub Sportowy „Jagiellonia Tuszyn”)** - kwota dotacji: 5.500,00 zł (wykorzystano 100 %);

3) **Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „AKADEMIA” Tuszyn** - kwota dotacji: 9.000,00 zł (wykorzystano 100 %);

4) **Parafia Rzymskokatolicka Świętego Krzysztofa w Tuszynie Lesie** - kwota dotacji: 4.500,00 zł (wykorzystano 100 %);

5. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - poprzez prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin przeznaczono dotację w kwocie 12.980,00 zł.

Dotację otrzymało:

Stowarzyszenie „Krokus” Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy - kwota dotacja: 12.980,00 zł (wykorzystano 100 %);

6. Na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie ochrony i promocji zdrowia – poprzez organizację przedsięwzięć i działań na rzecz podnoszenia świadomości prozdrowotnej mieszkańców przeznaczono dotację w kwocie 1.000,00 zł.

Dotację otrzymało:

Koło Diabetyków Nr 12 Łódź-Górna z siedzibą w Tuszynie Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków przy Zarządzie Miejskim w Łodzi - kwota dotacja: 1.000,00 zł (wykorzystano 100 %).

4.6. Roczny program współpracy Gminy Tuszyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 r. w zakresie tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu na terenie Gminy Tuszyn oraz wskazania celu publicznego z zakresu sportu jaki gmina zamierza osiągnąć

W budżecie na 2018 r. zaplanowana kwota dotacji dla działających na terenie Gminy klubów sportowych wynosiła 125.000,00 zł.

Dotację otrzymały następujące kluby sportowe:

1) Miejski Klub Sportowy „2000 - Tuszyn” (w dniu 29.08.2018 r. Stowarzyszenie zmieniło nazwę na: Miejski Klub Sportowy „Jagiellonia Tuszyn”. - kwota dotacji: 40.000,00 zł

(wykorzystano 100 %);

2) Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „Tuszyn” - kwota dotacji: 32.000,00 zł

(wykorzystano 100 %);

3) Klub Sportowy „Fenix Team” - kwota dotacji: 5.000,00 zł (wykorzystano 100 %);

4) Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w SP w Wodzinie Prywatnym - kwota dotacji: 4.000,00 zł (wykorzystano 100 %);

5) Miejski Klub Sportowy „Jagiellonia - Oldboy-e Tuszyn” - kwota dotacji: 4.000,00 zł

(wykorzystano 100 %);

6) Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „AKADEMIA” Tuszyn - kwota dotacji:

40.000,00 zł (wykorzystano 100 %).

4.7. Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi na rok 2018

Celami Programu są zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie, zmniejszanie tych, które aktualnie występują oraz zwiększanie możliwości radzenia sobie z tymi problemami. Zapobieganie spożywaniu alkoholu przez osoby nieletnie, promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz postaw społecznych mających znaczenie dla profilaktyki w zakresie problemów alkoholowych poprzez:

- 1) realizację w szkołach programów profilaktycznych;
- 2) edukację nauczycieli, rodziców, sprzedawców alkoholu, pracowników służb publicznych oraz mieszkańców miasta i gminy Tuszyn;
- 3) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu

uzależnienia od alkoholu;

- 4) organizowanie różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez zajęcia sportowe i świetlicowe. Tworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia tych zajęć, uwzględniających realizację programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych.

2. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych poprzez:

- 1) zwiększenie dostępności do niezbędnych oddziaływań terapeutycznych;
- 2) poprawa skuteczności terapii uzależnień i innych usług leczniczych;
- 3) wspieranie działalności grup wzajemnej pomocy.

3. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i używaniem środków psychoaktywnych poprzez edukacje społeczną na temat sytuacji i czynników ryzyka związanych z piciem alkoholu oraz sposobów zapobiegania zagrożeniom alkoholowym.

4. Zmniejszenie ilości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego w szczególności przemocy i zaniedbań wobec dzieci poprzez:

- 1) zwiększenie skuteczności interwencji administracyjno - prawnych wobec przemocy i innych zaburzeń w rodzinie spowodowanych przez nadużywanie alkoholu w tych rodzinach;
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla członków tych rodzin w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 3) inicjowanie i wspieranie środowisk społecznej pomocy dla sprawców i ofiar przemocy domowej.

5. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w zakresie obrotu i spożywania alkoholu poprzez prowadzenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

6. Ograniczanie spożycia napojów alkoholowych stanowi jedno z najważniejszych zadań zarówno organów administracji rządowej, jak i jednostek samorządu terytorialnego. Ograniczanie dostępności alkoholu na szczeblu lokalnym odbywać się będzie poprzez:

- 1) nie sytuowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych w bezpośrednim sąsiedztwie szkół, placówek oświatowo – wychowawczych, opiekuńczych, obiektów sportowych, basenów, placówek opieki zdrowotnej, obiektów kultu religijnego oraz miejsc masowych zgromadzeń;

- 2) nie przekraczanie oraz nie zwiększanie ustalonego limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Tuszyn;
- 3) zakaz sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych na terenie:
  - a) Specjalistycznego Szpitala Gruźlicy Chorób Płuc i Rehabilitacji w Tuszynie,
  - b) Samorządowej Przychodni Zdrowia,
  - c) targowisk (z wyjątkiem piwa).
7. Zmniejszenie wypadków oraz strat ekonomicznych i społecznych spowodowanych nietrzeźwością w miejscu pracy.
8. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji i grup samopomocy, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

4.8. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2019

Cele programu:

1. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.
2. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu zjawiska.
3. Działalność wychowawcza i informacyjna w zakresie opóźnienia inicjacji narkotykowej oraz zmniejszenia ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
4. Promocja zdrowego stylu życia.

Działania w 2018 r. w ramach obu programów:

1. Realizacja programów profilaktycznych: takich jak „W krainie emocji z pacynkowymi przyjaciółmi dla klas I, „Cukierki” dla klas III, „Debata” dla kl. VI, „Przeciw” dla kl. VII i VIII, Noe dla klas VIII oraz III Gimnazjum dla uczniów z terenu Gminy Tuszyn, łącznie programami zostało objętych 793 uczniów;
2. Programy profilaktyczne dla rodziców - z programów skorzystało 168 rodziców;
3. Z zajęć w świetlicy środowiskowej z dożywianiem korzysta średnio dziennie 30 uczestników, rotacyjnie. W ramach zajęć miały miejsce wyjazdy do Łodzi: na kręgle, lasery do naleśnikarni i do kina. Dla uczestników świetlicy prowadzone są zajęcia

socjoterapeutyczne. Co roku wspólnie ze Stowarzyszeniem „Krokus” jest organizowana wigilia, podczas której dzieciom rozdano 85 paczek. Po raz pierwszy w 2018 r. podczas wigilii odbył się Kiermasz Bożonarodzeniowy za dochód z kiermaszu została zakupiona kuchenka mikrofalowa do świetlicy;

4. Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Problemach alkoholu i narkomanii dotyczy problemów związanych z sięganiem przez ludzi (a głównie dzieci i młodzież) po substancje psychoaktywne. Nie stanowi typowego konkursu wiedzy, jest raczej oryginalnym przedsięwzięciem o charakterze profilaktycznym, realizowanym z powodzeniem od ponad 12 lat i adresowanym do uczniów. W swoich założeniach ma nie tylko wzbogacać wiedzę młodzieży o problemach alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień, ale także uczyć ważnych zachowań, promować zdrowe postawy oraz integrować klasę wokół przygotowania reprezentacji klasowej (aranżować rozmowy na ten temat, wybrać uczestników, pomagać uczestnikom w przygotowaniach, a przede wszystkim aktywnie włączać w całe przedsięwzięcie dorosłych: rodziców, nauczycieli, wychowawców). Konkurs ma więc realnie wpływać na postawy zarówno uczniów, jak i pedagogów oraz rodziców wobec problemów zagrożeń rozwojowych, w tym głównie sięgania po substancje psychoaktywne.

Wprowadzając element współzawodnictwa zapewnia zaangażowanie nie tylko reprezentacji klasowych, ale także dopingujących kolegów i koleżanek. Poprzez różnorodność zadań, dynamikę i atmosferę konkursowo – happeningową umożliwia wszystkim obecnym rzeczywisty udział w programie.

W konkursie wzięło udział 132 uczniów. Każda klasa otrzymała bony za zajęcie I miejsca bon o wartości 400 zł, II miejsca 300 zł., III miejsca 200 zł. do wykorzystania dla całej klasy: trzy klasy wybrały wyjście do pizzerii, jedna klasa wyjście na kręgle i do pizzerii, dwie klasy wyjazd do kina, jedna klasa wyjazd do Parku Trampolin;

5. Obóz socjoterapeutyczny do Białki Tatrzańskiej z którego skorzystało 39 uczestników oraz 12 do Władysławowa. W założeniu obóz ma nie tylko umożliwić uczestnikom przepracowanie doświadczeń związanych z życiem w rodzinie z problemem alkoholowym, i/ lub dotkniętej przemocą domową, ale także zmotywować do działania w lokalnej społeczności. Realizowane są także warsztaty dotyczące pomagania innym, celem wyposażenia w niezbędne umiejętności oraz rozwinięcia konkretnych walorów osobowościowych. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w formie systematycznych

- spotkań w małych grupach, pracy w dużej grupie oraz spotkań indywidualnych. Oczywiście podczas obozu nie zapominamy o atrakcjach turystycznych, zabawie na dyskotecce czy innych zorganizowanych formach zajęć aktywnego wypoczynku;
6. Obóz terapeutyczny dla rodzin - w pracy terapeutycznej z osobami uzależnionymi od alkoholu coraz więcej uwagi poświęca się pracy z całą rodziną. Objęcie profesjonalną pomocą nie tylko osób uzależnionych ale także członków ich rodzin umożliwia lepsze zrozumienie istoty choroby alkoholowej przez osoby współzależnione i współzależnienia przez alkoholików. Sprzyja też rzeczywistemu trzeźwieniu całej rodziny, czyli odnajdywania się we właściwych rolach rodzinnych (ojca, męża, matki, żony, dziecka), umiejętności budowania życia rodzinnego, właściwego porozumiewania się, radzenia sobie z trudnościami emocjonalnymi.
  7. Grupowe zjęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i współzależnionych, które są kontynuacją pracy podczas obozów terapeutycznych z zajęć korzysta jednorazowo od 12 – 21 osób;
  8. Zajęcia sportowo – rekreacyjne, z których korzysta w miesiącu średnio 6 – 10 uczestników;
  9. Dyżur psychologa w każdy pierwszy I trzeci wtorek miesiąca z którego korzysta każdorazowo od 3 – 10 osób;
  10. Szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych z którego skorzystało 3 właścicieli/sprzedawców.

V. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Tuszynie

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta Tuszyna jest organem wykonawczym Gminy, do którego zadań należy m.in. wykonywanie Uchwał Rady Miejskiej w Tuszynie.

W 2018 r. Rada Miejska obradowała na 6 sesjach zwyczajnych i 9 sesjach nadzwyczajnych i podjęła 108 uchwał, w tym 60 uchwał stanowiących akty prawa miejscowego. Wśród podjętych przez Radę Miejską uchwał większość dotyczyła spraw z zakresu:

- gospodarowania mieniem komunalnym -7 uchwał,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego- 18 uchwał,
- pomocy społecznej – 4 uchwały,
- oświaty – 12 uchwał,

- zmiany budżetu gminy -13 uchwał.

Wszystkie podjęte przez Radę Miejską uchwały zostały przekazane do organów nadzoru, którymi są w zakresie zgodności z prawem Wojewoda Łódzki i w zakresie spraw finansowych Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi. Ponadto wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu, a uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

VI. Obszary Tematyczne

6.1. Gospodarka Przestrzenna

Gospodarka przestrzenna ma na celu kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2018r. obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuszyn uchwalone Uchwałą Nr XXXII/241/16 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 29 listopada 2016r. zmienione Uchwałą Nr L/364/17 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 31 października 2017r.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają całą powierzchnię Gminy Tuszyn.

Ogólnie było uchwalonych 36 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 8 uchwalonych w 2018r.

Podstawę określenia sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu stanowią 2 plany obowiązujące od 2004r.

Jest to :

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Tuszyn uchwalony Uchwałą Nr XVIII/115/04 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 18 czerwca 2004r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuszyn uchwalony Uchwałą Nr XVIII/116/04 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 18 czerwca 2004r.

Pozostałe 34 plany stanowią zmiany do ww. planów zagospodarowania miasta i gminy oraz zostały opracowane i uchwalone od 2012 do 2018r.

Opracowywanie zmian studium i planów miejscowych było przede wszystkim odpowiedzią na prośby i wnioski mieszkańców, właścicieli gruntów i potencjalnych inwestorów. Stanowiło również realizację Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020.

Strategia przyjęta Uchwałą Nr XXVI/194/16 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 17 czerwca 2016r. ustala cel operacyjny 1.2 – Poprawa warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu na terenie gminy.

Zadania służące realizacji ww. celu to :

- a) zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuszyn,
- b) zmiany planów zagospodarowania gminy obejmujące część terenów w Rydzynkach, Głuchowie i Tuszynie (ul. 3 Maja 49).

Oba wskazane w strategii zadania zostały wykonane poprzez uchwalenie :

- a) zmiany studium,
- b) zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Głuchów – Uchwała Nr XXXV/281/17 z dnia 21.02.2017r.,
- c) zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Głuchów – Uchwała Nr XXXV/282/17 z dnia 21.02.2017r.,
- d) zmiany mpzp Miasta Tuszyn obejmującej teren przy ul. 3 Maja 49 – Uchwała Nr XLVII/351/17 z dnia 28.09.2017r.,
- e) zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej teren działek nr 161/2, 161/4, 161/16 w Rydzynkach – Uchwała Nr XLVIII/352/17 z dnia 28.09.2017r.

Niezależnie od wykonania zadań określonych w strategii, prace nad nowymi planami zagospodarowania trwały nadal. Do końca 2018r. zostało podjętych kolejnych 7 uchwał o przystąpieniu do zmiany planu miasta i gminy. Ogółem w 2018r. trwały procedury planistyczne związane z opracowaniem 26 zmian planów zagospodarowania przestrzennego.

Kontynuowano również prace związane ze zmianą studium. Zmiany te zostały zainicjowane 4 uchwałami w 2017r. i 1 uchwałą z 2018r. o przystąpieniu do zmiany studium.

6.2. Finanse Gminy

Budżet Gminy Tuszyn na 2018 rok przyjęty został uchwałą nr LV/397/18 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 24 stycznia 2018 r. W 2018 r. dokonano zmian w planie budżetu na podstawie 13 uchwał Rady Miejskiej w Tuszynie oraz 11 zarządzeń Burmistrza Miasta Tuszyna.

ŹRÓDŁA DOCHODÓW

Poniższa tabela przedstawia źródła dochodów według uchwały budżetowej, planu po zmianach oraz wykonanie za 2018 rok z uwzględnieniem poziomu wykonania oraz struktury poszczególnych źródeł w łącznej kwocie wykonanych dochodów.

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

Wyszczególnienie	Budżet wg uchwały	Budżet po zmianach	Wykonanie	% Wykonania	Struktura
DOCHODY OGÓŁEM	55 869 683,80	59 671 150,19	58 439 179,31	97,94%	100,00%
dochody majątkowe	3 886 497,00	5 182 605,15	3 475 819,07	67,07%	5,95%
dochody bieżące	51 983 186,80	54 488 545,04	54 963 360,24	100,87%	94,05%
I. Dochody własne	31 913 223,91	31 681 225,63	31 338 982,92	98,92%	53,63%
I.1 Dochody podatkowe, opłaty lokalne i pozostałe, w tym:	14 266 838,99	14 364 547,98	14 657 971,03	102,04%	25,08%
- podatek od nieruchomości od osób fizycznych	3 700 000,00	3 700 000,00	3 700 856,89	100,02%	6,33%
- podatek od nieruchomości od osób prawnych	4 750 000,00	4 750 000,00	5 074 307,22	106,83%	8,68%
I.2 Dochody z majątku gminy	3 287 149,00	2 432 271,00	1 297 687,98	53,35%	2,22%
I.3 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	10 467 215,00	10 467 215,00	11 132 391,00	106,35%	19,05%
I.4 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	248 792,00	248 792,00	240 217,92	96,55%	0,41%
I.5 Pozostałe dochody, w tym dochody jednostek budżetowych	2 865 605,92	3 324 283,65	3 181 238,40	95,70%	5,44%
I.6 Dochody z realizacji zadań z zakresu administracji rządowej	18 012,00	18 012,00	41 075,20	228,04%	0,07%
I.7 Dotacje z budżetów innych JST	759 611,00	826 104,00	788 401,39	95,44%	1,35%
II. Subwencja ogólna, w tym:	8 387 786,00	8 463 412,00	8 463 412,00	100,00%	14,48%
II.1 Część oświatowa	7 492 776,00	7 568 402,00	7 568 402,00	100,00%	12,95%
II.2 Część wyrównawcza	805 417,00	805 417,00	805 417,00	100,00%	1,38%
II.3. Część równoważąca	89 593,00	89 593,00	89 593,00	100,00%	0,15%
III. Dotacje celowe	14 922 074,00	16 815 528,64	16 530 947,26	98,31%	28,29%
III.1 Dotacje na zadania własne gminy	1 822 723,00	2 648 743,58	2 604 464,44	98,33%	4,46%
III.2 Dotacje na zadania zlecone gminy, w tym:	13 099 351,00	14 148 773,06	13 926 482,82	98,43%	23,83%
- świadczenie wychowawcze	8 661 119,00	8 682 416,00	8 537 864,46	98,34%	14,61%
IV. Pozostałe dotacje i środki otrzymane na realizację zadań	0,00	795 679,00	767 741,08	96,49%	1,31%
V. Środki pochodzące z budżetu UE	646 599,89	1 915 304,92	1 338 096,05	69,86%	2,29%

Budżet wykonany został na poziomie 97,94% w stosunku do zakładanego planu, z czego dochody bieżące przekroczyły założenia. Największy udział w dochodach ma pozycja dochodów własnych stanowiąca 53,63% wykonanych dochodów, a kolejną znaczącą pozycję stanowią dotacje na zadania własne i zadania zlecone 28,29%. Zdecydowanie największą pozycję w dochodach własnych stanowi udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (19,05%), którego wykonanie przekroczyło plan o 6,35%. Na uwagę zasługuje również realizacja ponad plan podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych, która stanowi 15,01% wykonanych dochodów. Niski poziom wykonania dochodów z majątku gminy wynikał z braku zainteresowania

oferowanymi do sprzedaży nieruchomości. Przyczyną niepełnego wykonania środków pochodzących z budżetu UE były opóźnienia w realizacji wniosków o płatność przedstawionych do rozliczenia.

Dla pełniejszego zobrazowania realizacji dochodów w poniższej tabeli przedstawiono wykonane dochody według źródeł w 2018 roku w stosunku do wykonanych dochodów 2017 roku, co zobrazowano w kolumnie DYNAMIKA. Wskaźnik powyżej 100% dotyczy wyższego wykonania dochodów według źródeł w 2018 roku w stosunku do 2017 roku, a wskaźnik poniżej 100% pokazuje kierunek odwrotny.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017	Wykonanie 2018	Dynamika
DOCHODY OGÓŁEM	56 107 953,40	58 439 179,31	104,15%
dochody majątkowe	4 291 630,38	3 475 819,07	80,99%
dochody bieżące	51 816 323,02	54 963 360,24	106,07%
I. Dochody własne	31 444 693,80	31 338 982,92	99,66%
I.1 Dochody podatkowe, opłaty lokalne i pozostałe, w tym:	13 780 289,18	14 657 971,03	106,37%
- podatek od nieruchomości od osób fizycznych	3 458 396,36	3 700 856,89	107,01%
- podatek od nieruchomości od osób prawnych	4 415 135,28	5 074 307,22	114,93%
I.2 Dochody z majątku gminy	3 265 696,81	1 297 687,98	39,74%
I.3 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	9 273 755,00	11 132 391,00	120,04%
I.4 Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	170 028,00	240 217,92	141,28%
I.5 Pozostałe dochody, w tym dochody jednostek budżetowych	3 297 439,23	3 181 238,40	96,48%
I.6 Dochody z realizacji zadań z zakresu administracji rządowej	22 311,30	41 075,20	184,10%
I.7 Dotacje z budżetów innych JST	1 635 174,28	788 401,39	48,22%
II. Subwencja ogólna, w tym:	7 948 639,00	8 463 412,00	106,48%
II.1 Część oświatowa	7 075 885,00	7 568 402,00	106,96%
II.2 Część wyrównawcza	776 725,00	805 417,00	103,69%
II.3. Część równoważąca	96 029,00	89 593,00	93,30%
III. Dotacje celowe	16 387 435,26	16 530 947,26	100,88%
III.1 Dotacje na zadania własne gminy	2 524 520,45	2 604 464,44	103,17%
III.2 Dotacje na zadania zlecone gminy, w tym:	13 862 914,81	13 926 482,82	100,46%
- świadczenie wychowawcze	8 888 435,07	8 537 864,46	96,06%
IV. Pozostałe dotacje i środki otrzymane na realizację zadań	85 135,66	767 741,08	901,79%
V. Środki pochodzące z budżetu UE	242 049,68	1 338 096,05	552,82%

Dochody ogółem wykonane zostały na poziomie wyższym o 4,15% w stosunku do 2017 roku, w tym dochody bieżące o 6,07%. Dochody majątkowe za 2018 rok wykonane zostały na poziomie

80,99% dochodów roku 2017. Zdecydowanie wyższe wykonanie odnotowano we wpływach z podatku od nieruchomości, udziałów we wpływach w podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych oraz subwencji. Na szczególną uwagę zasługuje jednak wykonanie dochodów z budżetu UE, co świadczy o znacznym zaangażowaniu w pozyskiwaniu środków z tego tytułu. Największy wzrost odnotowano w pozycji Pozostałe dotacje i środki otrzymane na realizację zadań co związane było z pozyskaniem środków z nowych źródeł tj. Ministerstwa Kultury, Funduszu Sprawiedliwości oraz partycypacją w realizowanych wydatkach majątkowych przez inwestora prywatnego.

KIERUNKI REALIZOWANYCH WYDATKÓW

Poniższa tabela przedstawia wydatki w poszczególnych działach według uchwały budżetowej, planu po zmianach oraz wykonanie za 2018 rok z uwzględnieniem poziomu wykonania oraz struktury wydatków w poszczególnych działach w łącznej kwocie wykonanych wydatków.

Dział	Wyszczególnienie	Budżet wg uchwały	Budżet po zmianach	Wykonanie	% Wykonania	Struktura
	WYDATKI OGÓŁEM	57 527 000,63	60 635 538,73	56 804 111,57	93,68%	100,00%
	wydatki majątkowe	6 174 429,02	6 991 276,37	5 886 562,36	84,20%	10,36%
	wydatki bieżące	51 352 571,61	53 644 262,36	50 917 549,21	94,92%	89,64%
010	Rolnictwo i łowiectwo	54 150,00	389 722,84	346 611,24	88,94	0,61%
600	Transport i łączność	2 587 151,60	5 116 762,27	4 985 360,63	97,43	8,78%
700	Gospodarka mieszkaniowa	274 162,00	281 052,00	247 216,72	87,96	0,44%
710	Działalność usługowa	1 249 611,26	2 179 238,13	848 487,95	38,94	1,49%
750	Administracja publiczna	6 453 292,00	6 689 854,75	6 097 569,54	91,15	10,73%
751	Urzędy państwowe, prawo i sądy	2 531,00	153 150,00	146 696,26	95,79	0,26%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	703 218,00	1 075 608,00	1 063 580,94	98,88	1,87%
757	Obsługa długu publicznego	367 825,61	367 825,61	332 616,18	90,43	0,59%
758	Różne rozliczenia	403 000,00	216 748,60	5,00	0	0,00%
801	Oświata i wychowanie	15 783 360,00	15 977 706,00	15 332 575,46	95,96	26,99%
851	Ochrona zdrowia	235 523,00	235 445,00	176 579,31	75	0,31%
852	Pomoc społeczna	4 435 941,89	5 011 885,91	4 882 057,13	97,41	8,59%
853	Pozostałe zadania polityki społecznej	13 800,00	15 800,00	15 800,00	100	0,03%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	480 649,00	526 044,00	490 337,18	93,21	0,86%
855	Rodzina	13 212 922,00	13 659 322,00	13 436 309,59	98,37	23,65%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 289 266,13	4 074 973,37	3 784 172,74	92,86	6,66%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 270 515,14	1 757 550,25	1 733 254,88	98,62	3,05%
926	Kultura fizyczna	2 710 280,00	2 906 850,00	2 884 880,82	99,24	5,08%
SUMA		57 527 000,63	60 635 538,73	56 804 111,57	93,68	100,00%

Realizacja wydatków w 2018 roku wyniosła 93,68% zakładanego planu, a oszczędnie prowadzona gospodarka finansowa pozwoliła na uzyskanie oszczędności w wydatkach bieżących o kwotę 2.726.713,15 zł. Największy udział w łącznej kwocie zrealizowanych wydatków tj. 26,99% dotyczy wydatków własnych Gminy Tuszyn w dziale 801 Oświata i wychowanie, co związane jest z rozbudowaną siatką placówek oświatowych zarówno pod względem ilości jak i rodzajów placówek, począwszy od przedszkoli poprzez szkoły podstawowe i gimnazja, a skończywszy na liceum ogólnokształcącym. Drugim pod względem poziomu wydatków kierunkiem jest dział 855 Rodzina, gdzie zrealizowane wydatki wynoszą 26,99% łącznej kwoty wydatków. Największy udział w tym dziale ma wypłata świadczenia wychowawczego 500+ na które przekazywana jest dotacja na realizację zadań zleconych.

Dla pełniejszego zobrazowania realizacji wydatków w poniższej tabeli przedstawiono wykonane wydatki według działów w 2018 roku w stosunku do wykonanych wydatków 2017 roku, co zobrazowano w kolumnie DYNAMIKA. Wskaźnik powyżej 100% dotyczy wyższego wykonania wydatków według źródeł w 2018 roku w stosunku do 2017 roku, a wskaźnik poniżej 100% pokazuje kierunek odwrotny.

Dział	Nazwa działu	Wykonanie	Procentowy	Wykonanie	Procentowy	Dynamika
		wydatków	udział w wydatkach	wydatków	udział w wydatkach	
		2017 ROK		2018 ROK		
010	Rolnictwo i łowiectwo	365 382,20	0,68%	346 611,24	0,61%	94,86%
020	Leśnictwo	2 916,00	0,01%	0	0,00%	0,00%
600	Transport i łączność	3 386 649,06	6,26%	4 985 360,63	8,78%	147,21%
700	Gospodarka mieszkaniowa	1 531 378,04	2,83%	247 216,72	0,44%	16,14%
710	Działalność usługowa	908 723,34	1,68%	848 487,95	1,49%	93,37%
750	Administracja publiczna	6 050 919,57	11,18%	6 097 569,54	10,73%	100,77%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 508,12	0,00%	146 696,26	0,26%	5848,85%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 143 392,45	2,11%	1 063 580,94	1,87%	93,02%
757	Obsługa długu publicznego	333 560,67	0,62%	332 616,18	0,59%	99,72%
758	Różne rozliczenia	1 500,80	0,00%	5,00	0,00%	0,33%
801	Oświata i wychowanie	15 220 912,16	28,12%	15 332 575,46	26,99%	100,73%
851	Ochrona zdrowia	178 769,41	0,33%	176 579,31	0,31%	98,77%
852	Pomoc społeczna	4 738 139,86	8,75%	4 882 057,13	8,59%	103,04%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	13 800,00	0,03%	15 800,00	0,03%	114,49%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	453 762,84	0,84%	490 337,18	0,86%	108,06%

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

855	Rodzina	13 408 477,17	24,77%	13 436 309,59	23,65%	100,21%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 586 350,52	4,78%	3 784 172,74	6,66%	146,31%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 210 267,75	2,24%	1 733 254,88	3,05%	143,21%
926	Kultura fizyczna	2 590 506,23	4,79%	2 884 880,82	5,08%	111,36%
Suma		54 127 916,19	100,00%	56 804 111,57	100,00%	104,94%

Realizacja wydatków na przestrzeni dwóch lat wskazuje na utrwalony kierunek w wydatkach w działach 801 Oświata i Wychowanie i 855 Rodzina. Znaczna dynamika wydatków w dziale 600 Transport i łączność, 700 Gospodarka mieszkaniowa, 751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa oraz 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska związana jest z realizowanymi zadaniami inwestycyjnymi oraz kosztami zorganizowania wyborów samorządowych.

WYNIK BUDŻETU

Realizację budżetu 2017 i 2018 roku w celu porównania najważniejszych parametrów budżetu przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura
	2017 ROK		2018 ROK	
DOCHODY OGÓŁEM	56 107 953,40	100,00%	58 439 179,31	100,00%
dochody majątkowe	4 291 630,38	7,65%	3 475 819,07	5,95%
dochody bieżące	51 816 323,02	92,35%	54 963 360,24	94,05%
WYDATKI OGÓŁEM	54 127 916,19	100,00%	56 804 111,57	100,00%
wydatki majątkowe	5 763 622,55	10,65%	5 888 562,36	10,37%
wydatki bieżące	48 364 293,64	89,35%	50 917 549,21	89,64%
NADWYŻKA OPERACYJNA	3 452 029,38		4 045 811,03	
WYNIK BUDŻETU (NADWYŻKA)	1 980 037,21		1 635 067,74	

Zarówno w 2017 jak i w 2018 roku zrealizowano dodatki wynik budżetu tj. nadwyżkę budżetową pomimo planowanego deficytu jako różnicy pomiędzy dochodami a wydatkami budżetowymi. Dochody majątkowe w 2018 roku zrealizowano na poziomie niższym od 2017 roku z uwagi na uzyskanie niższych dochodów ze sprzedaży majątku. Zwiększył się jednocześnie udział dochodów bieżących z strukturze dochodów ogółem. Po stronie wydatków widoczny jest bardzo zbliżony udział wydatków bieżących i majątkowych. Na szczególną uwagę zasługuje fakt wypracowania wyższej nadwyżki operacyjnej rozumianej jako różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Jest to bardzo istotny parametr budżetu pozwalający realizować stałe i konieczne do realizacji wydatki, a im wyższa nadwyżka operacyjna tym większe możliwości inwestycyjne gminy.

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

ZADŁUŻENIE GMINY

Dług Gminy Tuszyn na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 12.024.078,74 zł i był niższy w stosunku do początku roku o 1.268.484,00 zł. Struktura długu na koniec 2018 roku przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Kwota	Struktura
Kredyty	7 906 718,44	65,76%
Pożyczki z WFOŚiGW	1 103 360,30	9,18%
Obligacje	3 014 000,00	25,07%
Razem	12 024 078,74	100,00%

Największy udział w długu mają zdecydowanie kredyty, które zaciągnięte zostały w latach 2010-2015. Udział na poziomie 25,07% mają obligacje wyemitowane w 2017 roku. Kwota pożyczek zaciągniętych w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi dotyczy pożyczki z 2017 roku oraz dwóch warunkowo umorzonych pożyczek na łączną kwotę 613.816,30 zł.

Spłata zadłużenia przewidziana jest w następujących latach i kwotach:

2019	2020	2021	2022	2023	2024
2 883 206,30	2 367 484,00	2 075 290,00	1 914 460,44	1 400 000,00	1 383 638,00

Wskaźnik zadłużenia na dzień 1 stycznia 2018 roku i 31 grudnia 2018 roku liczony jako iloraz kwoty długu i zrealizowanych dochodów był następujący:

	2017 ROK	2018 ROK	Wskaźnik
Dług	13 292 562,74	12 024 078,74	23,69%
Wykonane dochody	56 107 953,40	58 439 179,31	20,58%

Osiągnięcie niższego wskaźnika zadłużenia w stosunku do dochodów związane jest z wykonaniem w 2018 roku rozchodów na poziomie 1.268.484,00 zł i jednocześnie uzyskaniem wyższych dochodów. Warto wskazać na utrzymanie na zbliżonym poziomie kwoty obsługi długu wynoszącą w 2017 i 2018 roku odpowiednio 333.560,67 zł i 332.616,18 zł.

Fundusz sołecki

Zgodnie z Uchwałą Nr LIV/413/14 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, wyodrębniono w budżecie Gminy Tuszyn środki stanowiące fundusz sołecki.

Kwota wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego na 2018 r. wyniosła 232 732,12 zł,

kwota zwrotu z budżetu państwa części wydatków gminy wykonanych w ramach funduszu sołeckiego na 2018 r. wynosiła 49 862,86 zł.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego w 2018 r.:

Sołectwo Jutroszew

- Remont drogi w Jutroszewie,
- Organizacja zawodów sportowych w ramach "Pikniku rodzinnego" dla sołectwa Jutroszew,

Sołectwo Rydzynki

- Organizacja wydarzeń sportowych i kulturalnych,
- Zakup i montaż elementów małej architektury – działka 193/3,
- Zakup i montaż lamp oświetleniowych terenu działki nr 193/3 i doprowadzenie zasilania do oświetlenia wnętrza namiotu,
- Przetransportowanie i ułożenie około 110 m² płyt chodnikowych wraz ze stabilizacją podłoża pod lokalizację namiotu i garażu na działce nr 193/3.

Sołectwo Szczukwin

- Zakup kosi spalinowej z osprzętem i środkami ochrony BHP, do utrzymania terenu wokół świetlicy wiejskiej znajdującej się w sali OSP,
- Zakup sztućców stołowych oraz kuchennych do świetlicy wiejskiej znajdującej się w sali OSP,
- Zakup dwóch bramek do piłki nożnej wraz z siatkami z przeznaczeniem do zamontowania na boisku zlokalizowanym na działce gminnej nr 60/2 w Szczukwinie,
- Zakup gruzu kruszonego do remontu drogi Szczukwin-Jutroszew,
- Zakup bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe wraz z materiałami instalacyjnymi na potrzeby świetlicy wiejskiej,
- Zakup 4 szt. grzejników panelowych c. o. wraz z montażem w pomieszczeniach świetlicy wiejskiej znajdującej się w sali OSP w Szczukwinie.

Sołectwo Bądryń

- Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej oświetlenia w części ul. Nadrzecznej.
- Zakup 2 koszy zewnętrznych na odpady.

Sołectwo Żeromin

- Zakup przesł ogrodzeniowych i furki do ogrodzenia boiska do piłki siatkowej plażowej,
- Zakup montaż progu zwalniającego,
- Wykładziny PVC do świetlicy wiejskiej,
- Zakup parasoli ogrodowych,
- Zakup urządzenia siłowni zewnętrznej – urządzenie trzyfunkcyjne zewnętrzne,
- Zakup stołu do tenisa stołowego,
- Zakup stołu do bilarda,
- Zakup i montaż moskitier do okien i drzwi balkonowych w świetlicy wiejskiej.

Sołectwo Tuszynek Majoracki

- Wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej oświetlenia na ul. Kasztelańskiej,
- Wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej oświetlenia na ul. Kwiatowej, Sadowej oraz na ul. Wschodniej na odcinku od ul. Królewskiej do ul. Owocowej,
- Spotkanie patriotyczno-integracyjne dla mieszkańców Tuszyńka Majorackiego.

Sołectwo Mąkoszyn

- Dokończenie projektów ul. Sierosławskiej i Tylnej – w związku z trudnościami uzyskania zgód dysponowania gruntem pod projektowaną drogę projekt nie został opracowany w 2018 roku.

Sołectwo Wola Kazubowa

- Zakup i montaż klimatyzacji w świetlicy wiejskiej w sali OSP.

Sołectwo Górki Duże

- Zakup wyposażenia kuchni w OSP Górki Duże.

Sołectwo Górki Małe

- Położenie kostki brukowej na terenie działki wokół siedziby sołectwa,
- Zakup toalety "TOY-TOY",
- Zakup urządzeń zabawowych m. in. huśtawek, bujaczka.

Sołectwo Dylew

- Wykonanie przyłącza elektrycznego oraz wewnętrznej linii zasilającej dla działki nr 199/2 i oświetlenia w pomieszczeniu świetlicy wiejskiej,
- Organizacja imprezy integracyjnej w sołectwie "Święto plonów",
- Zakup bramek do piłki nożnej,
- Zakup toalety TOY-TOY,
- Zakup i montaż lampy oświetleniowej na zewnątrz pomieszczenia świetlicy.

Sołectwo Modlica

- Zakup stołów i krzeseł,
- Zakup zastawy stołowej.

Sołectwo Głuchów

- Zakup i montaż trzech klimatyzatorów z funkcją grzania do strażnicy OSP,
- Zakup materiału do utworzenia dróg gruntowych w Głuchowie.

Sołectwo Kruszów

- Montaż komory chłodniczej poprzez adaptację pomieszczenia w budynku świetlicy wiejskiej w Kruszowie na cele wykonania chłodni spożywczej.

6.3. Gospodarka Komunalna

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zaopatrzenia w wodę, kanalizacji

i oczyszczania ścieków komunalnych realizuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tuszynie, który jest jednostką organizacyjną Gminy Tuszyn, funkcjonującą w formie samorządowego zakładu budżetowego.

Stan ilościowy infrastruktury technicznej związanej z dostarczaniem wody i odprowadzaniem ścieków oraz zmiany w powyższym zakresie w roku 2018 przedstawia poniższa tabela:

	Początek Roku 2018	Koniec Roku 2018	Zmiana w ciągu roku
Długość czynnej sieci wodociągowej	181,1 km	181,4 km	+0,3 km
Długość czynnej sieci wodociągowej (obszar wiejski)	130,0 km	130,3 km	+0,3 km
Długość czynnej sieci wodociągowej (obszar miejski)	51,1 km	51,1 km	0 km
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	4470	4537	+67
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej (obszar wiejski)	2285	2313	+28
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej (obszar miejski)	2185	2224	+39
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej sanitarnej grawitacyjnej	26,7 km	27,9 km	+1,2 km
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej sanitarnej grawitacyjnej (obszar wiejski)	0,9 km	2,1 km	+1,2 km
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej sanitarnej grawitacyjnej (obszar miejski)	25,8 km	25,8 km	0 km
Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	830	855	+25

Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej (obszar wiejski)	9	13	+4
Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej (obszar miejski)	821	842	+21

Woda na potrzeby zaopatrzenia mieszkańców miasta i gminy Tuszyn w roku 2018 pozyskiwana była z 6 ujęć zlokalizowanych w Tuszynie przy ul.3-go Maja, ul. Nidas Leśny, w miejscowości Tuszynek Majoracki przy ul. Wschodniej, w miejscowości Rydzynki przy ul. Tęczowej, w miejscowości Górki Duże przy ul. Zielonka, w miejscowości Szczukwin przy ul. Glinianej.

W ramach działalności z zakresu zaopatrzenia w wodę w 2018 roku Zakład wydobyl łącznie ze wszystkich ujęć 749 000 m³ wody. Łączna ilość zafakturowanej (zużytej) wody przez mieszkańców oraz przedsiębiorstwa to 574 900 m³. W większości woda wykorzystywana była na cele gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych (475 000 m³). Na pozostałe cele ilość zużytej wody wyniosła 31 600 m³. Po uwzględnieniu zużycia wody na cele technologiczne (94 300 m³), straty wody w 2018 roku wyniosły 79 800 m³ i to jest 10,6% względem wydobycia.

Ścieki z terenu gminy Tuszyn odprowadzane są do biologiczno-mechanicznej Oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Tuszynie przy ul. Brzezińskiej 86 A oraz do oczyszczalni ścieków w miejscowości Żeromin.

Ilość ścieków dopływających do Oczyszczalni w Tuszynie wyniosła 297 000 m³. Równoważna do tej liczby jest ilość ścieków ostatecznie oczyszczonych. Dla Oczyszczalni w Żerominie wartości te także były porównywalne i wyniosły 6 000 m³. Równocześnie ilość zafakturowanych (wytworzonych) ścieków dla Oczyszczalni w Tuszynie plasowała się na poziomie 138 000 m³ dla ścieków pochodzących z kanalizacji i 57 000 m³ dla ścieków dowożonych. Ilość wód infiltracyjnych to 34,3 % ogółu ścieków, sumarycznie jest to 102 000 m³ w ciągu całego roku.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tuszynie w ramach działalności polegającej na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, w 2018 roku wykonał:

1. Inwentaryzację dokumentacji sieci wraz ze scentralizowaniem danych i informacji w jednej bazie danych – przygotowanie do wdrażanie systemu GIS na terenie gminy;
2. Wymianę i montaż wodomierzy głównych z nadajnikiem radiowym - 461 szt. (łącznie);

3. Prace konserwacyjne i porządkowe oraz bieżące naprawy i wymiany sprzętu wg potrzeb na Stacjach Uzdatniania Wody w miejscowościach: Szczukwin, Górki Duże, Tuszyn ul. Nidas Leśny, Tuszynek Majoracki ul. Wschodnia, Modlica, Tuszyn ul. 3-go Maja, Rydzynki;
4. Usuwanie awarii na Stacjach Uzdatniania Wody:
  - a) SUW Wschodnia – wymiana pompy głębinowej, naprawa pompy płucznej, bieżąca naprawa styczników oraz termików w szafie sterowniczej. Montaż systemu GPS do powiadamiania o awariach na stacji,
  - b) SUW Rydzynki – przegląd i naprawa zestawu hydroforowego,
  - c) SUW Nidas - demontaż, naprawa i montaż sprężarek,
  - d) SUW Szczukwin – przeróbka instalacji napowietrzającej,
  - e) SUW Górki Duże– naprawa zestawu hydroforowego, wymiana pompy głębinowej wraz z wymianą rur okładzinowych,
  - f) SUW 3-go Maja – wymiana pompy wraz z wymianą rur okładzinowych, wymiana rurociągu wody surowej pomiędzy studniami o dł. około 32 mb, montaż przepustnic.
5. Przeprowadzono kontrole i pomiary rzędnych zwierciadła wody na wszystkich Stacjach Uzdatniania Wody;
6. Wykonano kontrole szczelności sieci wodociągowej przy użyciu urządzeń specjalistycznych permalogów oraz korelatora;
7. Usunięto kilkadziesiąt awarii na przewodach wodociągowych i kanalizacyjnych w tym:
  - awarie na przyłączach wodociągowych i kanalizacyjnych: 22
  - awarie na sieci wodociągowej kanalizacyjnej oraz przepompowniach: 12
8. Przeprowadzono płukania sieci wodociągowej w 50 lokalizacjach mające w celu zapewnienie odpowiedniej jakości wody dostarczanej do odbiorców;
9. Dokonano kontroli i sprawdzenia sprawności hydrantów przeciwpożarowych na terenie miejscowości Mąkoszyn, Syski, Modlica;
10. Wykonano odbiory:
  - a) wybudowanej w 2018 roku sieci wodociągowej,
  - b) przyłączy wodociągowych na otwartym wykopie w ilości 71 szt.,
  - c) przyłączy kanalizacyjnych na otwartym wykopie w ilości 21 szt.
11. Wydano 149 warunków technicznych do celów projektowych i wykonania podłączenia

- do miejskiej sieci wodociągowej i/lub kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Tuszyn,;
12. Uzgodniono 84 szt. dokumentacji projektowej dotyczącej budowy przyłączy lub sieci wodociągowej i/lub kanalizacji sanitarnej, oraz 5 szt. dokumentacji drogowych;
  13. Wykonano wszystkie wymagane badania laboratoryjne (zgodnie z decyzjami na pobór wód);
    - a) wody uzdatnionej dostarczanej odbiorcom, które to badania potwierdziły przydatność wody do spożycia przez ludzi,
    - b) wód technologicznych powstających w procesie uzdatniania wody.
  14. Wykonano wszystkie wymagane badania laboratoryjne ścieków oczyszczonych oraz osadu (żadne z badań nie wykazało przekroczenia dopuszczalnych parametrów);
  15. Przeprowadzono systematyczne czyszczenie rowu odprowadzającego ścieki oczyszczone;
  16. Zaplanowano i wykonano wywóz osadu oraz skratki (zgodnie z obowiązującymi przepisami);
  17. Wykonano niezbędne naprawy oraz wymieniono niesprawne urządzenia (min. naprawa aeratora w zbiorniku ścieków dowożonych, sprężarek oraz pomp);
  18. Przeprowadzano regularnie kontrole sieci i przyłączy kanalizacyjnych przy użyciu zadymiarki;
  19. Na bieżąco prowadzono prace porządkowe oraz eksploatacyjne na oczyszczalni ścieków w Żerominie oraz na przepompowniach ścieków;
  20. Wykonano działania naprawcze na sieciach kanalizacyjnych;
  21. Przygotowano niezbędne dokumenty do Wód Polskich w celu uzyskania opłat zmiennych i stałych za usługi wodne.
  22. Opracowano wniosek taryfowy do organu regulacyjnego tj. Wody Polskie.

6.4. Gospodarka Mieszkaniowa

Mieszkaniowy zasób Gminy Tuszyn stanowią lokale położone w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz lokale położone w budynkach stanowiących współwłasność gminy oraz lokale położone w budynkach stanowiących współwłasność gminy i osób fizycznych (wspólnoty mieszkaniowe). Budynki stanowiące zasób gminy w 95% zostały wybudowane przed 1945 rokiem.

Na dzień 01.01.2018 r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował 607 mieszkań natomiast na koniec 2018 r. liczba mieszkań wynosiła 601 o łącznej powierzchni 22 404,45 m². W roku tym

zostało sprzedanych 5 lokali mieszkalnych natomiast jeden znajduje się na działce, która przygotowana jest do sprzedaży.

Przeciętna powierzchnia lokalu mieszkalnego kształtuje się w granicach 37,28 m². W lokalach, należących do mieszkaniowego zasobu Gminy Tuszyn zamieszkiwało ok. 1366 osób.

Zaległość w opłatach za mieszkania będące w zasobie mieszkaniowym Gminy Tuszyn na koniec 2018 r. wynosiła 186 954,89 zł i stanowiła 11 % należności rocznych. ZGM podejmował wiele działań windykacyjnych wobec osób długotrwale zalegających z opłatami za czynsz i opłaty eksploatacyjne za zajmowane lokale m.in. w wyniku postępowań sądowych uzyskano 7 nakazów zapłaty a w jednym przypadku skierowano pozew o eksmisję z lokalu mieszkalnego.

Na początku 2018 r. na lokale mieszkalne oczekiwały 22 rodziny natomiast na lokale socjalne 6 rodzin. W 2018r. było złożonych 58 wniosków o najem lokali z zasobu mieszkaniowego Gminy Tuszyn, które były rozpatrywane w oparciu o obowiązujące przepisy i zgodnie z Uchwałą Nr L/369/17 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 31 października 2017r. w sprawie wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tuszyn. Każdy złożony wniosek o lokal poddawany jest pod opinię Komisji Mieszkaniowej Rady Miejskiej w Tuszynie. Lokale do zasiedlenia pozyskiwane były w wyniku rotacji tj. oddanie przez najemcę lub zgony najemców. W roku 2018 zawarto 29 umów najmu na lokale mieszkalne, 9 umów najmu lokali socjalnych i 4 aneksy przedłużające najem dotychczas wynajmowanych.

Priorytetem była realizacja remontów nieruchomości przede wszystkim w pierwszej kolejności wykonywanie zadań mających na celu bezpieczeństwo lokatorów, mienia a także środowiska a następnie wykonywanie zadań mających na celu podniesienie standardu zamieszkiwania.

W roku 2018 dokonano napraw i remontów na kwotę 366 694 zł natomiast kwotę 134 331,67 zł przekazano na fundusze remontowe za lokale Gminy w budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Przedmiotem remontów było między innymi:

- krycie papą termozgrzewalną dachów budynków mieszkalnych przy ul. ul. Poddębina 40, Prusa 33, Sobieskiego 2 A, al. Jana Pawła II 109 oraz częściowe krycie dachów budynków mieszkalnych przy ul. ul. Sienkiewicza 16, Domowicza 43/45, Mickiewicza 19 i Wyspiańskiego 14;
- remontowanie dachów 15 komórek lokatorskich polegający głównie na kryciu papą termozgrzewalną;
- w 13 lokalach została wykonana instalacja wodno-kanalizacyjna z zamontowaniem ubikacji;

- opracowanie dokumentacji modernizacji wod.- kan. budynku mieszkalnego z budową szamba przy ul. Sosnowej 16 A;
- wykonanie 5 komórek z płyt betonowych na posesji przy ul. Molenda 5 oraz zastąpienie starych drewnianych 2 komórek blaszanymi na ul. Wyspiańskiego 14 i jedną na posesji przy ul. Pabianickiej 4;
- wykonanie nowej nawierzchni betonowej przy bloku na ul. Szpitalnej 3;
- przystosowanie lokalu mieszkalnego do zamieszkania w nim osoby niepełnosprawnej w budynku al. Jana Pawła II 81 w Tuszynie;
- ocieplenie i wyremontowanie budynku przy ul. Zwierzyńskiego 13 w Tuszynie;
- zlikwidowanie kotłowni węglowej a zastąpienie kotłownią gazową poprzez wykonanie instalacji gazowej w budynku przy ul. Parkowej 4 w Tuszynie;
- wyremontowanie 28 kominów budynków mieszkalnych;
- wyremontowanie schodów wejściowych do budynków przy ul. Prusa 31 i Batorego 4.

Na dzień 01.01.2018 r. 12 % mieszkań nie miało toalet natomiast na dzień 31.12.2018 r. 10 % mieszkań.

Gmina Tuszyn posiada 17 lokali użytkowych, które w roku 2018 były wynajęte a gospodarowanie odbywa się na zasadach określonych w Uchwale Nr XXX/198/12 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 21 czerwca 2012r. w sprawie wprowadzenia zasad gospodarowania lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Gminy Tuszyn.

W 2018r. na wypłatę dodatków mieszkaniowych przeznaczono 172.894,22 zł, zaś liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych wynosiła 1.168. Przedmiotowe zadanie realizował Urząd Miasta w Tuszynie.

6.5. Inwestycje realizowane przez Gminę Tuszyn w 2018 r.

Adaptacja pomieszczeń w budynku gminnym na potrzeby utworzenia Izby Pamięci funkcjonującej w strukturze MOK w Tuszynie.

Zadanie dofinansowane w ramach PROGRAMU Infrastruktura domów kultury ze **środków finansowych Ministra i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.**

Ministerstwo **Kultury** i Dziedzictwa Narodowego.

Adaptacja pomieszczeń na potrzeby przedszkola gminnego w budynku Liceum Ogólnokształcącego w Tuszynie ul. Żeromskiego 31 – II ETAP.

Budowa i wyposażenie placu zabaw w Szczukwinie, gmina Tuszyn.

Zadanie współfinansowane ze środków PROW na lata 2014-2020 w ramach Poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", projekt pn.: Budowa placu zabaw w Rydzynkach i Szczukwinie, gmina Tuszyn" – ETAP I

**„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.**

Tytuł operacji: **Budowa placu zabaw w Rydzynkach i Szczukwinie, gmina Tuszyn,**
celem operacji jest rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania, która zwiększy więź społeczności lokalnej z miejscem zamieszkania, poprzez budowę placu zabaw w miejscowości Rydzynki i Szczukwin, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Wschodniej, Sadowej, Kwiatowej w Tuszynku Majorackim oraz rozbudowa stacji uzdatniania wody w Rydzynkach – ETAP I.

Zadanie współfinansowane ze środków PROW na lata 2014-2020 w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii", projekt pn.:

**„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.**

Operacja typu: „Gospodarka wodno – ściekowa” pn.: Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ulicy Wschodniej, Sadowej i Kwiatowej w Tuszynku Majorackim, oraz rozbudowa stacji uzdatniania wody w Rydzynkach, mająca na celu poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Tuszyn poprzez poprawę infrastruktury technicznej związanej z budową sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowę stacji uzdatniania wody w Rydzynkach, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

Przebudowa drogi gminnej 10660E odcinek od działki nr 54/2, 44 do ul. Sadowej w Woli Kazubowej w Gminie Tuszyn – ETAP II

Zadanie współfinansowane ze środków pochodzących z tytułu wyłączeń z produkcji gruntów rolnych.

Sport i rekreacja to super integracja.

Projekt współfinansowany z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego. W ramach dotacji zakupiono dla sołectwa Szczukwin stoły cateringowe, krzesła cateringowe, namiot aluminiowy, słupki z siatką i piłką do siatki, grill gazowy, termos do transportu żywności, oraz kociołek elektryczny.

Razem można wiele

Projekt współfinansowany z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego. W ramach dotacji zakupiono bramę wraz z furtą do sali OSP w Jutroszewie.

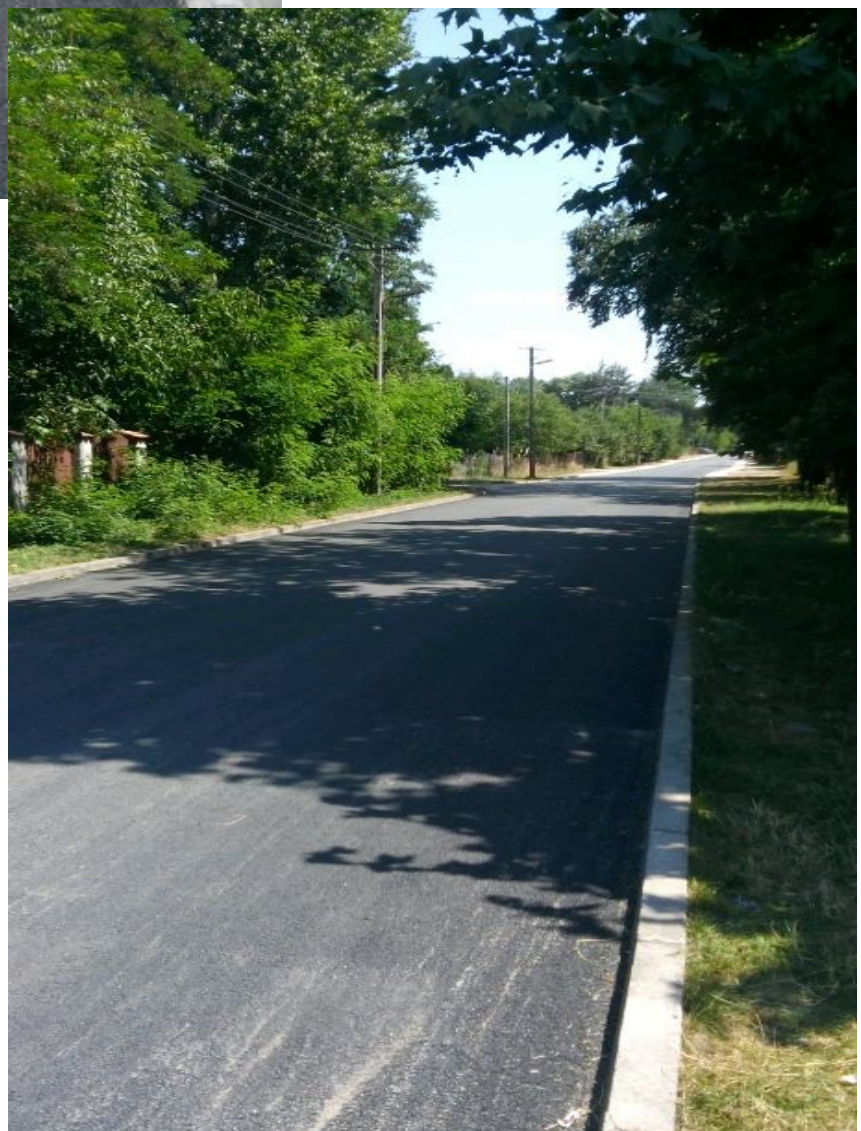

Budowa chodnika ulicy Młynkowej w Tuszynie, obręb 5, działka nr. Ewid. 1, droga gminna 106832E.

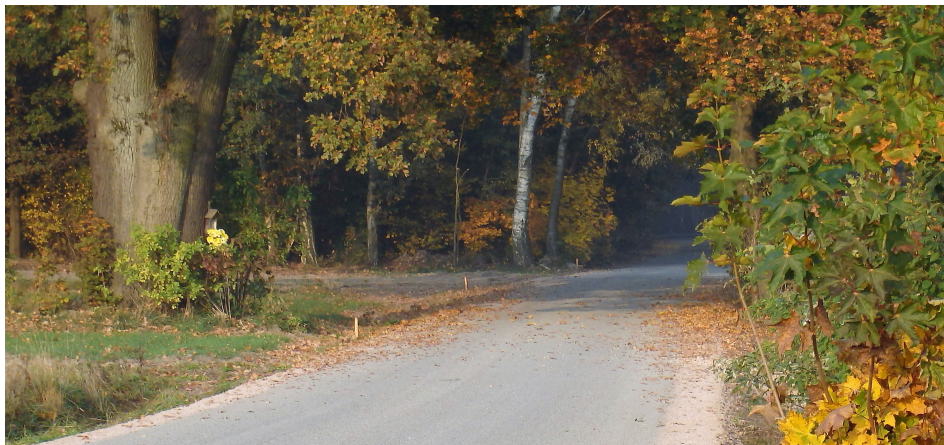
Zadanie współfinansowane ze środków budżetu państwa w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Rejonów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury.

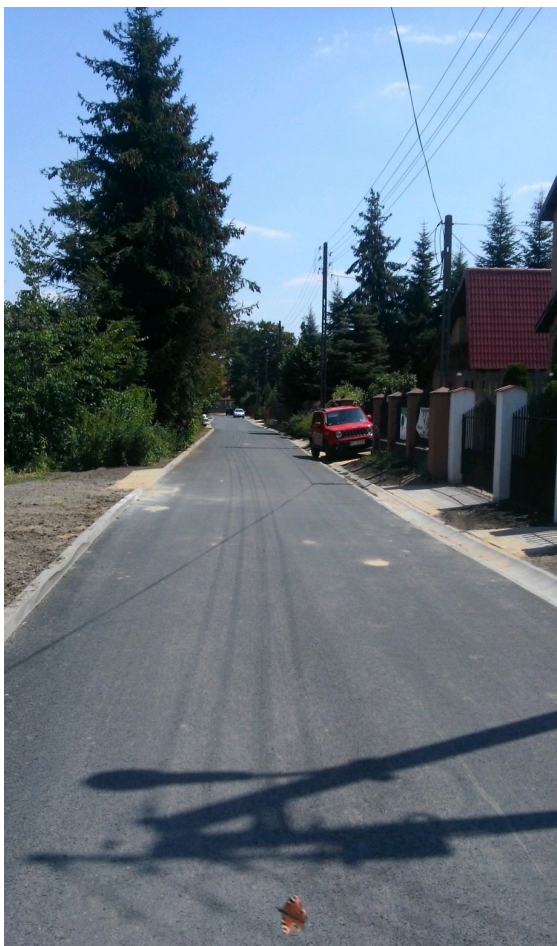
Przebudowa drogi gminnej ul. Stodolnianej w Tuszynie na działce 89/1.

Remont drogi w miejscowości Jutroszew na działkach nr ew. 499 i 473/11.

Przebudowa ul. Sosnowej w Tuszynie na terenie działek nr ew. 180/10, 191/1 i 152/1 w obrębie nr 8.

Budowa drogi wewnętrznej – ul. Noworzgowskiej w Tuszynie.

6.6. Układ drogowy Gminy Tuszyn

Tworzą drogi publiczne, droga ekspresowa S-8, autostrada A1, droga krajowa DK 12/91 oraz drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Drogi krajowe – przez obszar Miasta i Gminy Tuszyn przebiegają następujące drogi krajowe:

- odcinek autostrady A-1: w granicach Gminy Tuszyn przebiega 12 km drogi,
- droga ekspresowa S-8: w granicach Gminy Tuszyn przebiega 5 km drogi,
- droga krajowa Nr 12/91 w granicy Gminy Tuszyn przebiega 12,5 km drogi.

Drogi powiatowe – przez obszar Miasta i Gminy Tuszyn przebiega 75,12 km dróg:

- Nr 1512E – Dalków - Wola Kutowa – Zofiówka – Leszczyny,
- Nr 2900E – Tuszyn ul. Zwierzyńskiego – ul. Żeromskiego - ul. Ogrodzonka – Żeromin,
- Nr 2901E – Tuszyn ul. 3 Maja,
- Nr 2902E – Tuszyn ul. Poddębina – Kaczeńcowa – Kępica – Brzezińska,
- Nr 2903E – Tuszyn ul. Narutowicza – Karłowicza – Słoneczna,
- Nr 2904E – Tuszyn ul. Króla Wł. Jagiełły – Ściegiennego – Czyżemin,
- Nr 2905E – Tuszyn ul. Leśna,
- Nr 2907E – Tuszyn ul. Poprzeczna,
- Nr 2908E – Tuszyn ul. Łowicka – Pl. Reymonta – Piotrkowska – Wschodnia,
- Nr 2910E – Tuszyn ul. Rzgowska,
- Nr 2928E – Zofiówka – Tuszyn,
- Nr 2929E – Tuszyn – Garbów – Szczukwin - Głuchów,
- Nr 2930E – Głuchów – Lubanów,
- Nr 2931E – Górki Duże – Rusociny,
- Nr 2932E – Mąkoszyn – Srock,
- Nr 3313E – Dłutów – Górki Duże – Garbów – Kruszów .

Drogi powiatowe - kwota przekazana przez Starostwo Powiatowe w Łodzi, w ramach podpisanego porozumienia na bieżące utrzymanie dróg wynosiła 765 104,00 zł, co daje kwotę **10 185,09 zł** na jeden kilometr drogi.

Drogi gminne - przez obszar Miasta i Gminy Tuszyn przebiega 94,04 km, w tym o nawierzchni twardej (bitumicznej, kostka betonowa) 46,6 km.

Kwota wydatkowana w budżecie na bieżące utrzymanie dróg wynosiła 623 663,08 zł, co w przeliczeniu na jeden kilometr daje kwotę **6 631,89 zł**.

Wpływy z tytułu wydanych decyzji w 2018 r., na zajęcie pasa oraz umieszczenia urządzenia w pasie drogowym, dróg gminnych wyniosły **46 484,19 zł**.

6.7. Gospodarka Nieruchomościami

Gmina Tuszyn gospodaruje zasobem nieruchomości zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki, na podstawie obowiązujących przepisów prawa, uwzględniając w pierwszej kolejności potrzeby społeczności lokalnej i realizację zadań publicznych.

Grunty będące własnością gminy mogą być przedmiotem sprzedaży, zamiany, zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, dzierżawę, najem, trwałe zarząd, użyczenie.

Wg. stanu na 31 grudnia 2018 r. łączna powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Tuszyn wynosiła : 359,0384 ha

Zestawienie powierzchni gminnego zasobu nieruchomości na dzień 31 grudnia 2018 r.

Zasób nieruchomości w ha	Powierzchnia w ha miasto	Powierzchnia w ha obszar wiejski	Powierzchnia razem
Grunty rolne	76,4852	35,0989	111,5841
Grunty szkolne	3,9224	3,6393	7,5617
Targowisko gminne z zapleczem	18,7383	0,0000	18,7383
Grunty przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe	8,0142	2,7608	10,7750
Grunty przeznaczone w miejscowym planie	2,4064	0,0000	2,4064

zagospodarowania przestrzennego pod usługi i handel			
Grunty przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod drogi, poszerzenia dróg, parki ,lasy	73,8456	72,2647	146,1103
Grunty zabudowane	19,4757	0,2887	19,7644
Nieruchomości administrowane przez ZGM	15,9414	2,0036	17,9450
Nieruchomości administrowane przez ZWiK		0,2450	0,2450
Nieruchomości użytkowane przez Samorządową Przychodnię Zdrowia	0,5620	0,0000	0,5620
Nieruchomości oddane w trwały zarząd na rzecz ZWiK		16,3496	16,3496
Nieruchomości oddane w trwały zarząd na rzecz MCSiW	4,4496	0,0000	4,4496
Nieruchomości oddane w użytkowanie MOK	0,6818	0,0000	0,6818
Nieruchomości oddane w trwały zarząd na rzecz Dzienny Dom „Senior Wigor”	0,2748		0,2748
Nieruchomości będące w użytkowaniu wieczystym		1,5904	1,5904

Sprzedaż nieruchomości

Nieruchomości będące własnością Gminy Tuszyn były przedmiotem sprzedaży w formie:

- przetargów ustnych nieograniczonych gdzie sprzedano ogółem 15 nieruchomości o łącznej powierzchni 5,5188 ha za łączną cenę 1.261.935,68 zł,
- w formie bezprzetargowej w celu poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej sprzedano 1 działkę o pow. 0,0167 ha za cenę 14.391,00 zł

Lokale mieszkalne będące własnością Gminy Tuszyn były przedmiotem sprzedaży w formie:

- przetargów ustnych nieograniczonych gdzie sprzedano 3 lokale mieszkalne za łączną cenę 139.033,00 zł,
- w formie bezprzetargowej sprzedano 2 lokale mieszkalne na rzecz dotychczasowych najemców za łączną cenę 46.550,00 zł

Trwały zarząd

Grunty oddane w trwały zarząd na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Tuszyn:

- Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Tuszynie przekazano 10 nieruchomości o łącznej powierzchni 16,3496 ha,
- Miejskiemu Centrum Sportu i Wypoczynku w Tuszynie przekazano 12 nieruchomości o łącznej powierzchni 4,4496 ha,
- Dziennemu Domu „Senior Wigor” w Tuszynie przekazano część nieruchomości o powierzchni 0,2748 ha,

Wpływy z opłat za trwały zarząd wyniosły: 905,12 zł przy uwzględnieniu bonifikaty 99% od opłat rocznych.

Użytkowanie

Grunty oddane w użytkowanie :

- Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie posiada przekazaną 1 nieruchomość o powierzchni 0,5620 ha,
- Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie posiada przekazane 3 nieruchomości o łącznej powierzchni 0,6818 ha.

Użytkowanie wieczyste

W 2018r. 90 nieruchomości stanowiących własność Gminy Tuszyn o łącznej powierzchni 11,6764 ha było oddanych w użytkowanie wieczyste.

Wpływy z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste w 2018r. wyniosły 67.986,34 zł.

Przekształcenie prawa wieczystego użytkowania w prawo własności

Prawo użytkowania wieczystego 1 nieruchomości o powierzchni 193,0 m² zostało przekształcone w prawo własności .

Wpływy z tytułu przekształcenia wyniosły 15.180,00 zł.

Dzierżawa

Część nieruchomości (park) o łącznej powierzchni 170,50 m² jest wdzierżawiona pod 7 kiosków handlowych. Wpływy z tej dzierżawy wyniosły 17.960,62 zł,

27 nieruchomości o łącznej powierzchni 14,9162 ha jest wdzierżawiona na inne cele min.: myjnia, teren Młynka, kontenery na odzież.

Wpływy z tych dzierżaw wyniosły 52.978,91 zł

Wdzierżawionych jest 11 nieruchomości rolnych o łącznej powierzchni 11,2874 ha.

Wpływy roczne z tytułu dzierżawy rolnej wyniosły 1.765,40 zł

Użyczenie

3 nieruchomości o łącznej powierzchni 6,81 ha zostały użyczone. Jedna na potrzeby OSP Jutroszew a dwie dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Nabywanie nieruchomości

- Do gminnego zasobu nieruchomości zostało włączonych 19 działek o łącznej powierzchni 2,4958 ha nabytych w drodze darowizny od osób fizycznych pod drogi wewnętrzne.
- Do gminnego zasobu nieruchomości zostało włączonych 57 działek o łącznej powierzchni 5,8873 ha nabytych z mocy prawa w trybie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych – budowa drogi gminnej w Głuchowie.
- Do gminnego zasobu nieruchomości zostało włączonych 23 działki o łącznej powierzchni 0,4407 ha, nabytych z mocy prawa w trybie art. 98 ust. 1 ustaw o gospodarce nieruchomościami pod drogi publiczne, w wyniku podziału nieruchomości na wniosek jej właściciela.

Nabycie z mocy prawa nieruchomości zajętych pod drogi gminne publiczne i niepubliczne na terenie Gminy Tuszyn

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 1990 roku Nr 32 poz. 191 ze zm.) oraz art. 73 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) Gmina Tuszyn nabyła z mocy prawa w latach 2015 – 2017 własność 38 nieruchomości zajętych pod drogi gminne publiczne i niepubliczne o łącznej powierzchni 28,25 ha. Ze złożonych w tym okresie wniosków 15 nie zostało jeszcze załatwionych – są nadal prowadzone postępowania komunalizacyjne.

W 2018 r. Gmina nabyła na własność 19 nieruchomości zajętych pod drogi gminne publiczne i niepubliczne o łącznej powierzchni 9,50 ha, Ze złożonych w tym okresie wniosków 26 nie zostało jeszcze załatwionych – są nadal prowadzone postępowania komunalizacyjne.

Nieruchomości są zajęte pod drogi nienazwane (są to zazwyczaj drogi dojazdowe do pól) oraz następujące ulice :

- Moniuszki, Pabianicka, Molenda, Cmentarna w Tuszynie;
- Sierosławska w Mąkoszynie;

- Centralna, Południowa, Wolborska w Kruszowie;
- Kolonijna, Stara Wieś w Żerominie;
- Szlachecka w Syskach;
- droga Nr 106609E Szczukwin ul. Piaskowa - Niwy Jutroszewskie;
- droga Nr 110152E od granic gm. Dłutów-Wola Kazubowa- Górki Małe;
- droga Nr 106408E Modlica do granic gm. Rzgów.

Odszkodowania za działki przejęte z mocy prawa pod drogi gminne

- 99.728,00 zł. wypłacono za 7 działek nabytych w trybie art. 98 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- 448.036,50 zł wypłacono za 25 działek nabytych w trybie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

6.8. Pomoc Społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Tuszyn. Działania Ośrodka są zbieżne z lokalną polityką społeczną i zgodne z realizacją celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuszyn. Podstawowym aktem prawnym na podstawie, którego funkcjonuje Ośrodek jest ustawa o Pomocy Społecznej.

Do głównych zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie należy prowadzenie całokształtu spraw w zakresie pomocy społecznej, a w szczególności polegających na:

- tworzeniu warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowa niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawami świadczeń;
- pracy socjalnej rozumianej, jako działalności zawodowej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;

- pobudzanie aktywności społecznej w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.

Przy realizacji zadań Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Łodzi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rodzinnym, Komisariatem Policji, szkołami, placówkami ochrony zdrowia, stowarzyszeniami.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji z środowiskiem.

MOPS w Tuszynie jest jednostką organizacyjną gminy Tuszyn, nieposiadającą osobowości prawnej i działającej w formie jednostki budżetowej, finansowanej ze środków własnych gminy i środków budżetu państwa na zadania zlecone.

W Ośrodku można uzyskać pomoc między innymi w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Świadczenia pieniężne i niepieniężne:

Zasilek stały, przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek stały ustala się w przypadku osoby samotnie gospodarującej w wys. do kwoty 645,00 zł miesięcznie; w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Z tej formy pomocy skorzystało **108 osób** o łącznej kwocie wypłaconych zasiłków **628 978,69 zł**.

Zasilek okresowy, przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Z tej formy pomocy skorzystało **215 osób** o łącznej kwocie wypłaconych zasiłków **537 471,00 zł**.

Zasilek celowy i specjalny zasilek celowy, może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasilek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasilek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej.

Z tej formy pomocy skorzystało **352 osób** o łącznej kwocie wypłaconych zasiłków **291 087,75 zł**.

Zdarzenie losowe

Zasilek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Zasilek celowy, o którym mowa może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W roku 2018 z powyższej formy pomocy skorzystała **1 osoba** na łączną kwotę **4000,00 zł**.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu

W 2018 roku Ośrodek pokrywał odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej dla **46 osób** z terenu gminy Tuszyn, na łączną kwotę **1 129 786,00 zł**.

Ponadto Ośrodek prowadzi monitoring środowisk osób, które z uwagi na stan zdrowia lub wiek mogą w każdej chwili wymagać pilnego skierowania do domu pomocy. Są to osoby samotne lub mające rodzinę, która jest niezaradna i niewydolna opiekuńczo.

Ponadto Ośrodek prowadzi monitoring środowisk osób, które z uwagi na stan zdrowia lub wiek

mogą w każdej chwili wymagać pilnego skierowania do domu pomocy. Są to osoby samotne lub mające rodzinę, która jest niezaradna i niewydolna opiekuńczo.

Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie opłaca składkę zdrowotną za osoby pobierające zasiłek stały, które nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Osoby pobierające zasiłek stały mają prawo do bezpłatnej opieki medycznej, przez okres pobierania tego zasiłku.

W roku 2018 składką na ubezpieczenie zdrowotne objętych było **106 osób**, na łączną kwotę **52 106,00 zł**.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) *mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej*.

Wydanie decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych następuje na wniosek zainteresowanego. Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, o którym mowa w **art. 2 podmioty uprawnione do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych**, ust. 1 pkt 2, jest decyzja wójta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo.

Powyższą pomocą w roku 2018 objętych było 37 osób.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona oraz osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc

w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pracownik socjalny MOPS w Tuszynie, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od sytuacji rodzinnej osoby oraz jej dochodu lub dochodu na osobę w rodzinie. Wysokość odpłatności reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Tuszynie nr XVIII/120/04 z dnia 18 czerwca 2004 r. Pełny koszt jednej godziny usługi wynosi aktualnie **21,00zł**.

Usługi są świadczone bezpłatnie w przypadku, gdy dochód nie przekracza:

1. dla osoby samotnej 130% kryterium dochodowego wskazanego w ustawie o pomocy społecznej tj. 911,30 zł;
2. dla osoby pozostającej w rodzinie 130% kryterium dochodowego wskazanego w ustawie o pomocy społecznej tj. 686,40 zł na każdą osobę.

Powyższą pomocą w roku **2018 objętych** było **5 osób**.

Poradnictwo prawne i psychologiczne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie dysponuje również możliwością zaoferowania pomocy w zakresie poradnictwa prawnego i psychologicznego mieszkańcom gminy Tuszyn. Porada radcy prawnego obejmuje zakres prawa cywilnego, rodzinnego czy karnego, natomiast psycholog w zakresie przemocy domowej, uzależnień i interwencji kryzysowej. Spotkania ze specjalistami odbywają się dwa razy w miesiącu. Pomoc w tym zakresie cieszy się powodzeniem wśród mieszkańców gminy i jest bez wątpienia bardzo potrzebna. Dodatkowo przez dwa dni w tygodniu funkcjonuje powiatowy punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, które udzielane są przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez Okręgową Radę Adwokacką w Łodzi oraz Radę Okręgową Izby Radców Prawnych w Łodzi. Pomoc ta przysługuje każdej osobie fizycznej, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Działania wspierające

W ramach tych działań corocznie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie organizuje wigilię dla najuboższych osób starszych z terenu gminy. Uroczystość ta jest momentem wspólnego spotkania się przy świątecznym stole z władzami miasta, wspólnego dzielenia się opłatkiem okraszona dźwiękiem kolęd i smacznym posiłkiem.

Z działań tych w 2018r. skorzystało **70 osób** starszych z terenu gminy Tuszyn.

Kryteria przyznawania świadczeń

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie udzielił pomocy z powodu:

Powód przyznania pomocy w 2018r.	Ilość rodzin	Ilość osób
ubóstwo	287	520
bezdomność	9	10
potrzeba ochrony macierzyństwa	38	167
bezrobocie	201	383
niepełnosprawność	173	268
długotrwała lub ciężka choroba	186	376
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	175	484
przemoc w rodzinie	2	7
alkoholizm	7	12
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	12

W 2018r. pomocą społeczną było objętych **477 rodzin** i **966 osób** w rodzinach. Populacja rodzin korzystających z pomocy społecznej jest różnorodna ze względu na liczebność gospodarstw domowych, typy rodzin jak i problemy, jakie je dotyczą.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w 2018r.

typy rodzin	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
rodziny ogółem	477	966
Liczba osób w rodzinie	1	278
	2	63
	3	43
	4	50
	5	31
	6 i więcej	12
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	145	566
Liczba	1	61
	2	50

	3	22	109
	4	8	46
	5	2	13
	6	0	0
	7 i więcej	2	17
rodziny niepełne ogółem		48	154
	1	28	68
	2	11	39
	3	5	23
	4 i więcej	4	24
rodziny emerytów i rencistów ogółem		85	123
Liczba osób w rodzinie	1	55	55
	2	24	48
	3	5	15
	4 i więcej	1	5

Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszynie w 2018 r. wynosił 17 800 176,00 zł w tym:

- na zadania zlecone	13 199 259,00 zł
- na zadania własne	2 706 441,00 zł
- dotacje	1 771 923,00 zł
- środki unijne	122 553,00 zł

Dzienny Dom „Senior – Wigor” w Tuszynie

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Tuszynie został otwarty pod koniec 2015 roku. Jest czynny od poniedziałku do piątku od godz. 8.00-16.00.

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” jest usytuowany w miejscu łatwo dostępnym dla seniorów oraz przystosowany do potrzeb oraz możliwości osób niepełnosprawnych. Budynek zlokalizowany jest w dzielnicy Tuszyn-Las przy ul. 3 Maja 49. Ilość oraz jakość pomieszczeń w tym budynku umożliwia spełnienie standardu warunków lokalowych dla tego typu placówki. Została wykonana także termomodernizacja budynku. Budynek pozbawiony jest barier funkcjonalnych (jednopoziomowy) oraz barier architektonicznych.

Dom świadczył następujące usługi: opieka nad osobami starszymi; usługa socjalna (jeden gorący posiłek składający się z dwóch ciepłych dań); zajęcia rekreacyjno – ruchowe

(kinezyterapia); usługa fizjoterapeutyczna; zajęcia edukacyjno – kulturowe takie jak: warsztaty literackie, plastyczne i nauka śpiewu i emisji głosu; doradztwo prawne – porady prawne dla seniorów m.in. z zakresu świadczeń emerytalnych i rentowych, prawa spadkowego i innych zagadnień; działanie prozdrowotne (dyżur pielęgniarki z Samorządowej Przychodni Zdrowia w Tuszynie); usługa transportowa (zapewnienie dowozu dla seniorów).

Z usług oferowanych przez dzienny dom pobytu mogło skorzystać 20 seniorów nieaktywnych zawodowo w wieku 60 +. Rzeczywista liczba seniorów objętych wsparciem w roku 2018 to 25 osób w tym 6 osób z ograniczoną sprawnością. Były to osoby zamieszkałe w gminie Tuszyn. Średnia wieku wynosiła 78 lat. Najmłodsza osoba w wieku 63 lata, a najstarszy Pan 92 lata. Większość seniorów z domu dziennego pobytu to osoby osamotnione lub pozbawione opieki ze strony najbliższych osób, z poczuciem bezradności. Posiadające różne dysfunkcje zdrowotne. Większość podopiecznych borykało się również z problemami ekonomicznymi. Pomimo różnorodnych problemów, każdy pensjonariusz był traktowany indywidualnie i holistycznie.

Poniżej zostanie przedstawiona frekwencja miesięczna uczestnictwa w zadaniu w roku 2018:

Styczeń	81 %	Lipiec	88 %
Luty	77 %	Sierpień	84 %
Marzec	75 %	Wrzesień	92 %
Kwiecień	77 %	Październik	90 %
Maj	83 %	Listopad	88 %
Czerwiec	86 %	Grudzień	81 %

W Dziennym Domu „Senior – Wigor” w roku 2018 było zatrudnionych 7 pracowników w tym 2 osoby na podstawie umowy cywilno – prawnej. Dodatkowo było zaangażowanych 2 wolontariuszy. Osoba kierująca placówką posiada wymaganą specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W roku 2018 Gmina Tuszyn otrzymała z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dofinansowanie zadania realizowanego w ramach Programu Wieloletniego „Senior – WIGOR” na lata 2015-2020 Edycja 2018 Moduł II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior – WIGOR” w wysokości 72 000,00 zł.

Całkowity koszt funkcjonowania placówki w roku 2018 to 309 793,88 zł w tym 237 793,88 zł z finansowych środków własnych i innych źródeł w tym wpłat i opłat adresatów zadania publicznego, oraz w tym z dotacji 72 000,00 zł.

Dzienny Dom „Senior – Wigor” w Tuszynie dał wielką szansę osobom starszym, często samotnym, ubogim i wykluczonym społecznie na ciekawe i godne spędzanie dnia codziennego.

6.9. Polityka Prorodzinna

Zadania zgodne z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie w zakresie:

- 1) opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenia oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowania:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Ustawa z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ustawa wskazuje, że pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania oraz że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek.

W naszej gminie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie. Do zadań gminy

należy współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Gmina wspólnie z powiatem ponosi koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. W roku 2018 Gmina Tuszyn dofinansowała koszt pobytu 17 (siedemnaścioru) dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą Gmina współfinansuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej; (art. 191 ust. 9 ustawy o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej).

Łącznie w roku 2018 wydatkowano na opiekę dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej **106 813,59 zł**.

Zapewnienie posiłku oraz dożywianie dzieci

Pomoc w dożywianiu realizowana była na podstawie Uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Program wykonywany był zgodnie z porozumieniem z Wojewodą Łódzkim. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Z pomocy w formie opłacenia obiadów skorzystało **155 dzieci**, na łączną kwotę **99 257,00 zł**.

Z pomocy w formie zasiłków celowych za zakup posiłku lub żywności z programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" skorzystało **617 osób** na łączną kwotę **381 485,00zł**.

Od maja 2018 r. do końca czerwca 2020 r. **10 osób** z terenu Gminy Tuszyn zostało zgłoszonych do **projektu Centrum Usług Społecznych "Wisienka"**. Wyżej wskazane osoby zadeklarowały chęć otrzymywania posiłków tj. dwudaniowego obiadu przez siedem dni

w tygodniu. Tą formą pomocy zostały objęte osoby starsze, samotne, schorowane i niepełnosprawne.

Projekt ten współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania na Osi IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałania IX.2.1. Usługi społeczne i zdrowotne, pn. **Centrum Usług Społecznych „WISIENKA”** realizowanego przez Lidera Powiat Łódzki Wschodni/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w partnerstwie z Gminą Koluszki/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach, Gminą Tuszyn / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie, Gminą Nowosolna/Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna, Gminą Andrespol/ Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu, Stowarzyszenie Serc Jezusa i Maryi, Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków.

Do głównych zadań Projektu należą:

- a) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- b) wsparcie przez asystenta,
- c) klub seniora,
- d) Dzienny Dom Pomocy,
- e) wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego,
- f) usługi wspierające dla opiekunów faktycznych, specjalistyczne poradnictwo grupowe i indywidualne,
- g) rozwój specjalistycznych usług dla osób zależnych – posiłki.

Celem projektu jest wsparcie osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych przez Asystenta Osobistego Osób Niepełnosprawnych na terenie gminy Tuszyn. Usługi asystentów zatrudnionych w MOPS w Tuszynie świadczone są w miejscu zamieszkania uczestników projektu od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16.

Usługi świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami umożliwiają stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ICH REALIZACJA

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Tuszyn realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Świadczenia rodzinne są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada jednego roku do 31 października roku następnego.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadza następujące rodzaje świadczeń:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł.

W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

Przy przekroczeniu kryterium dochodowego zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacane są w ramach mechanizmu złotówka za złotówkę tj. w wysokości różnicy między przeciętną, miesięczną wysokością wszystkich świadczeń, o które ubiega się rodzina, a kwotą, o którą został przekroczony dochód.

Minimalne wypłacane świadczenie będzie wynosić 20 zł.

Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i wynosi:

- 95,00 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 135,00 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka (1 000,00 zł. na dziecko; jest to świadczenie jednorazowe);
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400,00 zł. miesięcznie),
- 3) samotnego wychowywania dziecka 193,00 zł. miesięcznie na dziecko oraz na dziecko niepełnosprawne 273,00 zł. - nie więcej jednak niż dwa dodatki w jednej rodzinie,
- 4) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 95,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 90,00 zł. miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, zaś 110,00 zł. - na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia rozpoczęcia roku szkolnego (100,00 zł. jednorazowo - każda klasa szkoły do policealnej włącznie oraz na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne);
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (113,00 zł miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub 69,00 zł miesięcznie na dojazd do szkoły - wypłacany przez 10 miesięcy w roku).

Aby skorzystać z dodatków należy mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Prawo do poszczególnych dodatków ustalane jest po spełnieniu warunków określonych w ustawie. W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie wypłacił zasiłki rodzinne dla **1112 dzieci na łączną kwotę 1 276 243,45 zł.**

Dodatki do zasiłku rodzinnego wypłacone w 2018 r.

Nazwa dodatku	Liczba dzieci	Kwota wypłaconych świadczeń
urodzenia dziecka	49	46 794,92 zł
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	58	159 077,63 zł
samotnego wychowywania dziecka	62	117 905,71 zł
z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	124	115 202,10 zł
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	38	40 543,96 zł
rozpoczęcia roku szkolnego	670	63 591,88 zł
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem	174	83 977,00 zł

zamieszkania		
--------------	--	--

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje **świadczeń opiekuńczych**:

- **zasiłek pielęgnacyjny** (153,00 zł. miesięcznie w okresie od 01.01.2018r. do 31.10.2018r. i 184,42 zł. miesięcznie od 01.11.2018r.) - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z FUS. W 2018r. wypłacono zasiłek pielęgnacyjny dla **228 osób** na łączną kwotę **391 553 zł.**

- **świadczenie pielęgnacyjne** - przyznawane jest osobom, które rezygnują bądź nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zawodowej, by opiekować się niepełnosprawnym członkiem rodziny wymagającym szczególnej opieki, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej jednak nie później niż do 25 roku życia. W 2018r. wypłacono świadczenie pielęgnacyjne dla **49 osób** na łączną kwotę **809 625,00 zł.**

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** (520,00 zł miesięcznie w okresie od 01.01.2018r. do 31.10.2018r. i 620,00 zł. miesięcznie od 01.11.2018r.) - przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zależne jest od dochodu rodziny sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Do ustalenia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, a po sześciu miesiącach aktualizację ww. wywiadu. W 2018 r. wypłacono specjalny zasiłek opiekuńczy dla **11 osób** na łączną kwotę **51 200,00 zł** oraz wypłacono zasiłek dla opiekuna dla **3 osób na kwotę 16 000,00 zł.**

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy Ośrodek opłaca **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne. W 2018r. ubezpieczeniem społecznym zostało objętych 43** osób opiekujących się niepełnosprawnymi członkami rodziny na kwotę **155 859,00 zł** oraz **składki na ubezpieczenia zdrowotne** dla 19 osób na kwotę **22 468,00 zł**.

Do katalogu świadczeń rodzinnych zalicza się również jednorazowa zapomoga wypłacana w związku z urodzeniem się dziecka w wysokości **1000 zł** na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 1922,00 zł. W 2018r. wypłacono jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka dla 86 osób na łączną kwotę 86 000,00 zł.

Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie wynosi 1.000,00 zł miesięcznie i przysługuje osobom, które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc między innymi osoby bezrobotne (niezależnie od tego, czy są zarejestrowane w urzędzie pracy), studenci oraz osoby pracujące na umowach cywilnoprawnych, czyli np. na umowę o dzieło lub zlecenie. Aby objąć wsparciem jak największą grupę osób i zapewnić rodzicom jak największe wsparcie materialne w pierwszym okresie życia dziecka świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu ani innym obciążeniom. W 2018r. wypłacono świadczenie rodzicielskie dla **43 osób** w łącznej kwocie **256 020,00 zł**.

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE I ICH REALIZACJA

Od dnia 01.04.2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie realizuje program "Rodzina 500+". W ramach tego programu w 2018 r. wpłynęło **1047 wniosków** o świadczenie wychowawcze, wypłacono świadczenie dla **16 879 tys. dzieci** na ogólną kwotę **8 420 855,00 zł**. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia w wysokości 500,00 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przysługiwało na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800,00 zł. a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne kwoty 1200,00 zł. Świadczenie 500+ jest zwolnione od podatku nie podlega egzekucji komorniczej ani wliczeniu do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia.

ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO I ICH REALIZACJA

Kolejną formą wsparcia realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszynie są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodziców na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu wyżej wymienionej ustawy oznacza egzekucję w wyniku której w okresie dwóch ostatnich miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Pomoc w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2018 wypłacono na łączną **kwotę 394 400,00 zł** **liczba dzieci uprawnionych do pomocy wynosi 114.**

PROGRAM RZĄDOWY "DOBRY START"

Wszystkim uczniom rozpoczynającym rok szkolny przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 300 zł. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód, na każde uczące się dziecko w szkole do ukończenia 20 roku życia lub – w przypadku dzieci niepełnosprawnych – do ukończenia 24 roku życia. Aby otrzymać w/w wsparcie należy złożyć wniosek. Może to zrobić matka, ojciec lub opiekun dziecka. Świadczenie z programu Dobry start jest zwolnione od podatku nie podlega egzekucji komorniczej ani wliczeniu do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia. W 2018 r. przyznano świadczenie Dobry Start **1493 dzieciom na łączną kwotę 447 900,00 zł.**

PROGRAM "ZA ŻYCIEM"

Ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” ma na celu wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w przypadku ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby zagrażającej życiu które powstały w prenatalnym rozwoju dziecka lub czasie porodu.

Zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka wydaje lekarz posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii perinatologii neonatologii, neurologii, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

W Gminie Tuszyn było jedno zgłoszenie dziecka zgodnie z ww. ustawą.

6.10. Promocja i Ochrona Zdrowia

Na terenie Gminy działa 13 placówek zarejestrowanych w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, który prowadzony jest przez Wojewodę Łódzkiego (stan na 31-12-2018 r).

Numer rejestru	Nazwa	Adres	Zakres
000000004370	Antoni Wołkowicz	91-481 Łódź, Folwarczna 14/1	Leczenie Ambulatoryjne
000000004726	Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Powiatu Pabianickiego	95-200 Pabianice, ul. gen. Jarosława Dąbrowskiego 46	Hospicjum Domowe
000000005042	WIZJA V SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	91-520 Łódź, ul. Okólna 181	Pracownia tomografii komputerowej
000000005170	SAMORZĄDOWA PRZYCHODNIA ZDROWIA W TUSZYNI	95-080 Tuszyn, ul. Żeromskiego 24/26	Leczenie ambulatoryjne, POZ
000000005303	WOJEWÓDZKA STACJA RATOWNICTWA MEDYCZNEGO W ŁODZI	91-202 Łódź, ul. Warecka 2	Zespół wyjazdowy
000000005485	Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Centrum Leczenia Chorób Płuc I Rehabilitacji w Łodzi	91-520 Łódź, ul. Okólna 181	Leczenie szpitalne, Leczenie ambulatoryjne
000000020175	INVENTIVA BIOMEDICAL AND RESEARCH SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	95-080 Tuszyn, ul. Tylna 12 A	Klinika Psychiatryczna- leczenie szpitalne, leczenie ambulatoryjne
000000023114	TOMASZOWSKIE CENTRUM ZDROWIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Jana Pawła II 35	Zespół wyjazdowy
000000024499	ARGO PL SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ	91-212 Łódź, ul. dr. Seweryna Sterlinga 27/29	Leczenie Ambulatoryjne

	ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ		
0000000246 15	POWIATOWE CENTRUM ZDROWIA W BRZEZINACH- SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	95-060 Brzeziny, ul. Marii Sklodowskiej-Curie 6	Zespół wyjazdowy
0000000258 63	Centrum Urologii Maranda Spółka jawna	95-080 Tuszyn, ul. Polna 16/20	Leczenie Ambulatoryjne
0000001800 37	TUSZYŃSKIE CENTRUM MEDYCZNE UCIŃSCY SPÓŁKA JAWNA	95-080 Tuszyn, ul. Parkowa 2	Leczenie ambulatoryjne, POZ
0000001906 27	CENTRUM STOMATOLOGICZNE NOVADENT; NOVADENT PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA ANNA SZYSZKOWSKA	95-080 Tuszyn, ul. Rzgowska 5/B	Leczenie stomatologiczne

Samorządowa Przychodnia Zdrowia w Tuszynie - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, powołany przez Gminę Tuszyn, zabezpiecza świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i leczenia ambulatoryjnego specjalistycznego.

Środki finansowe na realizację zadań statutowych były pozyskiwane z:

I. Kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie:

1. podstawowej opieki zdrowotnej (zdeklarowanych do lekarza poz 9 267 (*stan na 31 grudnia 2018 r.*) oraz ponad 500 osób nieubezpieczonych. Liczba udzielonych w poz porad: 54 338.
2. ambulatoryjnej opieki specjalistycznej
  - ginekologia (udzielono 4 012 porad),
  - okulistyka (udzielono 2 073 porady),
  - chirurgii ogólnej – (udzielono 2 355 porad).
3. rehabilitacji leczniczej – 2 144 osób zabiegi fizjoterapeutyczne, 16 osób opieka domowa dla osób ze znaczną niepełnosprawnością.
4. zdrowia psychicznego – udzielono 1 613 porad psychiatrycznych i sesji psychoterapii,
5. stomatologii – udzielono 4 284 porad, w tym 1 623 dzieciom do 18 r.ż.

II. Dzierżawy/ wynajmu pomieszczeń: Apteka Melisa, Opieka długoterminowa, GEERS- aparaty słuchowe, gabinet lekarski-medycyna pracy, ortopedia dziecięca i psychiatria.

III. Realizacji badań diagnostycznych- Laboratoryjnych, USG i RTG, spirometria.

IV. Realizacji świadczeń pielęgniarstwa w Dziennym Domu „Senior Wigor”.

V. Programów profilaktycznych.

VI. Świadczeń odpłatnych w zakresie:

- dermatologii – 595 porad,
- otolaryngologii – 395 porad,

6. 11. Bezpieczeństwo Publiczne i Ochrona Przeciwpożarowa

Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa na terenie gminy Tuszyn oprócz działalności Państwowej Straży Pożarnej realizowane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. W gminie Tuszyn funkcjonuje 12 jednostek OSP w tym 4 jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego tzw. KSRG tj. OSP w Tuszynie, OSP w Tuszynie -Lesie, OSP w Szczukwinie oraz OSP w Wodzinku, a także 8 jednostek osp funkcjonujących poza system KSRG tj. OSP w Głuchowie, OSP w Górkach Dużych, OSP w Jutroszewie, OSP w Kruszowie, OSP w Modlicy, OSP w Mąkoszynie, OSP w Syskach, OSP w Woli Kazubowej.

W roku 2018 liczba podejmowanych interwencji ratowniczych przez jednostki OSP kształtowała się w następujący sposób: OSP w Tuszynie 190 zdarzeń, OSP w Tuszynie-Lesie 160 zdarzeń, OSP w Szczukwinie 17 zdarzeń, OSP w Wodzinku 27 zdarzeń, OSP w Głuchowie 1 zdarzenie, OSP w Górkach Dużych 11 zdarzeń, OSP w Jutroszewie 3 zdarzenia, OSP w Kruszowie 22 zdarzenia, OSP w Modlicy 16 zdarzeń, OSP w Mąkoszynie 2 zdarzenia, OSP w Woli Kazubowej 3 zdarzenia.

Jako najpoważniejsze zdarzenie zaistniałe w roku 2018 wskazać należy wybuch butli z gazem w budynku mieszkalnym w miejscowości Tuszyn, w wyniku czego budynek uległ całkowitemu zniszczeniu.

Potencjał osobowy strażaków ratowników łącznie we wszystkich jednostkach osp na terenie gminy Tuszyn wynosi ok 160 strażaków posiadających uprawnienia do bezpośredniego udziału w prowadzeniu działań ratowniczo-gaśniczych. Spośród ww. liczby ok. 50 osób posiada kwalifikacje kierowców pojazdów uprzywilejowanych.

W roku 2018 7 osób odbyło szkolenie podstawowe strażaków ratowników OSP.

Jednostki osp brały także udział w zorganizowanym na terenie gminy Tuszyn ćwiczeniu powiatowym „LAS 2018” w dniu 18.05.2018 r., którego celem było sprawdzenie możliwości taktycznych zastępów KSRG, podczas działań związanych z gaszeniem pożarów lasów.

Jednostki osp posiadają na swoim wyposażeniu 30 pojazdów pożarniczych, w tym 3 ciężkie samochody gaśnicze, 13 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych, 1 specjalny samochód typu

podnośnik hydrauliczny, 10 lekkich samochodów pożarniczych, 3 samochody operacyjne.

W roku 2018 został zakupiony nowy średni samochód specjalny pożarniczy, ratowniczo – gaśniczy przez Ochotniczą Straż Pożarną w Tuszynie. Na zakup samochodu Gmina Tuszyn udzieliła OSP w Tuszynie dotacji celowej w wysokości 220.000,00 zł. Jednostka OSP w Tuszynie dla realizacji przedsięwzięcia pozyskała dofinansowania ze źródeł zewnętrznych w wysokości 249.990,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, 135.000,00 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 165.000,00 zł dotacji Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Zadanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego wpisuje się w realizację celu operacyjnego 2.7. (Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa publicznego) Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020.

W roku 2018 zostały także rozpoczęte działania dotyczące przekazania przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej powiatu łódzkiego wschodniego używanego lekkiego samochodu ratowniczego na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuszynie-Lesie.

W ramach doposażenia sprzętowego jednostek osp w roku 2018 Gmina Tuszyn zrealizowała zakup sprzętu w następującym zakresie: cztery zestawy ratownictwa medycznego R1 składające się z torby ratowniczej, noszy typu deska oraz zestawu szyn Kramera, trzy defibrylatory zewnętrzne (AED), cztery parawany do osłony miejsca wypadku i zasłaniania ofiar wypadku, jeden przenośny zestaw oświetleniowy, dwie pilarki do drewna, dwa detektory napięcia, dwa komplety bosaków dielektrycznych, agregat prądowórczy na przyczepie transportowej. Zakup ww. sprzętu za kwotę 97.957,83 zł został zrealizowany w ramach Projektu „Doposażenie jednostek OSP z terenu Gminy Tuszyn w wyposażenie i urządzenia ratownictwa.” Projekt został dofinansowany ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości kwotą 96.977,83 zł tj. w wysokości 99% kosztów.

W roku 2018 Gmina Tuszyn zakupiła także zestaw podpór stabilizacyjnych do ratownictwa technicznego oraz pilarkę ratowniczą za łączną kwotę 17.400,00 zł. Zakup powyższy został w 100% sfinansowany ze środków zewnętrznych otrzymanych w ramach realizacji zadania pn. „Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań w zakresie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP” współfinansowanego z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego.

Zadanie zakupu sprzętu dla jednostek osp wpisuje się w realizację celu operacyjnego 2.7.

(Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa publicznego) Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020.

W ramach popularyzacji ochrony przeciwpożarowej w 2018 roku Urząd Miasta w Tuszynie był współorganizatorem etapów gminnych Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Zapobiegamy pożarom” w Tuszynie oraz Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” mających na celu zainteresowania szczególnie dzieci i młodzieży tematyką ochrony przeciwpożarowej, popularyzowanie przepisów oraz kształtowanie umiejętności z zakresu ochrony ludności.

Wysokość wydatków zrealizowanych w roku 2018 przez Gminę Tuszyn na ochronę przeciwpożarową wyniosła 669.502,90 zł (w tym 114.377,83 zł pozyskane ze źródeł zewnętrznych).

Straż Miejska w Tuszynie w 2018 r. podjęła 336 interwencji w związku z wykroczeniami, dane przedstawia tabela:

Lp.	Rodzaj wykroczeń zawartych w:	Środki oddziaływania wychowawczego (art. 41 kw)	Grzywna nałożona w drodze mandatu karnego		Wnioski do sądu	Inny sposób zakończenia czynności (np. odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie, przekazanie sprawy innym organom)	Razem
			liczba	kwota			
1	Ustawie – Kodeks wykroczeń:						
a)	wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	48	5	450			53
b)	wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym						
c)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	71	3	550	3		77
d)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	46	1	100			47
e)	wykroczenia przeciwko osobie						
f)	wykroczenia przeciwko zdrowiu						
g)	wykroczenia przeciwko mieniu						
h)	wykroczenia przeciwko interesom konsumentów						

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

i)	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej		1	250			1
j)	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego						
k)	szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	7					
2.	przepisach wprowadzających Kodeks pracy						
3.	ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	45	5	500			50
4.	ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych						
5.	ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	60	2	400			62
6.	ustawie o ochronie zwierząt						
7.	ustawie o odpadach	7					7
8.	ustawie - Prawo ochrony środowiska	9					9
9.	ustawie - Prawo o miarach						
10.	ustawie - Prawo wodne						
11.	ustawie o publicznym transporcie drogowym						
12.	ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami						
13.	Ustawa o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt	5					5
14.	ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji						
15.	ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych						
16.	ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym						
17.	ustawie o bateriach i akumulatorach	18					18
18.	ustawie - Kodeks wyborczy						
19.	akty prawa miejscowego (przepisy porządkowe)						
20.	innych						
OGÓŁEM		316	17	2250	3		336

Zakres postawionych Straży Miejskiej w Tuszynie zadań zawiera się w obszarze czynności związanych z:

- współpracą ze szkołą w zakresie programu edukacyjnego związanego z problematyką bezpieczeństwa,
- ochroną uczniów przed zagrożeniami zewnętrznymi oraz przed dostępem przedstawicieli marginesu społecznego lub świata przestępczego itp.,
- współpraca z instytucjami, urzędami, organizacjami w zakresie ochrony dobra dzieci i młodzieży, współpraca w organizacji przedsięwzięć dla dzieci i młodzieży poza zakresem programowym szkoły, a związanych z problematyką bezpieczeństwa, porządku i czystości,
- reagowaniem na naruszenia porządku prawnego przez uczniów oraz przejawy przemocy w środowisku rówieśniczym.

W roku 2018 realizowano w następujący sposób ww. zadania:

- codzienna kontrola pod kątem porządku i spokoju publicznego rejonu placówek oświatowych, (szkoły podstawowe, gimnazja, szkoła średnia, przedszkola),
- zabezpieczanie porządku w rejonie szkół podczas dyskotek,
- zabezpieczanie przemarszu uczniów „Zielony marsz”,
- organizowanie pogadank, prelekcji w szkołach, „Bezpieczne ferie”,
- bezpieczeństwo w czasie wakacji,
- pogadanka SP nr 1 „Bezpieczeństwo dziecka w sytuacjach zagrożenia”,
- pogadanka SP nr 1 „Bezpieczna droga do szkoły”,
- pogadanka Przedszkole „Bezpieczeństwo dziecka w sytuacji zagrożenia”.

Pracownicy Straży Miejskiej w Tuszynie odbyli szkolenie przeprowadzone przez Centralne Laboratorium Pomiarowo - Badawcze w celu uzyskania certyfikatu w zakresie pobierania próbek odpadów paleniskowych. Na podstawie upoważnienia Burmistrza zgodnie z art. 379 ustawy o ochronie środowiska funkcjonariusze Straży Miejskiej w Tuszynie prowadzili działania w zakresie walki ze smogiem, kontrolując czy w piecach lub kominkach spalane są paliwa zakazane w przepisach antysmogowych. Przez Straż Miejską w okresie zimowym zostały wykonane kontrole kotłowni pod ww. kątem w ilości 48.

Inne zadania wykonywane przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Tuszynie:

- **zabezpieczanie porządku podczas festynów, imprez sportowych, kulturalnych „Dni Tuszyna”, Dożynki, uroczystości kościelne, zawody sportowe, zgromadzeń, w tym m.in.:**

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- zabezpieczanie rejonu cmentarza „Święto Zmarłych”.

Straż Miejska również współpracowała z Urzędem Miasta w Tuszynie, jednostkami organizacyjnymi gminy, Komisariatem Policji w Tuszynie, Pogotowiem Ratunkowym, Nadleśnictwem Kolumna, Strażą Pożarną i jednostkami pomocniczymi gminy.

Poza ważnymi obiektami i urządzeniami infrastruktury miasta, doraźnym bądź stałym nadzorem objęte były miejsca gdzie aktualnie występuje taka potrzeba. Potrzeba ta jest sporządzana na podstawie interwencji lokalnej społeczności w oparciu o spostrzeżenia strażników. Na jej podstawie wyznaczone są rejony zagrożeń sklasyfikowanych według wymienionych kategorii: czystości i porządku, spożywania alkoholu, zakłócania porządku publicznego, oraz nieprawidłowego parkowania pojazdów. Rejony te są stale aktualizowane. Zimą podczas panujących dość surowych warunków atmosferycznych funkcjonariusze Straży Miejskiej wielokrotnie interweniowali w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców naszej gminy, reagując na każde wezwanie dotyczące leżących osób w miejscach publicznych, przy ulicach lub chodnikach, będących niejednokrotnie pod wpływem alkoholu.

6.12. Rolnictwo

Użytki rolne stanowią 55,79% ogólnej powierzchni gminy. Największy areał zajmują grunty orne - 81 %. Pozostałe to użytki zielone - 8,9%, sady - 6,3%, inne 3,8 %.

W bonitacji gleb dominują gleby VI klasy – 54,1%, 18,9 % to gleby klasy V. Gleby klasy IVa i IVb występują w zaledwie 18,4%, III klasy 8,6 %. Natomiast gleby klasy I i II nie występują na terenie gminy, co w dużym stopniu ogranicza rodzaj uprawianych roślin. W strukturze zasiewów przeważają zboża - 75,8%, które stanowią paszę dla hodowanych w gospodarstwach zwierząt.

Produkcja zwierzęca, to głównie trzoda chlewna, utrzymywana w systemie zamkniętym i otwartym. Rozmiar tej produkcji nie jest równomierny w całej gminie. Są sołectwa, które dominują tak jak Syski, Mąkoszyn.

Producenci rolni w celu zwiększenia swojej konkurencyjności korzystają ze wsparcia krajowego i unijnego. Zarówno młodzi, jak i starsi rolnicy, dzięki pomocy finansowej są w stanie podnieść standard swojego gospodarstwa poprzez:

- premie dla młodych rolników" w ramach poddziałania "Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników" ,

- restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych,
- modernizacja gospodarstw rolnych,
- tworzenie grup producenckich,
- kredyty preferencyjne.

Przetwórstwem rolno-spożywczym zajmują się:

- firma produkująca herbaty owocowe i ziołowe oraz susz owocowy,
- firma produkująca pasze dla zwierząt mięsożernych,
- firmy zajmujące się przetwórstwem warzyw - kiszenie kapusty i ogórków.

Przedsiębiorstwa te również korzystają z dostępnych instrumentów finansowych unijnych i krajowych m.in. w zakresie:

- premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej,
- przetwórstwa i marketingu produktów rolnych.

Realizując cele określone w strategii dokonano zmian w studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W studium (Uchwała Nr XXXII/241/16 Rady Miejskiej w Tuszynie z 29.11.2016r.) na terenach rolnych w sołectwach Syski i Mąkoszyn wyznaczono obszary, na których mogą powstawać nowe ośrodki hodowli zwierząt.

W ślad za tym dokonano zmiany mpzp Gminy Tuszyn obejmującej część wsi Mąkoszyn (Uchwała Nr LXV/481/18 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 28 sierpnia 2018r.).

Przez zapisy w miejscowym planie stworzone zostały warunki do budowy nowych budynków inwentarskich i zwiększenia odsady DJP na terenie gminy.

6.13. Ochrona Środowiska i Przyrody

Szata roślinna i zasoby przyrodnicze

Gmina Tuszyn leży w południowo wschodniej części Niecki Łódzkiej, w widłach małych rzek Dobrzyńki i Wolbórki, na pograniczu dorzecza Warty i Pilicy. Od strony południowej i południowo-wschodniej Tuszyn otaczają pagórki gdzie wysokość wzniesień nie przekracza 300 metrów n.p.m.

Gmina Tuszyn należy do gmin rolniczych, w której w ogólnej powierzchni 10 % stanowią użytki

zielone i 26 % lasy. Mniejsze i większe kompleksy leśne są rozproszone po terenie całej gminy. Największe zwarte kompleksy leśne znajdują się w północnej części gminy: na północny zachód i północny wschód od Tuszyna. Występujące w trzech dużych i kilku mniejszych kompleksach lasy, to teren lasów państwowych pozostałe kompleksy stanowią własność prywatną.

Lasy stanowią najważniejszą grupę zbiorowisk pod względem walorów krajobrazowych i ekologicznych. Zajmują one 3 069,27 ha, co daje 25,58% powierzchni gruntów leśnych Powiatu Łódzkiego Wschodniego. Pod względem zalesienia Powiatu Gmina Tuszyn zajmuje drugie miejsce.

1. Teren Gminy Tuszyn

Lasy są położone na gruntach państwowych i prywatnych. Lasy na terenie gruntów prywatnych zajmują powierzchnię 697 ha i na gruntach państwowych powierzchnię 2.729 ha. Łączna powierzchnia lasów położonych na terenie Miasta Tuszyna wynosi – 3.426 ha. Lasy w ogólnej powierzchni użytków rolnych stanowią udział w ilości – 31,75 %.

2. Teren Miasta Tuszyna

Lasy są położone na gruntach państwowych i prywatnych. Lasy na terenie gruntów prywatnych zajmują powierzchnię 75 ha i na gruntach państwowych powierzchnię 523 ha. Łączna powierzchnia lasów położonych na terenie gminy Tuszyna wynosi – 598 ha. Lasy w ogólnej powierzchni użytków rolnych stanowią udział w ilości – 24,11%

Gospodarowanie w lasach prywatnych jest prowadzone przez właścicieli według uproszczonego planu urządzenia lasu lub decyzji starosty wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów. Dokumenty te określają także wielkość dopuszczalnego pozyskania drewna na danym terenie.

Do walorów Tuszyna należą m.in. dwa rezerwaty przyrody:

1. **Rezerwat przyrody Wolbórka** o powierzchni 35,25 hektarów mający za zadanie ochronę olch i rzadkiego gatunku motyla - szlaczkonია torfowca, a także źródlisk rzeki Wolbórki.
2. **Rezerwat Jodłowy Molenda** o powierzchni 143,00 hektarów, w którym znajdują się okazy drzew sięgające 50 m wysokości i 4 m obwodu pnia.

Oprócz naturalnych walorów Miasto Tuszyn jest corocznie ozdobione roślinami kwitnącymi na kaskadach kwietnych i donicach. Na terenie Miasta znajdują się dwa Parki Miejskie, w dzielnicy Tuszyn - Stare Miasto i w dzielnicy Tuszyn - Las.

Park Miejski w Tuszynie zabudowany został alejkami spacerowymi z wydzielonym terenem wypoczynku dla dzieci, jako plac zabaw, który powstał w 2014 roku w związku przebudową

terenu, poprzez utworzenie nowych miejsc nasadzeń krzewów i kwiatów wieloletnich: rabat kwiatowych i klombów oraz zainstalowanie nowego oświetlenia alejek.

Również w roku 2018 dokonano nasadzeń w postaci jabłoni rajskich w pasie drogowym ul. 3 Maja w ilości 21 sztuk. Posadzono także drzewa oraz krzewy ozdobne w ilości 52 sztuk w pasie drogowym ul. 3 Maja w Tuszynie wg poniższej specyfikacji: świerk kujący, żywotnik zachodni, jałowiec pospolity, świerk biały, sosna górską, jałowiec łuskowy, cyprysik, kostrzewa popielata, forsycja, krzewuszką, lipa szerokolistna. Zostały nasadzone konstrukcje kwietnikowe na Plac Reymonta w Tuszynie sadzonkami pelargonii zwisającej oraz ipomei jasnozielonej w ilości 750 szt.

Gmina Tuszyn uczestniczy w programie zainicjowanym w 2018 r. przez Samorząd Województwa Łódzkiego pod nazwą "100 tys. drzew na stulecie województwa łódzkiego" .

Program ten jest z jednej strony symboliczną formą uczczenia przypadającej na rok 2019 setnej rocznicy powstania województwa łódzkiego, a z drugiej strony ma służyć realnej poprawie stanu środowiska przyrodniczego naszego regionu.

W ramach realizacji tego programu przewidziano m.in. działania bezpośrednio kierowane do mieszkańców Gminy Tuszyn - dystrybucja materiału szkółkarskiego (700 szt. sadzonek) podczas różnorodnych wydarzeń i imprez, działania skierowane do instytucji oświatowych inicjowanie akcji sadzenia drzew w związku z obchodami wydarzeń szkolnych lub okolicznościowych wydarzeń cyklicznych oraz zachęcanie do uzupełnienia i tworzenia nowych zadrzewień przyszkolnych.

Przedsięwzięcia w ramach tego programu realizowano na terenie naszej gminy do 10 października 2018 roku.

W roku 2018 Gmina Tuszyn 4 - krotnie ogłaszała przetarg na sprzedaż drewna opałowego. W wyniku złożonych ofert sprzedano 389 m³ drewna opałowego pochodzącego z wycinki drzew zlokalizowanych w pasie drogowym.

STAN POWIETRZA

W związku z uchwałą Nr XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz planu działań krótkoterminowych Gmina Tuszyn znajduje się w strefie łódzkiej, która została przydzielona do klasy C jakości powietrza dla PM₁₀ pod kątem ochrony zdrowia.

Na podstawie tej oceny Gmina miejsko-wiejska została zakwalifikowana do programu ochrony powietrza. Jako przyczynę podano spalanie węgla i drewna w paleniskach domowych – emisja niska.

W roku 2017 Emisja Gazów na terenie Gminy wyniosła:

- emisja punktowa – 159,6 Mg/a suma SO₂, NO₂, CO/ 41,2 Pyłu PM₁₀ Mg/a,
- emisja liniowa - 854,1 Mg/a suma SO₂, NO₂, CO/ 217,6 Pyłu PM₁₀ Mg/a,
- emisja powierzchniowa – 6826,10 Mg/a suma SO₂, NO₂, CO/ 557,8 Pyłu PM₁₀ Mg/a,
- rolnictwo – 85,9 Mg/a suma SO₂, NO₂, CO/ 228,2 Pyłu PM₁₀ Mg/a.

Na terenie Gminy Tuszyn w roku 2018 nie były prowadzone pomiary manualne oraz pomiary ciągłe na stacjach automatycznych. Na podstawie matematycznego modelowania jakości powietrza określono występowanie w Gminie Tuszyn

- przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)piernu w pyłe PM₁₀ (wartości rocznej)
- przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (wartości 24-godzinnej)

Według ustanowionych kryteriów dla ochrony roślin, na podstawie obliczeń z użyciem matematycznego modelowania jakości powietrza nie stwierdzono występowania na terenie Gminy Tuszyn przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

Ze względu na przekroczenie 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych w Gminie Tuszyn.

Na terytorium Tuszyna obszar przekroczeń dobowej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia PM₁₀ wyznaczony na podstawie modelowania matematycznego obejmował swym zasięgiem

otoczenie trasy Łódź-Katowice, na której nasilony ruch komunikacyjny jest ważnym źródłem emisji zanieczyszczeń.

Identyfikacja obszarów problemowych:

- niska emisja z gospodarstw domowych,
- transport,
- niska efektywność energetyczna obiektów publicznych,
- emisja zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych.

Ważną rolę w rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń odgrywają czynniki meteorologiczne oraz fizyczno - geograficzne. Stwierdzono, że największym emitentem substancji niebezpiecznych do powietrza są domy prywatne tzw. niska emisja. Powodem takiego stanu rzeczy jest bardzo niska efektywność energetyczna poszczególnych budynków na terenie gminy. Chodzi tu szczególnie o budynki prywatne. Jakość ocieplenia oraz system ogrzewania nie są nowoczesne i efektywne. W ponad 90% domów na terenie gminy znajdują się piece węglowe. To one są odpowiedzialne za powstawanie znacznych zanieczyszczeń powietrza. Tworzona jest znaczna energia, ale straty dla środowiska są olbrzymie. Zmiana systemu odbioru nieczystości sprzyja zmniejszaniu się problemu. Jednak faktem jest, że miejscowości o gęstej zabudowie spowite są okresowo dymem. Sytuacja ta występuje głównie w miesiącach zimowych.

Stopniowo modernizowane są kotłownie obiektów publicznych, placówek oświatowych na takie, które wykorzystują paliwo ekologiczne (gaz, olej opałowy).

Gmina Tuszyn w roku 2017 przystąpiła do konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 o dofinansowanie projektów w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii.

W roku 2018 prowadzono ocenę formalną wniosków, której zakończenie przewidziano na rok 2019. Niniejsze działania w perspektywie prowadzą do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym: CO₂, pyłków dwutlenku siarki oraz tlenków azotu).

W trosce o stan jakości powietrza Gmina Tuszyn, poprzez promowanie na stronach Urzędu Miasta w Tuszynie www.tuszyn.org oraz informowanie mieszkańców o możliwości uzyskania dotacji udzielanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Łodzi, przystąpiła do wsparcia programu mającego na celu zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzonych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program „Czyste Powietrze” skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków

jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią.

Wody podziemne i powierzchniowe

Przez teren Gminy Tuszyn przebiega główny dział wodny I rzędu. Część zachodnia i południowa Gminy znajduje się w zlewni Odry i jest odwadniana przez rzekę Dobrzynek, stanowiącą dopływ Neru i Grabii. Część północna i wschodnia Gminy znajduje się w zlewni Wisły i odwadniana jest przez ciek wodny: Wolbórka, Moszczanka.

Na północno-wschodnim obszarze gminy występują sztuczne zbiorniki wodne o powierzchni łącznej 103 ha:

- 1) „Stawy Żeromińskie”, powstałe w wyniku spiętrzenia wód Wolbórki, gdzie występuje duża ilość ptaków wodnych;
- 2) „Młynek”, o charakterze rekreacyjnym.

Tuszyn znajduje się w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych. Występują tu trzy poziomy wodonośne:

- czwartorzędowy,
- trzeciorzędowy,
- kredy górnej,

Głównym źródłem zanieczyszczeń dla wód powierzchniowych są w Gminie Tuszyn nawozy mineralne i organiczne oraz chemiczne środki ochrony roślin. Transport biogenów do wód powierzchniowych odbywa się różnymi drogami m.in. w wyniku spływów powierzchniowych oraz infiltracji do gruntu. Drugą grupę zanieczyszczeń deklasyfikujących rzeki są biogeny, które świadczą o zanieczyszczeniach obszarowych typu rolniczego.

Ocena stanu potencjału ekologicznego w jednolitych częściach wód dla punktu kontrolnego Dobrzyńka – Łaskowice wykonana w 2013 roku wykazała, iż stan wody zaklasyfikowano jako dobry (II klasy) pod względem fizykochemicznym oraz stan umiarkowany (III klasa) pod względem elementów biologicznych. Powyższych ocen dokonano na podstawie oceny jakości poszczególnych wskaźników wód.

Monitoring wód podziemnych obejmuje na terenie Gminy badania trzech ujęć :

- przy oczyszczaniu ścieków w Tuszynie, ujęcie z poziomu czwartorzędowego;
- w punkcie pomiarowym w gospodarstwie rolnym w Żerominie, ujęcie z poziomu kredowego;
- w Szczukwinie z poziomu czwartorzędowego.

Wody wglębne należą na terenie Gminy do niezanieczyszczonych, co potwierdzają aktualne

badania przeprowadzane w punktach badawczych sieci regionalnej. Klasy wody w punktach pomiarowych Ib i Ia są to więc wody wysokiej jakości, niezanieczyszczone lub zanieczyszczone nieznacznie o naturalnym chemizmie (odpowiadających wodom dla celów pitnych i gospodarczych wymagających prostego uzdatniania).

Na terenie Gminy Tuszyn w roku 2018 zewidencjonowano 2355 zbiorników bezodpływowych w tym 1393 na terenie Miasta, zewidencjonowano 169 przydomowych oczyszczalni ścieków w tym 64 z terenu Miasta (Dane zebrane na podstawie wydanych zezwoleń przez Starostę Powiatu Łódzkiego-Wschodniego). Tylko w roku 2018 zgłoszono eksploatację 14 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (10 szt. z terenu Gminy oraz 4 szt. z terenu Miasta) wykorzystywanych na potrzeby własnego gospodarstwa domowego lub rolnego w Gminie Tuszyn.

Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

Koszty związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest zgodnie z założeniami Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032 powinny być finansowane przez właścicieli – zarządców obiektów, w tym prywatnych właścicieli obiektów posiadających wyroby zawierające azbest. Inicjatywy samorządu terytorialnego, zmierzające do sukcesywnego usuwania wyrobów azbestowych i likwidacji skutków ich szkodliwości dla mieszkańców i środowiska dają możliwości dofinansowania powyższych działań z funduszy jednostek samorządowych, środków celowych funduszy ekologicznych, a także ze środków funduszy Unii Europejskiej.

W roku 2018 procedowano oraz podejmowano działania związane z uzgodnieniem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi Programu usuwania azbestu dla Gminy Tuszyn, który stanowi podstawowy instrument wspierający działania zmierzające do eliminacji wyrobów zawierających azbest. Do końca 2018 roku Gmina Tuszyn nie uzyskała ostatecznej akceptacji projektu Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Tuszyn. Dodatkowo Gmina Tuszyn podejmuje działania edukacyjne i propagujące informacje dotyczące wyrobów zawierających azbest oraz konieczności ich usuwania w sposób bezpieczny dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska naturalnego, pośród mieszkańców Gminy Tuszyn.

Na terenie Miasta i Gminy Tuszyn jest obecnie zinwentaryzowane: 3.345,082 Mg łącznie wszystkich wyrobów zawierających azbest , w tym u osób fizycznych: razem: 3.283, 446 Mg i u osób prawnych: 61,636 Mg

Na podstawie uzyskanych informacji z WFOŚiGW w Łodzi 13 osób w latach 2016 - 2018 uzyskało dotację ze środków Funduszu na usunięcie azbestu z terenu swoich nieruchomości. W latach 2016-

2018 unieszkodliwiono 58,979 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym od osób fizycznych: 40,645 Mg i od osób prawnych: 18,334 Mg (dane aktualizowane na podstawie informacji przekazywanych przez mieszkańców a następnie uaktualniane w bazie azbestowej).

Pozostałe do unieszkodliwienia wyroby zawierające azbest to; ilość łączna: 3.286 ,103 Mg w tym u osób fizycznych:3.242,801 Mg i u osób prawnych 43,302 Mg.

Masa odpadów pozostałych do unieszkodliwienia przedstawia się następująco:

1. W01- płyty azbestowo - cementowe płaskie – 54 739 kg,
2. W02 – płyty azbestowo - cementowe faliste – 3 220 364 kg,
3. W03 - rury i złącza azbestowo – cementowe- 11 000 kg.

6.14. Odpady Komunalne

Odbiór i zagospodarowanie odpadów od mieszkańców Gminy Tuszyn w roku 2018 realizowany był poprzez Firmę wyłonioną w wyniku przetargu nieograniczonego i prowadzony przez firmę Juko Sp. z o. o. .

Na terenie Gminy ustanowiono selektywną zbiórkę odpadów komunalnych obejmującą frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Ponadto na terenie Gminy utworzony został Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych gdzie przyjmowane są odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, wytworzone przez mieszkańców nieruchomości położonych na terenie Gminy.

Ilość zebranych odpadów w sposób selektywny za 2018 rok przedstawia się następująco w tonach:

1. Ogółem ilość odpadów selektywna - 1.847,8 Mg,
2. Papier i tektura - 255,7 Mg,
3. Szkło – 398,3Mg,
4. Tworzywa sztuczne - 203,8 Mg,
5. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - 3,9 Mg,
6. Odpady wielkogabarytowe - 121,8 Mg,
7. Ulegające biodegradacji - 294,8 Mg,
8. Zmieszane odpady opakowaniowe – 206,6Mg,

9. Pozostałe – 362,9Mg.

W roku 2017 zebrano na terenie Gminy Tuszyn ogółem odpadów 3943,29 Mg natomiast w roku 2018 zebrano na terenie Gminy Tuszyn ogółem odpadów 4393,40 Mg, co stanowi wzrost o 11% ilości odpadów wytworzonych i odebranych na terenie Gminy Tuszyn.

W roku 2017 odebrano 2489,37 Mg odpadów niesegregowanych, co w stosunku do ilości odpadów odebranych w roku 2018 (2680,27 Mg) stanowi to 8% wzrostu ilości odpadów niesegregowanych. W roku 2018 odbiór odpadów selektywnych wyniósł 1.453,92 Mg, co stanowi ok. 18 % wzrostu odbioru odpadów segregowanych. Zwiększona ilość odebranych odpadów w sposób selektywny wynika ze zmiany sposobu zbierania odpadów przez mieszkańców Gminy i przejścia z systemu nieselektywnej zbiórki odpadów na selektywną zbiórkę odpadów w 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018r. według złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji systemem gospodarki komunalnej objętych było 11.653 osoby z czego 11.005 osób zadeklarowało segregację odpadów, zaś 648 osób zadeklarowało brak segregacji odpadów. W roku tym 232 właścicieli złożyło swoje pierwsze deklaracje na nieruchomości zamieszkałe, dotąd nie funkcjonujące w systemie gospodarki odpadami komunalnymi.

Zapisy art. 3b i 3c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obligują gminy do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania oraz do osiągnięcia poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412) określa poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2018 r. powinien **nie przekraczać 40%**. Gmina Tuszyn osiągnęła w 2018 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w wysokości **13,59 %**.

Jeżeli osiągnięty w roku rozliczeniowym poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania jest równy bądź mniejszy niż poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynikający z załącznika do ww. rozporządzenia, poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym

został osiągnięty.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła w 2018 r. powinien wynosić **nie mniej niż 30 %**.

Osiągnięty przez Gminę Tuszyn poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2018 roku wyniósł **64,128%**.

Z kolei poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 r. powinien wynosić **nie mniej niż 50 %**.

Osiągnięty przez gminę Tuszyn poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 roku wyniósł **100,00%**.

Podsumowując Gmina Tuszyn osiągnęła w roku 2018 wymagane prawem poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W roku 2018 - 13 firm na terenie Gminy Tuszyn posiadało wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych, 3 firmy zostały wykreślone z rejestru na podstawie wniosku przedsiębiorcy, 1 firma została wpisana do rejestru. Wydanych zostało 5 decyzji w sprawie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

Mając na uwadze dbałość o środowisko, oraz podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości, dotyczących gospodarowania odpadami w roku 2018 wszczęto 3 postępowania administracyjne w sprawie składowania odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczony w rozumieniu art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz. U. z 2018r. poz. 992 z późn. zm.) oraz w jednej sprawie poinformowano Starostę Powiatu Łódzkiego Wschodniego o prawdopodobnym naruszeniu przepisów ustawy w zakresie działalności objętej zezwoleniem na zbieranie odpadów.

W ramach Gospodarki Odpadami w Gminie Tuszyn prowadzona jest edukacja ekologiczna oraz w roku 2018 prowadzono działania informacyjne polegające na rozpowszechnianiu ulotek, publikacji na stronach Urzędu Miasta w Tuszynie zalet i sposobu kompostowania odpadów

biodegradowalnych, zakazu spalania odpadów w domowych piecach i ogniskach, o toksycznym wpływie na zdrowie ludzi.

W BIP Urzędu Miasta w Tuszynie <http://tuszyn.info.pl> zamieszczane są informacje dot. gospodarki odpadami komunalnymi: komunikat o obowiązku przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest, zalety segregacji i ogólne zasady w zakresie selektywnego zbierania i odbierania odpadów, ponadto prezentowane są eko-ulotki: „Warto śmiecić mniej”, „Jest w modzie pomagać przyrodzie”, „W domowym piecu spalanie śmieci truje i rujnuje”. Ciekawostki przedstawione w BIP Urzędu mają za zadanie uświadomić jak ważną kwestią jest dbałość o środowisko naturalne: np. butelka szklana rozkłada się w ziemi około 4000 lat, co roku na świecie umiera około pięćdziesiąt milionów ludzi, około 75 procent zgonów następuje przedwcześnie na skutek zatrucia środowiska bądź niewłaściwego trybu życia.

W roku 2017 rozpoczęto współpracę z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Tuszynie i ogłoszono konkurs plastyczny, „Jestem EKO Nie marnuję, segreguję, kompostuję”, którego celem jest podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Tuszyn w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, kształtowanie prawidłowych postaw ekologicznych oraz promowanie dobrych praktyk dotyczących selektywnego zbierania odpadów i podniesienie efektywności systemu selektywnej zbiórki. Edukacja ekologiczna w Gminie Tuszyn sukcesywnie wpływa na świadomość mieszkańców lecz jest procesem długotrwałym i będzie ona miała wpływ dopiero w przyszłości. Zauważalny wpływ edukacji ekologicznej prowadzonej przez Gminę Tuszyn to wzrost liczby mieszkańców deklarujących selektywną zbiórkę odpadów.

Corocznie Gmina Tuszyn wspiera akcje sprzątania świata prowadzoną przez Szkoły i Przedszkola z terenu naszej Gminy, kampanie Stop wypalaniu traw uświadamiającej szkodliwość wypalania dla organizmów glebowych i ich wpływ na mikroorganizmy glebowe prowadzonej przez OSP Tuszyn i inne jednostki w Szkołach i Przedszkolach na terenie Miasta i Gminy Tuszyn.

6.15. Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uchwałę z dnia 10 lutego 2017 r. Rady Miejskiej w Tuszynie. W oparciu o te akty został uchwalony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021. Program ustala szczegółowe zasady działania Zespołu, w skład wchodzi przedstawiciele MOPS -u, Urzędu Miasta w Tuszynie, służby zdrowia, policji, oświaty, organizacje pozarządowe. Celem Zespołu

Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w celach zapobiegawczych, podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowanie i realizacja planu pomocy, monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy lub rodzin, w których do przemocy dochodzi, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec takich rodzin.

W 2018 r. Zespół Interdyscyplinarny prowadził procedurę „Niebieskiej Karty” w 19 rodzinach.

6.16. Kultura

W Gminie Tuszyn w 2018 r. działalnością kulturalną zajmował się Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie przy ul. Noworzgowskiej 20A, w skład którego wchodzi Miejska Biblioteka Publiczna w Tuszynie, filia Miejskiego Ośrodka Kultury w Tuszynie z filią MBP w Tuszynie przy ul. Prusa 7, świetlica wiejska w Żerominie z punktem bibliotecznym przy ul. Tuszyńskiej 13D, świetlica wiejska w Kruszowie przy ul. Trybunalskiej 19 oraz świetlica wiejska w Szczukwinie przy ul. Glinianej 12.

Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie prowadzi różnorodne zajęcia cykliczne oraz warsztaty okazjonalne, organizuje koncerty, przedstawienia teatralne, konkursy, bale oraz imprezy plenerowe. Pomaga i wspiera inicjatywy zewnętrznych jednostek takich jak, szkoły stowarzyszenia, koła gospodyń itp.

Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie w 2018 r. organizował następujące zajęcia cykliczne, które odbywały się w zależności od specyfiki raz lub dwa razy w tygodniu (z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych).

<u>W MOK Tuszyn, ul. Noworzgowska 20A</u>	<u>MOK Tuszyn, ul. Prusa 7</u>
plastyczne (w tym: rysunek, malarstwo, podróżniczek, laboratorium przygody, zabawy plastyczne dla przedszkolaków), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 80	plastyczne (w tym: rysunek, malarstwo, majsterkowanie, zabawy plastyczne dla przedszkolaków), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 46
muzyczne (w tym: nauka gry na keyboardzie, nauka gry na gitarze klasycznej i basowej, prowadzenie zespołu muzycznego), średnia, miesięczna ilość osób,	muzyczne (w tym: nauka gry na keyboardzie, nauka gry na gitarze klasycznej i basowej, prowadzenie zespołu muzycznego), średnia, miesięczna ilość osób,

które uczęszczały na zajęcia to – 25	które uczęszczały na zajęcia to – 10
taneczne (w tym zajęcia ruchowe dla przedszkolaków, nauka tańca nowoczesnego), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 50 ;	taneczne (w tym zajęcia ruchowe dla przedszkolaków, nauka tańca nowoczesnego), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 18 ;
ruchowe dla dorosłych (w tym: fitness, zumba, gimnastyka dla seniorów), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 45	ruchowe dla dorosłych (w tym: fitness, zumba, gimnastyka dla seniorów), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 23
komputerowe MOK Tuszyn (w tym nauka obsługi komputera dla seniorów, robotyka), średnia, miesięczna ilość osób, które uczęszczały na zajęcia to – 17	brak
klub malucha MOK Tuszyn (różnorodne zajęcia rozwojowe dla dzieci w wieku 2-3 lata), ilość wejść/odwiedzin w roku to 186 ;	brak
sala zabaw dla dzieci – figloraj , ilość wejść/odwiedzin w roku to 1265 ; (średnio, miesięcznie 105)	brak
Klub malucha – ilość uczestników zajęć rocznie to 186 (średnio, miesięcznie 15)	brak
świetlica – ilość wejść/odwiedzin w roku to 1586 (średnio, miesięcznie 140)	świetlica – ilość wejść/odwiedzin w roku to 435 (średnio, miesięcznie 36)
fotograficzne – miesięcznie, średnio – 8 osób	brak
orkiestra dęta – miesięczni, średnio 20 uczestników	brak
liga bilardowa – miesięcznie, średnio – 5 osób	brak

Uczestnicy cyklicznych zajęć w MOK biorą udział w konkursach i festiwalach poza Gminą Tuszyn m.in. 15 października w Łódzkim Domu Kultury odbył się finał XIV Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Dojrzałej „Przystanek 60 +” (pod patronatem - Marszałka Województwa Łódzkiego). Był to konkurs dla artystów jak i amatorów, którzy uczestniczyli w organizowanych przez ŁDK plenerach artystycznych odbywających się w Parkach Krajobrazowych Województwa Łódzkiego oraz plenerach miejskich (Łódź, Nieborów, Wieluń, Piotrków Trybunalski) w okresie od sierpnia do października 2018 roku. Konkurs zorganizowany był w ramach projektu „Przystanek 60+”, którego jednym z partnerów na woj. łódzkie był Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie. Projekt ten miał na celu aktywizowanie i integracje środowisk seniorskich, wymianę doświadczeń,

promocję dorobku artystycznego i inspirowanie do poszukiwań nowych form pracy artystycznej. Sześć osób z gminy Tuszyn zostało laureatami ww. konkursie, w kategoriach; malarstwo, gobelin, fotografia. Natomiast dzieci i młodzież z zajęć plastycznych brały udział w konkursie plastycznym organizowanym w Rzgowie pn. „Pejzaż wiosenny” (ok. 20 uczestników) oraz organizowanym przez ŁDK (ok. 26 uczestników).

Miejski Ośrodek Kultury zorganizował w 2018 r. 42 wydarzenia kulturalne, wskazane w poniższym wykazie.

Nazwa imprezy/wydarzenia	Orientacyjna ilość osób
Finał WOŚP – koncert i licytacje	200
Recital/spotkanie autorskie z Jackiem Wójcickim	100
Koncert harmonii indyjskiej połączony z warsztatami z jogi	17
Przedstawienie teatralne dla dzieci pt. „Zaczarowany młynek”	100
Przedstawienie teatralne dla dzieci pt. „Zajęcza chatka”	30
Bal karnawałowy dla dzieci w filii MOK	100
Przedstawienie teatralne dla dzieci w filii MOK pt. „Pinokio”	80
Warsztaty zimowe w MOK w Tuszynie, to zorganizowane zajęcia dla dzieci podczas ferii zimowych	20
Bal karnawałowy dla dzieci w MOK w Tuszynie	40
Bal karnawałowy w świetlicy w Żerominie	15
Pokaz iluzjonistyczny dla dzieci i rodziców	100
Korowód ostatekowy pracowników MOK	
Fernisaż poplenerowy X Pleneru Malarskiego Pejzaż Malowany Ziemi Łódzkiej „SPOTKAJMY SIĘ W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM” i koncert z okazji Dnia Kobiet i Mężczyzn.	150
Warsztaty wielkanocne dla dzieci i rodziców	40
Warsztaty wielkanocne dla dorosłych	10
NOCNE CZYTANIE zorganizowane w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tuszynie z okazji Światowego Dnia Książki, przy udziale uczniów z klasy VII SP nr 1 w Tuszynie.	25

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

XI Święto Powiatu Łódzkiego Wschodniego - impreza plenerowa kultywująca tradycje lokalno-ludowe	150
Obchody Dni Tuszyna w ramach 90-lecia dzielnicy Tuszyn-Lasu. Cykl koncertów, animacji, zawodów i pokazów	1000
III Plener Malarsko-Rysunkowy zorganizowany na terenie Rezerwatu Molenda	25
Marsz Nordic Walking – zorganizowany w Rezerwacie „Molenda”	7
VII Przegląd Dorobku Kulturalnego Przedszkoli Miasta i Gminy Tuszyn - PROMYCZEK 2018. Impreza cykliczna prezentująca dokonania artystyczne dzieci uczęszczających do przedszkoli z terenu miasta i gminy Tuszyn	250
Wycieczka do zamku w Gołuchowie dla dzieci biorących udział w zajęciach podróźniczych w MOK pn. „PODRÓŻNICZEK”	22
Letnie warsztaty stacjonarne dla dzieci w wieku 7-12 lat, I tura, odpłatne	40
Letnie warsztaty stacjonarne dla dzieci w wieku 7-12 lat, II tura, odpłatne	40
Dożynki gminno-parafialne, impreza plenerowa, koncerty, konkursy, animacje	400
Wyjazd dzieci z gminy Tuszyn do ŁDK-u na warsztaty muzyczne	25
Koncert plenerowy z okazji 100 – lecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości pn. „A to Polska właśnie w kontuszu i z humorem”.	130
Narodowe Czytanie – impreza plenerowa	100
Jubileuszowy koncert zespołu „NIJAK”	150
Jesienny marsz nornic-walking	12
Spotkanie w ramach babskiego popołudnia pn. „Jak być fit”	35
Obchody 11-listopada	150
Bał dla dzieci	50
Plejada – konkurs muzyczny dla dzieci i młodzieży z Gminy Tuszyn	180
Przedstawienie teatralne dla dorosłych pt. „Pół na pół” – komedia	90
Przedstawienie teatralne dla dzieci „Mikołajkowa niespodzianka”	120
Warsztaty plastyczne bożonarodzeniowe dla dzieci i rodziców	40

Wystawa „Pejzaż Malowany Ziemi Łódzkiej 2018 oraz koncert i rozstrzygnięcie konkursu plastycznego pt. „Pałace i zamki”	130
Spotkanie wigilijne dla mieszkańców Gminy Tuszyn na placu Reymonta	100
Konkurs plastyczny pn. „Twoja legenda o Tuszynie Lesie”	30
Konkurs plastyczny pn. „Zamki i pałace”	45
Wyjazd dzieci uczestniczących na zajęcia do MOK na warsztaty do „Młyna Wiedzy w Toruniu”	20

Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie bierze czynny udział w naborze do różnych projektów, w 2018 r. udało nam się zakwalifikować do następujących działań:

1) w miesiącach 02-06 2018 r. udział MOK w projekcie Łódzkiego Domu Kultury „**Lokomotywą po wiedzę – projekt ekologiczno – artystyczny dla dzieci z województwa łódzkiego**”;

Kierowany do dzieci uczęszczających na zajęcia w MOK w okresie szkolnym w wieku 7-12 lat. Celem projektu była edukacja i pobudzanie w młodych ludziach potrzeby zgłębiania wiedzy w zakresie ochrony środowiska. Ilość uczestników 20 osób. W ramach projektu odbyły się następujące warsztaty:

a) 27.03 – warsztaty dla dzieci z projektowania ubiorów i elementów scenograficznych z surowców odzyskanych, w ramach projektu „Lokomotywa po wiedzę” prowadzone w Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Ilość uczestników 20,

b) 6.04 – warsztaty dla dzieci w ramach projektu „LOKOMOTYWĄ PO WIEDZĘ” z projektowania ubiorów metodą aplikacji w Łódzkim Domu Kultury. Uczestnicy tych warsztatów poddali materiały fizycznemu recyklingowi. Ilość uczestników 20,

c) 16.04 - warsztaty o idei zrównoważonego zarządzania zasobami środowiska naturalnego dla dzieci biorących udział w projekcie ŁDK „LOKOMOTYWĄ PO WIEDZĘ”,

d) 18.04 - warsztaty aktorsko-teatralne dla dzieci uczestniczących w projekcie ŁDK-u „LOKOMOTYWĄ PO WIEDZĘ” zostały zorganizowane w Szkole Podstawowej nr 2 w Tuszynie,

e) 8.05 – warsztaty ze scenografii ekologicznej dla dzieci biorących udział w projekcie ŁDK-u „LOKOMOTYWĄ PO WIEDZĘ” odbyły się w Instytucie Architektury i Urbanistyki Politechniki Łódzkiej, dotyczyły rozwiązań pro-środowiskowych w przestrzeni publicznej,

f) 15.05 – ekologiczne przedstawienie teatralne pt. „ZIELONA REWOLUCJA” zrealizowane przez dzieci biorące udział w projekcie „Lokomotywą po wiedzę”,

g) 9.06 – finał projektu Łódzkiego Domu Kultury „Lokomotywą po wiedzę”. Wręczenie nagród za

zajęcie II miejsca za wykonane przedstawienie.

2) w miesiącach wrzesień-październik MOK w Tuszynie zakwalifikował się do **projektu „Przystanek 60+”**. Cykl warsztatów i wycieczek dla seniorów:

Ilość uczestników około 35.

a) 7.09 - w ramach realizacji projektu – **„Wojewódzki Przegląd Twórczości Dojrzałej – PRZYSTANEK 60+”** MOK w Tuszynie we współpracy ŁDK zorganizował dla seniorów wycieczkę na zamek do Inowłódza. Oprócz zwiedzania pięknej okolicy i zapoznania się z historią tego regionu, uczestnicy wycieczki wzięli udział w warsztatach artystycznych z malarstwa, fotografii i tworzenia gobelinów,

b) 26.09 – kolejne warsztaty z cyklu „Przystanek 60+” – w miejscowości Nieborów,

c) 27.09 - warsztaty Wieluń w ramach „Przystanku 60+”,

d) 2.10 - warsztaty z cyklu „Przystanek 60 +”Piotrków Tryb.

3) w miesiącach wrzesień – grudzień został zrealizowany kolejny projekt z ŁDK – cykl bezpłatnych warsztatów dla dzieci w ramach projektu pn. **„Łódzkie pełne kultury – II edycja”**. W ramach projektu odbyły się następujące bezpłatne warsztaty:

a) 24.09 - w Szkole Podstawowej nr 1 w Tuszynie w klasie III odbyły się warsztaty dla uczniów, natomiast w MOK Tuszyn warsztaty metodyczne dla nauczycieli i animatorów. Temat warsztatów to „Mam oko na OP-ART.” Uczestnicy zapoznali się z pojęciem „względny”, dowiedzieli się co to jest iluzja optyczna i mogli sami taką stworzyć. Warsztaty poprowadziła Katarzyna Trela z Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi;

b) 11.10 - odbyły się warsztaty w ramach projektu w Szkole Podstawowej w Wodzinie Prywatnym dla uczniów Pt. „Gdzie słyszysz śpiew, tam idź – tam dobre serca mają” w oparciu o technikę E.E. Gordona i prowadzone przez Małgorzatę Kaczmarek, edukatorkę Filharmonii Łódzkiej. W trakcie zajęć dzieci zapoznały się z często zapomnianymi wierszykami i piosenkami polskiej twórczości ludowej. Natomiast w MOK Tuszynie odbyły się warsztaty edukacyjne dla nauczycieli i animatorów z „dyrygowania ludźmi”. Warsztaty poprowadził Mariusz Lewy, dyrygent związany z Filharmonią Łódzką, który podzielił się wiedzą na temat inteligencji grup oraz czynników decydujących o efektywności komunikacji i kreatywności. W praktycznej części zajęć uczestnicy warsztatów wykonali kilka krótkich – i nierzadko zabawnych – ćwiczeń z emisji głosu,

c) 13.10 - w ramach projektu uczniowie SP nr 2 w Tuszynie pojechali na koncert do Filharmonii Łódzkiej im Artura Rubinsteina w Łodzi, Pt. „Śpiewająca lokomotywa”. W programie wydarzenia wykorzystano teksty Juliana Tuwima oraz muzykę Piotra Salabera, który pełnił tego wieczoru

również rolę dyrygenta. Na scenie zaprezentowała się Orkiestra Symfoniczna FŁ, aktor Andrzej Walden oraz trzech aktorów śpiewających - Aleksandra Lis, Ewa Olszewska i Bogdan Smagacki,

d) 17.10 - kolejna odsłona projektu Łódzkiego Domu Kultury - Łódzkie Pełne Kultury edycja II. Tym razem „Bęben show” czyli zajęcia perkusyjne dla dzieci i młodzieży, które odbyły się w MOK Tuszyn. Muzyk Tomasz Wrocławski - kierownik sekcji perkusji Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Łódzkiej i perkusista zespołu Alla Vienna, zapoznał uczestników warsztatów z pokazną kolekcją instrumentów perkusyjnych, poczynawszy od grand cassa – największego w Polsce bębna, zwanego przez artystów pieszczotliwie „matką”, poprzez kotły, talerze, marimby, dzwony rurowe, gongi i wiele innych,

e) 22.10 – piąte warsztaty w ramach projektu Łódzkie Pełne Kultury edycja II. Warsztaty wokalnoktorskie dla uczniów, tym razem odbyły się w SP na 2 w Tuszynie, a poprowadziła je Dagna Konopacka-Mačkowiak – aktorka i śpiewaczka Teatru Wielkiego w Łodzi. Na początek prowadząca zapoznała dzieci ze specyfiką teatru operowego i baletu oraz z wykorzystywanymi w nich technikami gry aktorskiej i śpiewu. Wyjaśniła ponadto zasady, jakimi rządzi się makijaż sceniczny i zaprezentowała przykładowe elementy stroju scenicznego. Przyniesione przez nią rekwizyty i kostiumy stały się po zajęciach idealnym elementem zabawy uczestników. Jednocześnie w MOK w Tuszynie odbyły się warsztaty z emisji i higieny głosu dla nauczycieli. Warsztaty poprowadził Przemysław Cierzniewski - Tenor - artysta Chóru Teatru Wielkiego w Łodzi, który objaśnił jak świadomie i prawidłowo korzystać z aparatu głosowego zarówno w teorii jak i w praktyce,

f) 21.11 - w ramach projektu „Łódzkie pełne kultury – II edycja” realizowanego ze środków ŁDK odbyły się kolejne warsztaty wyjazdowe, tym razem do Muzeum Włókiennictwa w Łodzi. Na wycieczkę pojechali uczniowie Szkoły Podstawowej w Wodzinie Prywatnym. Głównymi atrakcjami wyjazdu było zwiedzanie budynków fabryki Ludwika Geyera, stanowiące obecnie siedzibę muzeum, zapoznanie się z historią przemysłu włókienniczego rozwijającego się przed laty na tych terenach, natomiast w interaktywnej części muzeum uczniowie mogli obejrzeć film ukazujący codzienną pracę fabryki w XIX i XX wieku, a także dzięki zastosowaniu najnowszych technologii w aktywny sposób zapoznali się z procesem produkcji włókienniczej,

g) 19.12 - odbył się wyjazd dzieci do Teatru Wielkiego na spektakl „Dziadek do Orzechów” z okazji finału projektu „Łódzkie pełne kultury – II edycja” realizowanego wspólnie przez MOK w Tuszynie i ŁDK.

4) w listopadzie 2018 r. Miejskiemu Ośrodkowi Kultury w Tuszynie udało się zakwalifikować do

projektu „ZACZYTANY DOM KULTURY 2018” Narodowego Centrum Kultury. MOK w Tuszynie w ramach projektu tego pozyskał dla mieszkańców z Gminy Tuszyn kilkanaście publikacji humanistyczno-historycznych. Książki są dostępne w MPB w Tuszynie, przy ul. Noworzgowskiej 20A. Celem projektu jest upowszechnianie dostępności do publikacji naukowych i specjalistycznych;

5) MBP w Tuszynie, przy ul. Noworzgowskiej 20A znajduje się cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna pn. „ACADEMICA”. Projekt realizowany jest przez Bibliotekę Narodową oraz Naukową i Akademicką Sieć Komputerową, finansowany jest z funduszy Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 2.3: Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki.

MOK w Tuszynie licznie pomaga przy oddolnych inicjatywach mieszkańców, sołectw czy stowarzyszeń. Poniżej lista działań.

Inicjatywy w partnerstwie:

- 1) 19.05 – Święto Zofiówki, wsparcie działań, poprzez animacje dla dzieci, użyczenie sprzętu,
- 2) 2.06 – Piknik Rodzinny w Żerominie organizowany przez Klub Przyjaciół Żeromina i MOK w Tuszynie. Impreza plenerowa, koncerty, animacje dla dzieci,
- 3) 27.05 – udostępnienie sali i sprzętu na potrzeby spektaklu pn. „WĄŻ” w wykonaniu uczniów z Gimnazjum nr 1 w Tuszynie i Szkoły Podstawowej nr 1 w Tuszynie,
- 4) 26.08 – impreza plenerowa w Szczukwinie pn. „Sport i rekreacja to super integracja”, pomoc przy animacjach, prowadzenie imprezy, udostępnienie sprzętu,
- 5) 8.09 - odbył się Mixer Regionalny, czyli największa, otwarta dla wszystkich impreza promująca Województwo Łódzkie, w którym brał udział Miejski Ośrodek Kultury w Tuszynie. Pracownicy MOK promowali Gminę Tuszyn poprzez rozdawanie gadżetów oraz sprzedaż książek o Tuszynie,
- 6) 8.09 - odbył się piknik, którego gospodarzem było sołectwo Jutroszew. MOK w Tuszynie zapewnił animacje i malowanie twarzy dzieci,
- 7) 16.09 - odbył się IX Familijny Rajd Rowerowy Tuszyn Las-Zofiówka zorganizowany przez Tuszyńską Fundację Inicjatyw Społecznych przy współpracy MOK w Tuszynie,
- 8) 20.10 - odbyły się uroczystości 60-lecia istnienia Rejonowego Koła Pszczelarskiego w Tuszynie, MOK na tę okoliczność udostępniło salę i sprzęt.

W MOK w Tuszynie, w fili MOK-u w Tuszynie Lesie oraz w świetlicy wiejskiej w Żerominie udostępniane są bezpłatnie pomieszczenia oraz sprzęt na cykliczne, comiesięczne zebrania dla: Koła Emerytów i Rencistów w Tuszynie, Koła Emerytów i Rencistów w Tuszynie –

Lesie, Rejonowego Koła Pszczelarzy w Tuszynie, Koła Wędkarzy z Tuszyna, Spółdzielni Mieszkaniowej z Tuszyna, stowarzyszeń, fundacji, KGW, rad dzielnic i sołectw. Średnia, miesięczna liczba udostępnień sal/pomieszczeń to 6.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tuszynie, która działa w strukturach MOK tworzą MBP przy ul. Noworzogowskiej 20A, filia MBP przy ul. Prusa 7 oraz punkt biblioteczny w Żerominie przy ul. Tuszyńskiej 13D. MBP w Tuszynie prowadzi elektroniczny system wypożyczeń w programie MAK+. W Bibliotece działa kafejka internetowa udostępniana dla mieszkańców Tuszyna.

2018 r.	MBP w Tuszynie	Filia MBP Tuszynie
Czytelnicy ogółem:	1548	263
Uczące się:	521	79
Pracujące:	700	91
Emeryci, renciści i bezrobotni:	327	93
Wypożyczenia ogółem:	24068 vol.	5111 vol.
W tym dla dzieci i młodzieży:	7100 vol.	859 vol.
Stan księgozbioru:	30730 vol.	6145 vol.
W tym lit. piękna dla dorosłych	15738 vol.	3219 vol.
W tym lit. piękna dla dzieci i młodzieży	7718 vol.	1779 vol.
W tym lit. popularnonaukowa	7274 vol.	1147 vol.
Zakupiono książek	750 vol.	219 vol.
W tym ze środków budżetowych	516 vol.	171 vol.
Z dotacji MKiDN	243 vol.	48 vol.
Dary	702 vol.	54 vol.
Czasopisma	19 szt.	12 szt.

W Żerominie działa punkt biblioteczny w świetlicy wiejskiej, z którego w 2018 r. skorzystało 50 czytelników. Liczba wypożyczeń to 940, liczba odwiedzin – 441.

6.17. Sport i Rekreacja

W skład Miejskiego Centrum Sportu i Wypoczynku w Tuszynie wchodzi następujące obiekty:

1. Kryta Pływalnia „Oceanik” położona w Tuszynie przy ul. Noworzogowskiej 20, będąca jednocześnie siedzibą Miejskiego Centrum Sportu i Wypoczynku w Tuszynie. W budynku Krytej Pływalni znajduje się Grota Solna z tężnią solankową, a na terenie zielonym przyległym do budynku pływalni, znajduje się rekreacyjna siłownia plenerowa.
2. Obiekt sportowy „Moje Boisko – Orlik 2012” położony w Tuszynie przy ul. Noworzogowskiej 30.
3. Stadion Miejski położony w Tuszynie przy ul. Poniatowskiego 13.
4. Hala widowiskowo-sportowa im. Solidarności położona w Tuszynie przy ul. Tysiąclecia 8.
5. Boisko wielofunkcyjne w Tuszynie przy ul. Szpitalnej 3.

Celem działalności MCSiW w Tuszynie jest realizacja działań z zakresu kultury fizycznej, turystyki i wypoczynku ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia właściwych warunków dla dzieci i młodzieży. Przedmiotem działania MCSiW jest całokształt działalności w zakresie kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, a w szczególności:

- a) świadczenie usług dla ludności w zakresie sportu, rekreacji, turystyki i wypoczynku,
- b) udostępnienie bazy MCSiW szkołom działającym na terenie Gminy Tuszyn na realizację zadań programowych w zakresie kultury fizycznej,
- c) udzielanie pomocy szkoleniowej oraz udostępnianie bazy i sprzętu na realizację zajęć sportowych,
- d) propagowanie umiejętności bezpiecznego uprawiania sportu wśród mieszkańców gminy,
- e) kształtowanie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, zachowań promujących zdrowy sposób spędzania wolnego czasu. MCSiW w Tuszynie na terenie Gminy realizuje swoje działania statutowe poprzez współpracę z lokalnymi klubami i stowarzyszeniami sportowymi, które dzięki udostępnionej bazie administrowanych obiektów prowadzą sekcje piłki nożnej oraz piłki siatkowej. Owocna współpraca przekłada się na organizację turniejów o puchar Burmistrza Miasta Tuszyna. Liczne sukcesy towarzyszące grupom piłkarskim i siatkarskim przyciągają z roku na rok coraz liczniejsze grupy dzieci i młodzieży uczestniczące w pozaszkolnych sekcyjnych zajęciach sportowych.

Ponadto realizację działań statutowych MCSiW w Tuszynie realizuje poprzez współpracę w zakresie odpłatnego udostępniania Krytej Pływalni „Oceanik” ościennym gminom na potrzeby prowadzenia zajęć fizycznych ponieważ na terenie tych gmin nie ma tego typu obiektu. W roku 2018 na obiekcie krytej pływalni realizowany był program „Umiem pływać”, który zakładał systematyczny i powszechny udział dzieci w pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęciach sportowych z zakresu nauki pływania. Zajęcia w ramach projektu to przede wszystkim propozycja skorzystania z możliwości nabycia podstawowych umiejętności pływania, ale również możliwość rozwijania i podnoszenia sprawności fizycznej, zachęcenia do systematycznego uprawiania sportu w czasie wolnym od nauki i aktywnego trybu życia. Łącznie w dwóch turach realizowanego programu udział wzięło 120 uczniów klas III Szkoły Podstawowej w Wolborzu i Družbicach.

Jak co roku MCSiW w Tuszynie organizuje otwarte zawody pływackie z okazji Dnia Dziecka pod patronatem Starosty Łódzkiego Wschodniego, w których udział biorą dzieci i młodzież z terenu Gmin należących do naszego powiatu i nie tylko. Cykliczne zawody pływackie cieszą się dużym zainteresowaniem, a szczególnie cieszy fakt, że zwycięzcy zawodów doskonale znani są z uczęszczania na sekcje nauki i doskonalenia pływania, które prowadzi od września do maja Kryta Pływalnia „Oceanik”. W roku 2018 na sekcyjne zajęcia z nauki i doskonalenia pływania zapisało się 270 uczestników, którzy pozyskali podstawowe umiejętności pływania, a co za tym idzie nabyli niezbędną wiedzę z zakresu bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych.

Na terenie krytej pływalni, co roku w kwietniu organizowane są Międzyszkolne Zawody Pływackie Szkół Podstawowych z terenu Gminy Tuszyn, nad którymi honorowy patronat obejmuje Dyrektor MCSiW w Tuszynie. W zawodach jako gospodarze udział biorą uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 i nr 2 w Tuszynie, uczniowie Szkoły Podstawowej w Górkach i Wodzinie Prywatnym. Gościnnie uczestniczy na naszym obiekcie Szkoła Podstawowa ze Rzgowa.

Ponadto dzięki uprzejmości Rejonowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Piotrkowie Trybunalskim za pośrednictwem Miejskiego Centrum Sportu i Wypoczynku w Tuszynie, tuż przed wakacjami, została przeprowadzona akcja informacyjno – edukacyjna pn.: „Bezpieczna woda”. Akcja ta była skierowana do dzieci z klas I – III i stanowiła cenne źródło informacji dla dzieci, nauczycieli oraz wychowawców. Celem akcji była popularyzacja, podniesienie świadomości społecznej oraz promocja bezpiecznego zachowania w wodzie oraz nad wodą i terenach przywodnych podczas letniego wypoczynku. W trakcie prelekcji dzieci miały również okazję poćwiczyć udzielania pierwszej pomocy z użyciem fantomu oraz zapoznać się ze sprzętem pomocniczym i ratunkowym. Z inwestycji przeprowadzonych przez MCSiW

w 2018 r. wykonano modernizację Stadionu Miejskiego polegającą na wykonaniu specjalistycznej instalacji automatycznego nawodnienia na powierzchni 6000m².

Na ten cel Gmina Tuszyn przeznaczyła dotację w wysokości 50 000 zł. W ramach tego zadania na płycie boiska wykonano nową instalację wodną, w której zamontowano 13 sztuk zraszaczy rotacyjnych, obejmujących swoim zasięgiem powierzchnię całej płyty boiska. Cała instalacja wodna, sterowana automatycznie, podłączona została do istniejącej studni głębinowej.

Ponadto MCSiW w Tuszynie bierze liczny udział w programach ogłaszanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski w Łodzi, Stowarzyszenie LGD Buduj Razem oraz ZUS w ramach dofinansowania inwestycji związanych z modernizacją obiektu Stadionu miejskiego, budowę Otwartej Strefy Aktywności oraz poprawę warunków pracy.

MCSiW w Tuszynie realizuje swoje działania statutowe na podstawie zatwierdzonego przez Radę Miejską planu dochodów i wydatków. W zestawieniu porównawczym dochodów generowanych przez jednostkę w 2017 roku z dochodami, w 2018r zauważalny jest 2% wzrost. Roczne dochody generowane z działalności MCSiW w Tuszynie ostatecznie w 2018r. wyniosły 1 498 252 zł.

6.18. Oświata i Edukacja

Sieć szkół i przedszkoli na terenie Gminy Tuszyn.

Szkoły;

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Władysława Jagiełły w Tuszynie,
- 2) Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Stefanii Sempołowskiej w Tuszynie,
- 3) Szkoła Podstawowa im. Franciszka Kujawińskiego w Górkach Dużych,
- 4) Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Wodzinie Prywatnym,
- 5) Gimnazjum nr 1 im. Józefa Domowicza w Tuszynie,
- 6) Gimnazjum nr 2 im. Władysława Stanisława Reymonta w Tuszynie,
- 7) Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Wodzinie Prywatnym,
- 8) Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Tuszynie.

Przedszkola:

- 1) Przedszkole Miejskie Nr 1 w Tuszynie,
- 2) Przedszkole Miejskie nr 2 „Pod Sosnami” w Tuszynie,
- 3) Przedszkole Miejskie Nr 3 w Tuszynie z oddziałami w Garbowie i Tuszynie.

Liczba uczniów i oddziałów.

Lp.	wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:						
				I	II	III	IV	V	VI	VII
1.	SP1	23	467	41	52	34	58	85	66	73
2.	SP2	19	367	67	36	28	57	62	36	44
3.	SPGD	8	69	6	8	8	9	8	12	13
4.	SPWP	8	91	12	11	12	12	15	10	10
	RAZEM	58	994	126	107	82	136	170	124	140
1.	G1	3	61	-	-	61				
2.	G2	2	43	-	-	43				
3.	GWP	1	9	-	-	9				
	RAZEM	6	113	-	-	113				
1.	LO	3	59	29	14	16				
	RAZEM	3	59	29	14	16				
	OGÓLEM	67	1166	155	121	211	136	170	124	140

Liczba uczniów w przedszkolach i liczba oddziałów.

Lp.	wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	PM1	5	120
2.	PM2	5	113
3.	PM3	3	70
4.	Oddział Garbów	1	15
5.	Oddział Tuszynek	1	25
6.	Oddział SPWP	2	40
7.	Oddział SPGD	1	25
	OGÓLEM	18	408

W roku szkolnym 2018/2019 w gminnych przedszkolach, szkołach prowadzonych przez Gminę Tuszyn zatrudnionych jest **223** nauczycieli oraz **76** pracowników administracji i obsługi.

Zatrudnienie w szkołach i przedszkolach w roku szkolnym 2018/2019.

Lp.	wyszczególnienie	Zatrudnienie		w tym		
		etaty	osoby	nauczyciele		pozostali
				etaty	osoby	etaty
1.	SP1	47,9	53	37,9	43	10,0
2.	SP2	39,37	49	30,37	39	9
3.	SPGD	14,86	22	12,17	18	2,69
4.	SPWP	15,58	19	12,58	15	3,0
5.	G1	15,05	24	10,05	19	5,0
6.	G2	10,12	22	6,37	17	3,75

RAPORT O STANIE GMINY TUSZYN ZA ROK 2018

7.	GWP	2,87	12	2,62	11	0,25
8.	LO	9,17	17	6,42	14	2,75
RAZEM		154,92	218	118,48	176	36,44
9.	PM1	23,48	27	11,48	14	12,0
10.	PM2	22,74	25	11,49	13	11,25
11.	PM3	11,06	14	6,81	9	4,25
12.	Oddział Garbów	2,73	4	1,73	3	1,0
13.	Oddział Tuszynek	3,05	3	2,05	2	1,0
14.	Oddział SPWP	3,5	4	3,0	3	0,5
15.	Oddział SPGD	1,34	4	1,09	3	0,25
RAZEM		67,9	81	37,65	47	30,25
OGÓLEM		222,82	299	156,13	223	66,69

Na urlopie dla poratowania zdrowia w roku szkolnym 2018/2019 przebywa 3 nauczycieli (Gimnazjum Nr 2 w Tuszynie – 1 nauczyciel, Przedszkole Miejskie Nr 1 w Tuszynie – 2 nauczycieli).

Pomoc materialna dla uczniów i wychowanków w 2018 r.

Forma pomocy	Liczba przyznanej pomocy			
	Typ szkoły			
	Szk oła pod sta wo wa	gim naz jum	Szk oły pon adgi mna zjal ne	in ne
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym				
– Stypendium szkolne za wyniki w nauce	53	31	6	-
Pomoc materialna o charakterze socjalnym				
a) Zasiłki szkolne	1	-	-	-
b) Stypendia szkolne	43	14	19	-
c) Wyprawka szkolna	-	-	-	-
Darmowe podręczniki i materiały ćwiczeniowe	994	112	-	-
RAZEM				

Dowożenie uczniów do szkół w 2018 r.

wyszczególnienie	Liczba uczniów
1. Dowóz uczniów do szkół	392
2. Dowóz uczniów niepełnosprawnych transportem gminnym	17
3. Dowóz uczniów niepełnosprawnych indywidualnie przez opiekunów	8

	własnymi środkami lokomocji	
RAZEM - dowożeni		417

Wydatki na publiczne jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Tuszyn w roku 2018.

Lp.	wyszczególnienie	Wykonanie w dziale „Oświata i wychowanie” oraz „Edukacyjna opieka wychowawcza” w zł.
1.	SP1	3.069.066,74
2.	SP2	2.573.233,82
3.	SPGD	1.114.914,47
4.	SPWP	1.298.552,10
5.	G1	1.391.706,71
6.	G2	863.957,00
7.	GWP	269.997,68
8.	LO	521.132,68
9.	PM1	1.596.185,25
10.	PM2	1.329.412,14
11.	PM3	694.327,15
RAZEM		14.722.485,74

Dotacje dla niepublicznych jednostek systemu oświaty.

Lp.	wyszczególnienie	Liczba uczniów	Wydatkowana kwota w zł.
1.	Przedszkole „Winners”	20	177.921,88
2.	Przedszkole „Winners I”	25	203.628,22
RAZEM		45	381.550,10

Zwrot kosztów dotacji udzielonych przez inne Gminy na uczniów będących mieszkańcami Gminy Tuszyn.

Lp.	wyszczególnienie	Liczba uczniów	Wydatkowana kwota w zł.
1.	Gmina Pabianice	1	7.324,63
2.	Gmina Rzgów	11	70.576,48
3.	Miasto Piotrków Trybunalski	2	8.113,50
4.	Miasto Łódź	10	62.059,68
5.	Gmina Moszczenica	1	841,09
RAZEM		25	148.915,38

VII. Podsumowanie

Raport o stanie gminy sporządzony został po raz pierwszy na podstawie nowego wymogu ustawowego - art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Obowiązek sporządzenia dokumentu spoczywa na organie wykonawczym gminy – Burmistrzu, w terminie do 31 maja 2019 r. za poprzedni rok kalendarzowy.

Raport o stanie gminy został opracowany na podstawie zebranych informacji od pracowników merytorycznych Urzędu Miasta oraz pracowników jednostek organizacyjnych Gminy Tuszyn. W opracowaniu zostały opisane ważne obszary tematyczne, a w szczególności: sytuacja ekonomiczna, demograficzna, realizacja zadań gminy w zakresie oświaty i wychowania, gospodarki przestrzennej, pomocy społecznej, gospodarki mieszkaniowej, gospodarki wodno - kanalizacyjnej, realizacji inwestycji oraz pozyskiwania środków zewnętrznych.

Duża część raportu jest nakierowana na opis realizacji zadań zawartych w dokumencie „Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020”, który powstał w oparciu o sugestie i opinie mieszkańców.

Raport za rok 2018 oraz kolejne będą szczegółowym materiałem merytorycznym dla Rady Miejskiej, Jednostek Pomocniczych Gminy Tuszyn pozwalającym, na głębszą analizę i zmierzającym do jeszcze lepszej realizacji zadań samorządowych, w konsekwencji poprawie warunków życia mieszkańców oraz mającym wpływ na rozwój całej gminy.

Witold Małecki
Burmistrz Miasta Tuszyna

Spis Treści

I. Wstęp.....	1
II. Informacje ogólne.....	2-4
2.1. Ogólna charakterystyka gminy.....	2-3
2.2. Ludność gminy	3-4
2.3. Realizacja zadań z zakresu Urzędu Stanu Cywilnego i Ewidencji Ludności.....	4
III. Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020.....	5-18
3.1. Stan realizacji strategii.....	7-18
IV. Realizacja planów, programów i polityk.....	18-35
4.1. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.....	18-19
4.2. Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Tuszyn na lata 2018-2023.....	19
4.3. 3 Letni Program Wspierania Rodziny w Gminie Tuszyn za rok 2018.....	19-25
4.4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021	25-27
4.5. Roczny Program Współpracy Gminy Tuszyn z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego.....	27-29
4.6. Roczny Program Współpracy Gminy Tuszyn z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego w 2018r. w zakresie tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu na terenie Gminy Tuszyn oraz wskazania celu publicznego z zakresu sportu jaki gmina zamierza osiągnąć	30
4.7. Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi na rok 2018.....	30-32
4.8. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2019.....	32-34
V. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Tuszynie	34-35
VI. Obszary Tematyczne	35-119
6.1. Gospodarka Przestrzenna.....	35-36
6.2. Finanse Gminy	36-44
6.3. Gospodarka Komunalna	44-48

6.4. Gospodarka Mieszkaniowa.....	48-50
6.5. Inwestycje realizowane przez Gminę Tuszyn w 2018r.....	50-63
6.6. Układ drogowy Gminy Tuszyn	64-65
6.7. Gospodarka Nieruchomościami	65-69
6.8. Pomoc Społeczna	69-76
6.9. Polityka Prorodzinna	77-85
6.10. Promocja i Ochrona Zdrowia	85-87
6.11. Bezpieczeństwo Publiczne i Ochrona Przeciwpożarowa	87-92
6.12. Rolnictwo	92-93
6.13. Ochrona Środowiska i Przyrody.....	93-101
6.14. Odpady Komunalne.....	101-104
6.15. Przeciwdziałanie Przemocy Rodzinie.....	104-105
6.16. Kultura	105-113
6.17. Sport i Rekreacja	114-116
6.18. Oświata i Edukacja	116-119
VII. Podsumowanie.....	120
Spis Treści	121-122

